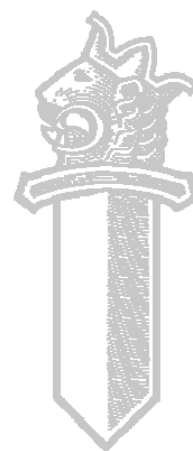
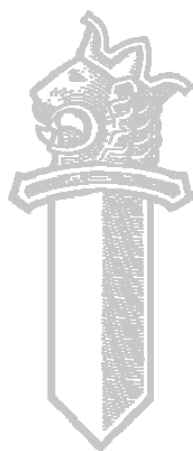
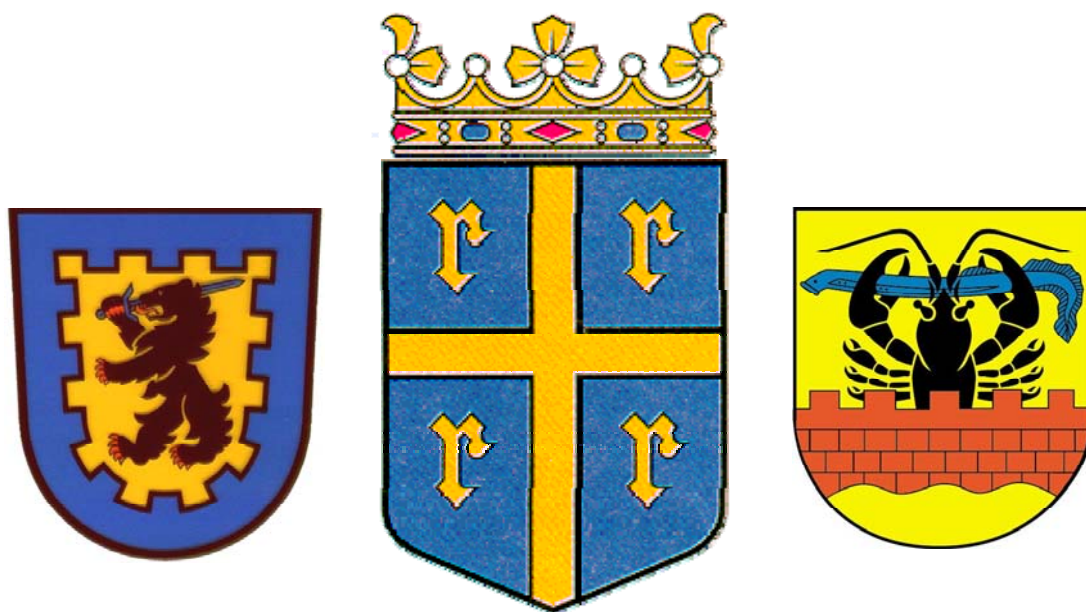

RAUMAN KIHlakUNNAN TURVALLISUUSSUUNNITELMA

TURVALLISUUSSUUNNITELMA.....	4
1. JOHDANTO	4
1.1. Turvallisuussuunnittelun sisällölliset päämäärät	5
1.2. Valinnat Rauman kihlakunnan turvallisuussuunnitelman painopisteiksi	5
2. TURVALLISUUSSUUNNITTELUN VASTUU JA ORGANISOINTI	7
3. RAUMAN KIHHLAKUNNAN ALUE TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ.....	9
4. TURVALLISUUDEN NYKYTILA.....	10
4.1. Kansalaisille suunnattu turvallisuuskysely	10
4.2. Paikallinen turvallisuusyhteistyö	12
5. TURVALLISUUSTILANNE Rauman kihlakunnan alueella.....	12
5.1. Liikennerikollisuus.....	12
5.1.1. Vesiliikenneturvallisuus.....	17
5.2. Väkivaltarikollisuus	19
5.3. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta	20
5.4. Nuorisoriikollisuus	21
5.5. Ulkomaalaiset.....	22
5.6. Syrjäytymisen ehkäisy	25
5.7. Ympäristöturvallisuus:	30
Ympäristöturvallisuus	30
5.8. Henkilö- ja paloturvallisuus	46
5.8.1. Koti ja vapaa-ajan tapaturmat	46
5.8.2. Kouluturvallisuus	48
5.9. Kansalaisten turvallisuus internetissä	56
6. TOIMINNAN PAINOPISTEALUEET, TAVOITTEET JA TOIMENPITEET	58
6.1. Liikenne- ja vesiturvallisuus	58
6.2. Henkilö- ja paloturvallisuus	59
6.3. Väkivaltarikollisuus	59
6.4. Mielenterveysongelmien ehkäiseminen	60
6.5. Päihdehaitat.....	61
6.6. Syrjäytyminen	62
6.7. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta	63
6.8. Nuorisoriikollisuus	64
6.9. Ulkomaalaiset.....	65
7. Suunnitelmien arviointi ja toteuttamismahdollisuudet	69
8. TURVALLISUUSSUUNNITTELUN JOHTORYHMÄ, SUUNNITELMAN KOKONAISSUURANTA JA ARVIOINTI	70
8.1. Turvallisuussuunnitelman toimeenpano	70
9. RAUMAN KIHHLAKUNNAN TURVALLISUUSSUUNNITTELU PROSESSINA	70
10. TURVALLISUUSSUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEN JA ALLEKIRJOITUKSET	72
11. Liitteet	73
11. TURVALLISUUDEN TUNNE JA LIKKUMINEN ASUINKUNNASSA.....	75
11.1. Turvallisuuden tunne.....	75
11.2. Turvallisuuden tunne (mukaan lukien EOS-vastaajat)	76
11.3. Liikkuminen jalkaisin kunnan keskusta-alueella iltaisin tai öisin	77
11.2. TURVALLISUUS ASUINPAIKKAKUNNALLA	78
11.2.1. Turvallisuus asuinalueella.....	78
11.2.2. Turvallisuus keskustassa	79
11.2.3. Turvallisuus yleisillä paikoilla	79
11.2.4. Rikollisuuden vakavuus	80
11.2.5. Häiriötekijät asuinkunnassa	80

11.2.6. Kokemukset poliisin toiminnasta viimeisen kolmen vuoden aikana	81
11.2.7. Kokemukset poliisin toiminnasta viimeisen kolmen vuoden aikana (eriteltyinä)	82
11.3. VASTAAJA RIKOKSEN KOHTEENA	83
11.3.1. Rikoksen uhrina, % vastaajista (omaisuusrikokset).....	83
11.3.2. Rikoksen uhrina, % vastaajista (väkivalta).....	84
11.3.3. Omaisuus-, väkivalta- ja uhkailurikoksen uhrina, %-vastaajista	84
11.3.4. Rikoksen tapahtumapaikka (omaisuusrikokset).....	85
11.3.5. Rikoksen tapahtumapaikka (väkivalta).....	85
11.4. HUOLESTUNEISUUS RIKOKSISTA, % VASTAAJISTA.....	86
11.5. POLIISIN ONNISTUMINEN TYÖSSÄÄN	87
11.5.1. Poliisin liikkuminen asuinalueella	87
11.5.2. Poliisin onnistuminen tehtävien hoidossa (kuva1)	88
11.5.3. Poliisin onnistuminen tehtävien hoidossa (kuva2)	88
11.5.4. Poliisin onnistuminen tehtävien hoidossa (kuva3)	89
11.5.5. Poliisin onnistuminen kokonaisuudessaan tehtävien hoidossa 2006	89
11.6. POLIISIPALVELUJEN TÄRKEYS (% VASTAAJISTA).....	90
11.7. TURVALLISUUTTA PARANTAVAT TOIMENPITEET	91
11.8. TULEVAISUUDEN HUOLET (% VASTAAJISTA)	92
11.9. TYYTYVÄISYYS KUNNAN PALVELUIHIN JA ASUINALUEESEEN	94
VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT:.....	97

TURVALLISUUSSUUNNITELMA

1. JOHDANTO

Turvallisuussuunnitelma Rauman kihlakunnan alueella on laadittu edellisen kerran vuonna 1999. Suunnitelma perustui valtioneuvoston 4.3.1999 vahvistamaan eri viranomaisille ja yhteisöille yhteiseen toimintapolitiikkaan rikollisuuden vähentämiseksi ja yleisen turvallisuuden lisäämiseksi Suomen kunnissa. Kansallisen rikosentorjuntaohjelman yhteinen toimintapolitiikka käsitti tuolloin ja käsittää edelleen kolmenlaisia päätoimia:

- otollisten rikosentekotilaisuuksien vähentäminen
- rikolliseksi ajautumisen ehkäiseminen
- alkaneen rikosuran katkaiseminen

Rikosentorjunnan yleisenä tavoitteena on vähentää rikoksia ja lisätä turvallisuutta. Keskeisenä lähtökohtana on, että kaikessa julkisessa ja yksityisessä päätöksenteossa otetaan aina huomioon myös turvallisuusnäkökulma. Rikosentorjuntaohjelma koskee kaikenlaista rikollisuutta, mutta pääpaino on arkiympäristössä tapahtuvassa rikosentorjunnassa. Kansallista rikosentorjuntaohjelmaa täydennettiin 23.9.2004 valtioneuvoston vahvistamalla sisäisen turvallisuuden ohjelmalla. Tämä turvallisuussuunnitelma on laadittu huomioimalla molemmat edellä mainitut valtioneuvoston vahvistamat ohjelmat.

Hyvä turvallisuus syntyy usean eri tekijän yhteisvaikutuksesta. Turvallisuutta edistävät turvallinen koti-, asuin- ja työympäristö, toimivat peruspalvelut, hyvin suunniteltu liikenneympäristö, avun saanti silloin, kun sitä tarvitaan ja varmuus siitä, että rikoksiin syyllistyneet joutuvat teoistaan lailliseen edesvastuuseen. Koti-, asuin- ja työympäristön turvallisuuden taustalla vaikuttavat useat yhteiset tekijät. Syrjäytyminen ja häiriökäyttäytyminen saattavat usein johtaa lisääntyvään onnettomuus-riskiin ja jopa rikollisuuteen. Turvallisuuden ylläpitämisessä ja edistämisessä painottuu entistäkin enemmän ehkäisevä toiminta. Yksittäisiin kansalaisiin, yrityksiin jne. kohdistuvien häiriöiden, onnettomuuksien ja rikosten ehkäiseminen

edellyttää useiden toimijoiden välistä tiivistä ja saumatonta yhteistyötä. Tällä suunnitelmalla yhteistyötä ylläpidetään ja pyritään entisestäänkin parantamaan.

1.1. Turvallisuussuunnittelun sisällölliset päämäärät

Kunnallisen turvallisuustyön yhtenä päämääränä on osaltaan toimeenpanna valtioneuvoston vahvistamat, valtakunnalliset, turvallisuuden parantamista koskevat toimenpiteet yhteistyönä eri viran-omaisten ja toimijoiden kesken. Valtioneuvoston vahvistamat, turvallisuuden parantamista koskevat linjaukset vahvistetaan sisäisen turvallisuuden ohjelmassa, joka tarkistetaan hallituskausittain ja täydennetään tarpeen mukaan vuosittain osana hallituksen ohjelman toimeenpanoa ja seurantaa. Sisäisen turvallisuuden ohjelmaa täydentävät sektorikohtaiset ohjelmat, joita ovat esimerkiksi väkivallan vähentämishjelma ja toimintaohjelma lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisemiseksi sekä onnettomuuksien ehkäisyohjelmat.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa vahvistettujen valtakunnallisten tavoitteiden painoarvot paikallisella tasolla määräytyvät paikallisesti tehtävän toimintaympäristön ja väestön turvallisuustilanteen kartoituksen ja riskikartoituksen seurauksena. On tärkeää arvioida järjestelmällisesti, miten ensisijaisia valtakunnallisesti tärkeimmiksi nostetut tavoitteet ovat paikallisen turvallisuustilanteen ylläpitämiseksi ja parantamiseksi. Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa vahvistettujen valtakunnallisten tavoitteiden merkitys paikalliselle turvallisuudelle vaihtelee alueittain. Paikallisesti tehtävän toimintaympäristön analyysin ja riskikartoituksen tuloksena löydetään myös paikallisesti turvallisuuden kannalta merkittävät ongelmat ja ilmiöt. Nämä tulee ottaa turvallisuussuunnittelun kohteeksi ja liittää turvallisuussuunnitelmaan. Paikallinen toimintaympäristöanalyysi ja riskikartoitus eivät ole tärkeitä vain turvallisuuden kannalta keskeisten seikkojen esille saamiseksi vaan myös siksi, että turvallisuussuunnittelussa uhkat ja riskit voidaan laittaa tärkeysjärjestykseen.

1.2. Valinnat Rauman kihlakunnan turvallisuussuunnitelman painopisteiksi

Rauman kihlakunnan turvallisuussuunnitelman painopistealueiksi on valittu

henkilö- ja paloturvallisuuden parantaminen

kouluturvallisuuden lisääminen

liikenne- ja vesiturvallisuuden parantaminen

mielenterveysongelmien ehkäiseminen

nuorisoriikollisuuden vähentäminen

perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäiseminen

päihdehaittojen ehkäiseminen

syrjäytymisen ehkäiseminen

tietoverkkoturvallisuuden parantaminen

väkivaltarikollisuuden vähentäminen

ympäristöturvallisuuden parantaminen

Painopistevalinnat on tehty edellä luvussa 1.1. esille tarkennus tuodun tilastollisen analyysin ja sen pohjalta tehdyn riskiarvioinnin perusteella. Riskiarviointi on tehty yhtäältä tutkimalla erityisesti poliisin ja muiden viranomaisten tilastoja sekä profiloimalla tyypillisiä rikoksiin syyllistyneitä henkilöitä ja toisaalta turvallisuustyöhön ja sen suunnitteluun osallistuvien intuitiivisen riskikäsityksen perusteella (intuitiivinen riskiarviointi; ihminen ei arvioi riskejä vain olemassa olevan tieteellisen tai muussa tarkoituksessa tuotetun tiedon perusteella). Riskin hahmottaminen koostuu ihmisen uskomuksista, asenteista, päätöksistä, tunteista sekä kulttuurisista ja sosiaalisista yhteyksistä. Näiden avulla ihminen muodostaa oman yksilöllisen käsityksensä riskistä). Tilastoanalyysin, rikoksenteekijöiden profiloinnin ja intuition muodostaman kokonaiskäsityksen perusteella on päädytty mainittujen painopisteiden valintaan.

2. TURVALLISUUSSUUNNITTELUN VASTUU JA ORGANISOINTI

Turvallisuussuunnittelusta Rauman kihlakunnassa vastasi työryhmä, jonka muodostivat:

Euran kunnasta:

Raili Aitonurmi

Markku Nurmi

Kalevi Tuominiemi

Eurajoen kunnasta:

Jarmo Olli

Kirsi Koivunen

Pirita Laivanen

Kiukaisten kunnasta:

Jouko Koivunen

Lapin kunnasta:

Anja Hämäläinen

Leena Kivimäki, turvallisuustyöryhmän puheenjohtaja

Pekka Seikkula

Rauman kaupungista:

Aarto Jalava

Vesa Lakaniemi

Pirjo Koskinen

Kaija Mäkitalo

Rauman kansanterveystyön kuntayhtymästä:

Tiina Laitala

Hanna Lundström

Satakunnan Pelastuslaitokselta:

Juha Suonpää

Rajavartiolaitokselta:

Janne Koivunen

Petri Westerberg

Rauman poliisilaitokselta:

Jussi Aarnio

Hans Vuoti

Marjo Kuro, turvallisuustyöryhmän sihteeri

Yrittäjien edustajana:

Raimo Ratilainen

Turvallisuussuunnitelman laadinnassa työryhmää avustivat Hannu Lahtinen, Kristiina Lehtonen, Johanna Suokanto ja Rauman maahanmuuttotoimisto.

Turvallisuussuunnitelman ohjaustyöryhmä piti aloituskokouksen Eurassa. Poliisipäällikkö Jussi Högman toimi puheenjohtajana ja kokouksen koollekutsujana. Johtoryhmän muodostivat poliisipäällikkö Jussi Högman, Euran kunnanjohtaja Matti Lahtinen, Eurajoen kunnanjohtaja Juhani Niinimäki, Kiukaisten kunnanjohtaja Antti Jantunen, Kodisjoen kunnanjohtaja Ritva-Liisa Korpela, Lapin kunnanjohtaja Seppo Ala-Siuru ja Rauman kaupunginjohtaja Arno Miettinen. Turvallistyöryhmän jäsenet nimettiin edellä mainitussa kokouksessa.

Turvallisuussuunnitelman laadintatyössä nousi selkeästi esille, että ison ja vaativan projektiluonteisen työn toteuttaminen ilman tehtävään erikseen palkattua tai omasta tehtävästään irrotettua projektivastaavaa on vaikeaa. Laajapohjainen eri alan asiantuntijoista ja johtavista viranhaltijoista koostuva työryhmä on oikea toimija, mutta käytännössä tällaisen ryhmän koolle saaminen ja sitouttaminen tehtävään on haasteellista. Yhteisiä, kaikille sopivia kokoontumisaikoja oli vaikea löytää ja työstämis- ja kirjoittamisvastuu ei jakaantunut tasaisesti. Osa työryhmäämme valituista henkilöistä ei juuri ehtinyt mukaan työskentelyyn ja tästä syystä heidän ”kädenjälkiään” tai kuntansa tai edustamansa sektorin näkemyksiä ei ole huomioitu suunnitelmakokonaisuudessa.

Rauman kihlakunnan turvallisuussuunnitelmaa tehtiin pitkään ja asioihin pyrittiin paneutumaan hyvin. Suunnitelmaprosessin aikana tutustuimme toistemme tehtäviin ja työpaikkoihin ja sitä kautta tulevalle yhteistyölle ja yhteisymmärrykselle luotiin pohjaa. Suunnitelma eli kuluneen työvaiheen aikana koko ajan. Uusia tärkeiksi katsottuja painopistealueita nousi vanhojen rinnalle matkan varrella.

3. RAUMAN KIHHLAKUNNAN ALUE TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ

Rauman kihlakunta muodostuu tällä hetkellä viidestä kunnasta: Rauma, Eurajoki, Lappi, Eura ja Kiukainen. Kihlakunnan keskuspaikkana toimii Rauma. Asukkaita koko kihlakunnassa on noin 60 000, joista eniten 37 000 on Raumalla. Toinen talouskeskus on Eura- Kiukainen alue, missä asuu yhteensä 13 000 asukasta. Rauma on yhteydessä kihlakunnan muihin kuntiin lyhyiden ja hyvien liikenneyhteyksien kautta. Raumalta Euraan on matkaa 36 km ja muut kunnat sijaitsevat lähempänä Raumaa. Koko Rauman talousalue on muuttotappioaluetta. Vuoden 2002 aikana kihlakunnan väkiluku väheni 367 henkeä. Kehitys on ollut samansuuntaista viimeiset kymmenen vuotta. Alueen kunnat tekevät aktiivisesti seutukunnallista yhteistyötä. Kihlakunnan tärkeänä yhteistyökumppanina on juuri seutukunta, joka vastaa alueeltaan kihlakuntaa Köyliön ja Säkylän kuntia lukuun ottamatta.

Rauman kihlakunta sijaitsee keskeisellä paikalla Lounais-Suomessa Turun ja Porin välissä. Alueen halki kulkevat vilkkaasti liikennöidyt valtatie 8 ja 12. Alueeseen kuuluu lisäksi osa suuresta Pyhäjärvestä ja saaristo Rauman edustalla Rauman meressä. Alueen halki kulkee myös vilkkaasti liikennöity tavaraliikenteen rautatie. Merkittäviä erityispiirteitä alueeseen tuovat yksi Suomen suurimmista rahtisatamista, ydinvoimalat ja suuret paperi- ja sellutehtaat (liite 1). Alueen poliisipalveluista huolehtii Rauman kihlakunnan poliisilaitos. Poliisilaitos on hallinnollisesti jaettu järjestyspoliisi-, rikospoliisi-, lupapalvelu- ja hallintotoimistoihin sekä Euran palvelutoimistoon. Poliisihenkilöitä on noin 62 ja muuta henkilöstöä 20. Tällä hetkellä Eurassa on poliisin palvelutoimisto, mikä on auki päivisin. Hälytystehtävät hoidetaan Raumalta käsin.

Poliisin hallintorakenneuudistuksen myötä toimintaympäristömuutokset tulevat olemaan suuria, koska Rauman, Porin, Kankaanpään ja Kokemäen kihlakunnan poliisilaitokset muodostavat 1.1.2009 Satakunnan poliisilaitoksen, jonka toimialue tulee olemaan koko Satakunta. Pääpoliisiasema tulee sijaitsemaan Porissa ja Rauman nykyisestä poliisilaitoksesta tulee poliisiasema. Seuraavasta taulukosta on todettavissa kuntien väestörakenne:

VÄESTÖRAKENNE

Kihlakunnan kuntien väestörakenne 31.12.2007

	Väestörakenne lukumäärinä				%osuudet koko väestöstä		
	0 - 18	19 - 64	65 -	Yhteensä	0 - 18	19 - 64	65 -
Eura	2 084	5 316	1 938	9 338	22,3 %	56,9 %	20,8 %
Eurajoki	1 395	3 430	1 029	5 854	23,8 %	58,6 %	17,6 %
Kiukainen	714	1 894	730	3 338	21,4 %	56,7 %	21,9 %
Lappi	758	1 881	631	3 270	23,2 %	57,5 %	19,3 %
Rauma	7 339	22 683	6 761	36 783	20,0 %	61,7 %	18,4 %
Kihlakunta yhteensä	12 290	35 204	11 089	58 583	21,0 %	60,1 %	18,9 %

Lähde: Tilastokeskus / ALTIKA -aluetietokanta

4. TURVALLISUUDEN NYKYTILA

4.1. Kansalaisille suunnattu turvallisuuskysely

Poliisin valtakunnallinen turvallisuuskysely tehtiin huhti - toukokuun 2006 aikana. Kyselylomakkeita lähetettiin valtakunnallisesti 115 000 kappaletta josta Länsi-Suomen läänin osuus oli 35 440 kappaletta. Kyselyn vastaajat valittiin satunnaisotannalla Väestörekisterikeskuksen toimesta.

Kysely toteutettiin nyt toista kertaa tässä laajuudessa. Ensimmäinen valtakunnallinen turvallisuus-tutkimus tehtiin vuonna 2003 pääosin samalla kyselylomakkeella. Tämä mahdollistaa tuloksien analysoinnissa vertailun vuosien 2003 ja 2006 välillä. Kyselyn tavoitteena on palvella paikallispoliisia arkityössään. Turvallisuuskyselyn tulokset toimivat

hyödyllisenä välineenä myös muille viranomaisille, jotka vastaavat paikallisesta turvallisuussuunnittelutyöstä. Aineistoa on mahdollista hyödyntää myös lääninhallitusten vuosittain tekemässä peruspalveluiden arvioinnissa.

Rauman kihlakunnan otoksen suuruus oli 1135 vastaajaa, joista kyselyyn vastasi 527 henkilöä. Vastausprosentiksi muodostui 46,4 %. Turvallisuuskyselyn tulokset ovat liitteenä (liite 2).

Lisäksi FCG Efeko Oy toteutti vuonna 2008 19 kaupungissa ja kunnassa (Espoo, Forssa, Helsinki, Hyvinkää, Järvenpää, Kemi, Kempele, Kokkola, Kouvola, Lahti, Lappi, Nurmijärvi, Oulu, Rauma, Rovaniemi, Tampere, Turku, Vaasa, Valkeakoski) Kaupunki- ja kuntapalvelut 2008 (KAPA 2008) kyselytutkimuksen, jossa kysyttiin kuntalaisten mielipiteitä hallinnon ja palvelujen nykytilanteesta ja kehittämistarpeista. Kyselytutkimus löytyy osoitteesta <http://www.efeko.fi/fin/tutkimus/kapa> 2008. Kyselyssä olivat tältä alueelta mukana Rauman ja Lapin kunnat. Raumalaisille oli tehty sama kysely myös vuonna 2004, joten heidän osaltaan voidaan verrata kyselyiden välillä tapahtunutta muutosta mielipiteissä.

Kyselyn tulosten mukaan raumalaisten mielestä yleinen järjestys ja turvallisuus oli hieman parantunut ja asuinalueen turvallisuus hieman lisääntynyt 2004 - 2008 välisenä aikana. Raumalaiset kokivat turvallisuutensa jonkin verran paremmaksi kuin kyselyyn osallistuneiden kuntien keskiarvo. Lapin kunnan asukkaat vastasivat kyselyyn vain vuonna 2008. Lappilaisten arvio kuntansa asuin- ja yleisestä turvallisuudesta oli keskiarvoon verrattuna vielä myönteisempi kuin raumalaisilla. Esimerkiksi liikenneturvallisuuden koettiin huonontuneen niin auto- kuin kevyen liikenteenkin osalta, ja autoliikenteen turvallisuus koettiin Raumalla huonommaksi kuin kyselyyn osallistuneissa kunnissa keskimäärin. Lapin asukkaat taas kokivat kevyen ja autoliikenteen turvallisuuden verraten hyväksi. Raumalaiset olivat keskimääräistä tyytymättömämpiä muun muassa ilman- ja juomaveden laatuun sekä terveyskeskuksen ja aluesairaalan toimintaan. Lappilaiset taas olivat keskiarvoa tyytyväisempiä terveyskeskuspalveluihin ja ilmanlaatuun.

KAPA – kyselyn tulokset kertovat enemmän ihmisten kokemuksista ja mielikuvista kuin siitä, millaisia kuntien palvelut ja olosuhteet todellisuudessa ovat, eikä tulosten perusteella voi suoraan päätellä esimerkiksi sitä, missä kyselyyn vastanneista kunnista on turvallisinta asua tai minkä juomavesi on turvallisinta juoda. Turvallisuudessa on kuitenkin ensisijaisesti kyse juuri ihmisten tuntemuksista ja vaikutelmista. Tästä syystä peruspalveluiden tarjoajat saavat

kyselytutkimuksista arvokasta tietoa siitä, miten turvallisuuden kokemista voidaan parantaa. Pelkästään jo tiedottamisen lisäämisellä ja asioiden nostamisella keskusteluun saattaa olla hyvin myönteinen vaikutus ihmisten turvallisuudentunteeseen. Yksi tämän turvallisuussuunnitelman tavoitteista onkin tuoda esiin ajantasaista tietoa alueen turvallisuustilanteesta ja eri viranomaistahojen toimenpiteistä turvallisuuden edistämiseksi.

4.2. Paikallinen turvallisuusyhteistyö

Paikallisen turvallisuusyhteistyön laajuutta ja toimintatapoja kihlakunnan alueella oli yllättävän vaikea kartoittaa. Seutukunnallista yhteistyötä tehdään laajasti kaikilla sektoreilla ja kuntien omiin toimintoihin sisältyy myös poikkihallinnollista yhteistyötä, jossa myös turvallisuuskulma on tärkeässä roolissa. Näiden ehkä vaatimattomilta kuulostavien pientenkin yhteistyörakenteiden merkitys arjen turvallisuudelle voi kuitenkin olla suuri.

Turvallisuustyöryhmä voikin yhteisenä näkemyksenään todeta, että tiedottamisen ja koordinoinnin tarve on ilmeisen tarpeellista tällä alueella. Emme tiedä, mitä tehdään muualla, ja muut eivät tiedä mitä me teemme. Hyvistä käytännöistä olisi mahdollista ottaa oppia. Turvallisuustyöryhmässä esille nousivat esimerkiksi seuraavat toimintamuodot: kuntien lapsipoliittisen ohjelmat, liikenneturvallisuussuunnitelmat, kotouttamisohjelman seurantaryhmät, Satakunnan sosiaalipäivystys, perhe- ja lähisuhdeväkivallan seurantaryhmä, kuntien valmiussuunnitelmat ja yksittäiset pelastussuunnitelmat sekä alueellisen poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistyö (PTR- yhteistyö).

5. TURVALLISUUSTILANNE Rauman kihlakunnan alueella

5.1. Liikennerikollisuus

Valtioneuvosto on hyväksynyt Suomen liikenneturvallisuusvision, jonka mukaan tieliikennejärjestelmä on suunniteltava siten, ettei kenenkään tarvitse kuolla eikä loukkaantua vakavasti liikenteessä. Liikenneturvallisuussuunnitelman tavoitteena on luoda edellytykset koko liikennejärjestelmän jatkuvalla kehittämiselle siten, että vuoden 2025 paikkeilla vuosittainen liikennekuolemien määrä on enintään 100. Poliisin tavoitteena on lisäksi, että Suomen liikenneturvallisuuden taso vastaa hyvää pohjoismaista tasoa.

Liikenne kuvastaa yhteiskunnan tilaa monellakin tavalla. Poliittisten päättäjien ja kansalaisten arvostukset ja mielipiteet eivät ole aina samalla tasolla – tavoitekin voi olla erilainen. Verotuksella ja maksupolitiikalla ohjataan myös liikennekäyttäytymistä ja ajoneuvokannan rakennetta. Viranomaisporras toteuttaa Valtioneuvoston ja ministeriöiden linjauksia parhaan kykynsä ja jaettavien resurssien mukaan. Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelmaa ohjataan sisäisen turvallisuuden ohjelman vaikuttavuustavoitteiden pohjalta, joiden päämääränä on tehdä Suomesta Euroopan turvallisin maa.

Liikennerikollisuudesta merkittävimmän osan muodostavat liikennerikkomukset, liikenneturvallisuuden vaarantamisrikokset ja rattijuopumusrikokset. Liikennerikkomukset tyypillisimmillään ovat lievähköjä ylinopeuksia, ajotaparikkomuksia jne. Liikenneturvallisuuden vaarantamisrikokset puolestaan ovat pääosin liikenneonnettomuuksia tai kovia ylinopeuksia. Rattijuopumusrikokset ovat joko tavallisia rattijuopumuksia (0,5 – alle 1,2 o/oo) tai törkeitä rattijuopumuksia (1,2 o/oo tai enemmän). Poliisi pyrkii ennalta estämään liikenneonnettomuuksia liikenteen valvontaa suorittamalla. Liikenteen valvonnalla pyritään muokkaamaan tienkäyttäjien liikennetottumuksia turvallisempaan suuntaan. Pääpaino liikenteenvalvonnassa on liikenteen riskikäyttäytymisen valvonnassa kuten esimerkiksi kovat ylinopeudet, rattijuopumukset ja muu vakava piittaamattomuus liikennesääntöjä kohtaan.

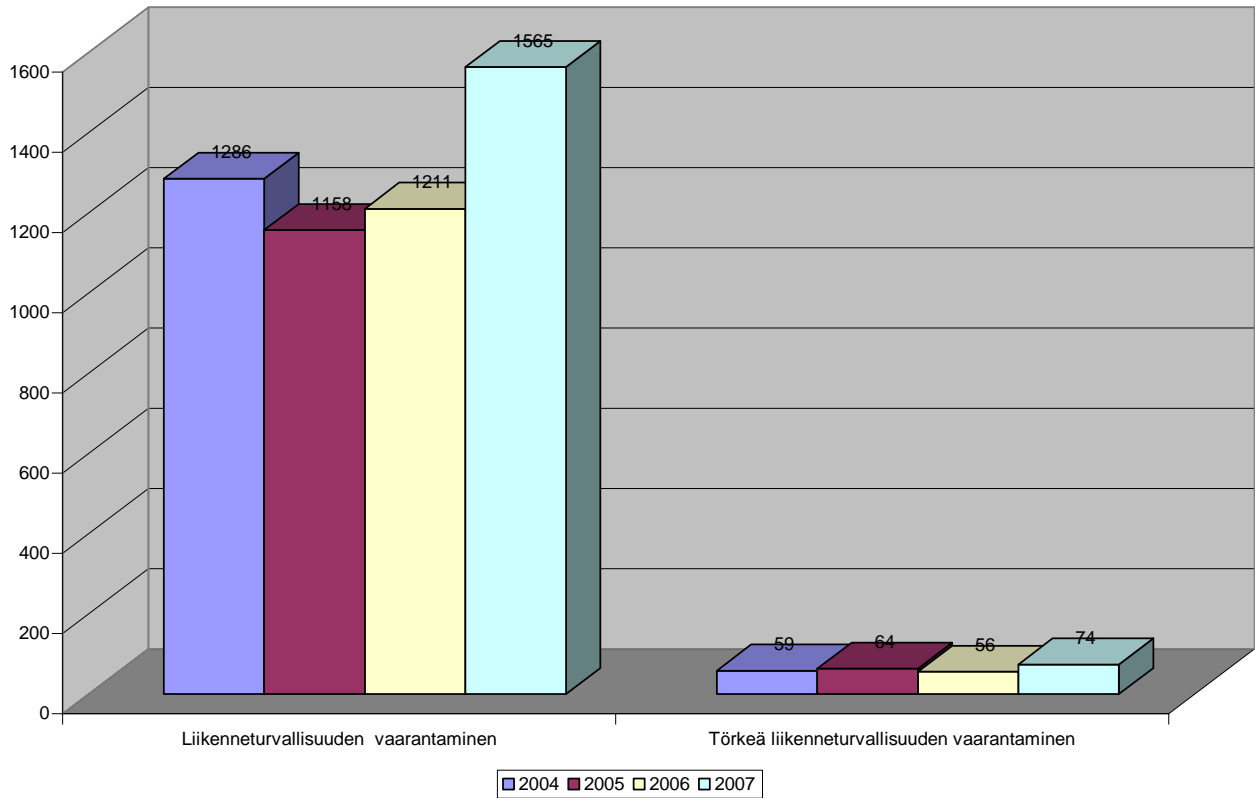
Ylinopeus ja väärä tilannenopeus ovat onnettomuuden aiheuttavina tekijöinä suurimmassa osassa kolareita. Nopeuden merkitys on suuri etenkin liikenneonnettomuuksien seurausten vakavuuteen.

Nopeusrajoitusten tehtävänä on asettaa katto tilannenopeudelle, tasata liikennevirran nopeuksia ja vähentää samalla ohitustarvetta sekä estää vakavien onnettomuuksien syntymistä ja lieventää niiden seurauksia. Oikea tilannenopeus tarkoittaa käytännössä sitä, että kuljettaja hallitsee ajoneuvonsa kaikissa ennalta arvattavissa tilanteissa ja huomioi liikenneturvallisuuteen vaikuttavat seikat, kuten tien kunnon, näkyvyyden ja liikenneolosuhteet. Oikealla asenteella varustettu kuljettaja suhtautuu myönteisesti yhteisiin pelisääntöihin, niiden valvontaan ja etenkin muihin tienkäyttäjiiin. Kyky asettua toisen asemaan ja tiedostaa oman toiminnan vaikutus muiden turvallisuuteen ovat tienkäyttäjän tärkeimmät ominaisuudet.

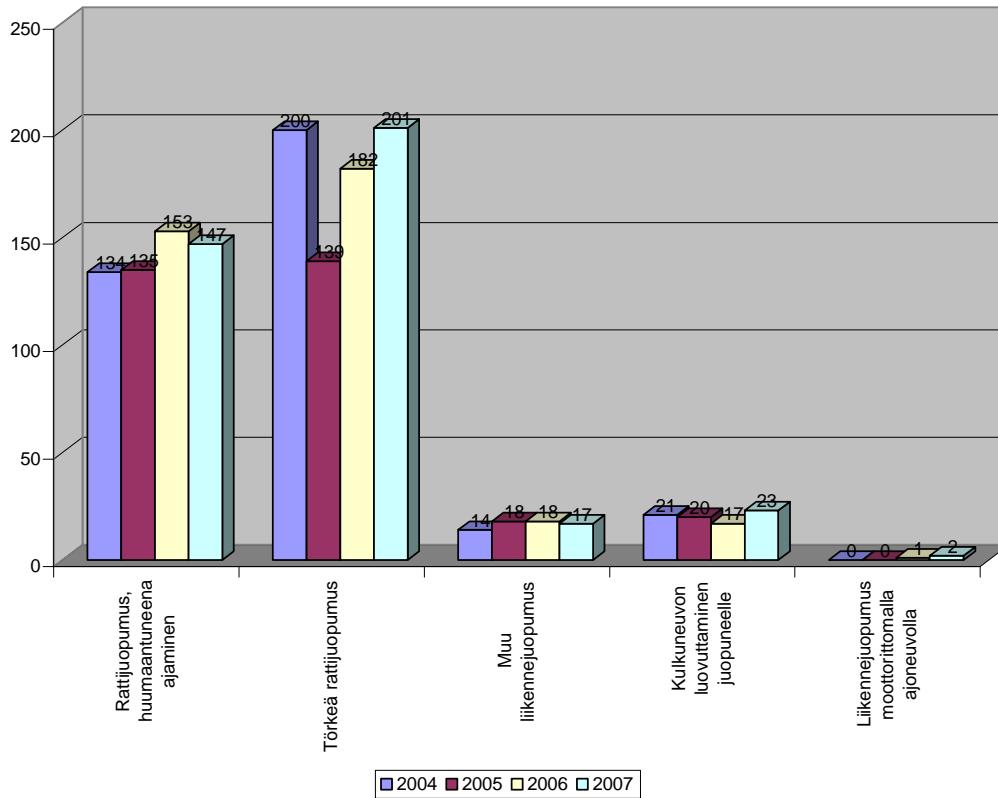
Suomessa kuolee vuosittain liikenteen uhrina noin neljä sataa ihmistä. Luku on pysytellyt tällä tasolla jo seitsemän vuoden ajan. Autojen liikennesuorite ja autokanta on kasvanut kahden

prosentin vuosivauhdilla. Liikenteessä loukkaantuu vuosittain yli 8000 ihmistä. Tapaturmiakin joukossa on, mutta suurin osa vammautumisista on tapahtunut omasta tai toisten sääntöjen vastaisesta toiminnasta.

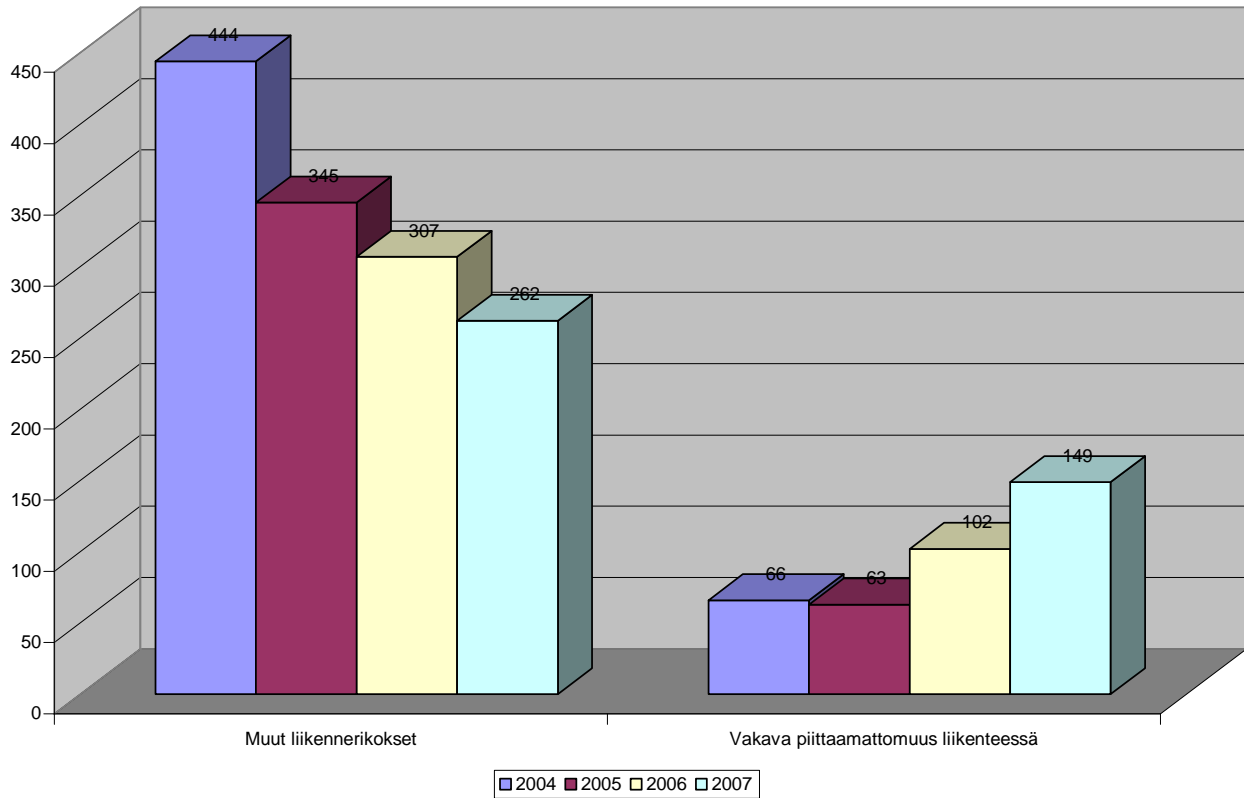
Seuraavissa taulukoissa on tarkasteltu asioita vuosina 2004- 2007

Taulukosta on todettavissa, että liikenneturvallisuuden vaarantamiset, kuten myös törkeät liikenneturvallisuuden vaarantamiset ovat lisääntyneet vuosien 2006- 2007 aikana. Osittaisina syinä on valvonnan tehostuminen, poliisin valvontalaitteiden lisääntyminen, mutta myös asenteiden muuttuminen vääränlaiseen suuntaan.

Rattijuopumusrikoksissa on todettavissa jonkin verran vuosittaista vaihtelua. Rauman kihlakunnan alueella rattijuopumuksia on ollut keskimäärin noin 300 rattijuopumustapausta per vuosi. Osaltaan rattijuopumusrikosten määrä suhteutettuna asukaslukuun kuvastaa poliisin valvonnan tehokkuutta. Toisaalta kyse voi olla myös humalassa ajavien tosiasiallisesta määrästä liikennevirrassa. Rattijuopumusrikollisuus on rikoslajina tyypillistä piilorikollisuutta, jonka ilmituleva osuus on varsin pitkälle kiinni poliisin valvonnan tehokkuudesta ja määrästä. Rauman kihlakunnan alueella on arvioitu olevan noin 5000 ulkomaalaista. Ulkomaalaisten osuus kiinnijäänneissä rattijuopuissa on vuosi vuodelta kasvanut. Kasvukehitys vastaa ulkomaalaisten keski-ikäisten miestyöntekijöiden määrän kasvua. Poliisin tilastojen mukaan ajanjaksona 1.1.- 6.11.2005 oli yhteensä 235 törkeää tai tavallista rattijuoppoa, joista 6 %:a oli ulkomaalaisia, 1.1.- 6.11.2006 yhteensä 281 törkeää tai tavallista rattijuoppoa, joista 12 %:a oli ulkomaalaisia, 1.1. - 6.11.2007 yhteensä 318 törkeää tai tavallista rattijuoppoa, joista 20 %:a oli ulkomaalaisia.

Vakavat piittaamattomuudet liikenteessä ovat kahden viimeisen vuoden aikana lisääntyneet selvästi. Kasvua selittää toisaalta se, että poliisilla on enemmän ja parempia valvontalaitteita (tutkat, automaattiset nopeusvalvontalaitteet), mutta toisaalta kertoo ihmisten piittaamattommammasta asenteesta yleisten yhteiskunnan säätelien normien ja sääntöjen noudattamiseen sekä toisten tienkäyttäjien huomioimiseen. Suurin riskiryhmä on alle 24 -vuotiaat miehet. Vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuutta kohtaan on hallituksen esityksen mukaan esimerkiksi (luettelo on esimerkinomainen):

- liikennesääntöjen mukaisen väistämisvelvollisuuden noudattamatta jättäminen;
- ohituskiellon rikkominen;
- poliisin pysähtymismerkin noudattamatta jättäminen; ja
- suurimman sallitun nopeuden ylittäminen enemmän kuin 30 km/h.

5.1.1. Vesiliikenneturvallisuus

Rannikkoseudulla meriturvallisuus muodostaa tärkeän osan liikenneturvallisuutta.

Merivartiosto ja Rauman merivartioasema on Pyhämaa - Pyhäranta - Rauma - Eurajoki- alueella toimiva turvallisuuspalveluja tuottava viranomaisen, painopiste merialueella.

Meriturvallisuuden parantaminen ennaltaehkäisevin toimenpitein on tärkeää, mutta tärkeää on myös se, että apua on kriisitilanteessa saatavilla. Tässä rajavartiolaitoksella ja merivartiostolla on ratkaiseva rooli toiminta-alueellaan. Merivartiosto on johtava meripelastusviranomaisen, huolehtien alueellaan meripelastustoimen suunnittelusta, kehittämisestä ja valvonnasta, sekä osallistuvien viranomaisten ja vapaaehtoisten toiminnan yhteensovittamisesta. Merivartiosto johtaa sekä suorittaa etsintä- ja pelastustoimintaa ja antaa alansa koulutusta. Lisäksi merivartiosto osallistuu yleisen pelastuspalvelun tehtäviin, sairaankuljetuksiin ja maa-alueilla kadonneiden etsintään.

Merivartioston päätehtäviä ovat rajaturvallisuuden ylläpitäminen, meripelastustoimi sekä merellisen ympäristön valvonta ja ympäristörikosten torjunta. Rajaturvallisuuden ylläpitäminen käsittää rajavalvonnan, henkilöiden rajatarkastukset rajanylityspaikoilla sekä rikostorjunnan että ulkomaalaisvalvonnan. Merivartiosto osallistuu lisäksi laaja-alaisesti muihin valtakunnan sisäiseen turvallisuuteen liittyviin tehtäviin toimialueellaan sekä on osa valtakunnan meripuolustusta.

Tehokas tehtävien suorittaminen edellyttää kiinteää yhteistyötä erityisesti poliisin, tullin, merenkululaitoksen, ympäristökeskuksen ja merivoimien kanssa. Satakunnan alueella PTR - yhteistyö onkin valtakunnan huippua. Meripelastustehtävissä yhteistyö käsittää kaikki meripelastusviranomaiset ja vapaaehtoiset yhdistykset. Rajavartiolaitoksen vartiolentolaivueella on suuri merkitys valtakunnan meripelastustoimessa sekä muussa turvallisuustoimessa ja se tukee merivartiostoa lentosuorituksillaan.

Merivartiosto ylläpitää ja kehittää jatkuvaa meripelastusvalmiuttaan sekä paikallisesti, että valtakunnallisesti. Riskianalyseja sekä meripelastussuunnitelmia päivitetään jatkuvasti. Valtakunnallinen meripelastuskeskus, MRCC- Turku, johtaa kaikki meripelastustehtävät

valtakunnan alueella. MRCC on valmistautunut eriasteisten onnettomuuksien johtamiseen, koordinointiin

ja suoritamiseen. Kaikki meripelastuskalusto on kohdennettu alueellisten tarpeiden mukaisesti.

Rauman kihlakunnan alueella merivartiosto panostaa läsnäoloon merellä, valistustoimintaan erityisesti nuorten ja lasten parissa (koulut, veneseurat) sekä viranomaisten ja vapaaehtoisten välisen yhteistyön ylläpitämiseen ja edelleen parantamiseen. Lisäksi merivartiosto on osa sataman ja Olkiluodon turvallisuussuunnitelmia.

Toimenpide-ehdotukset:

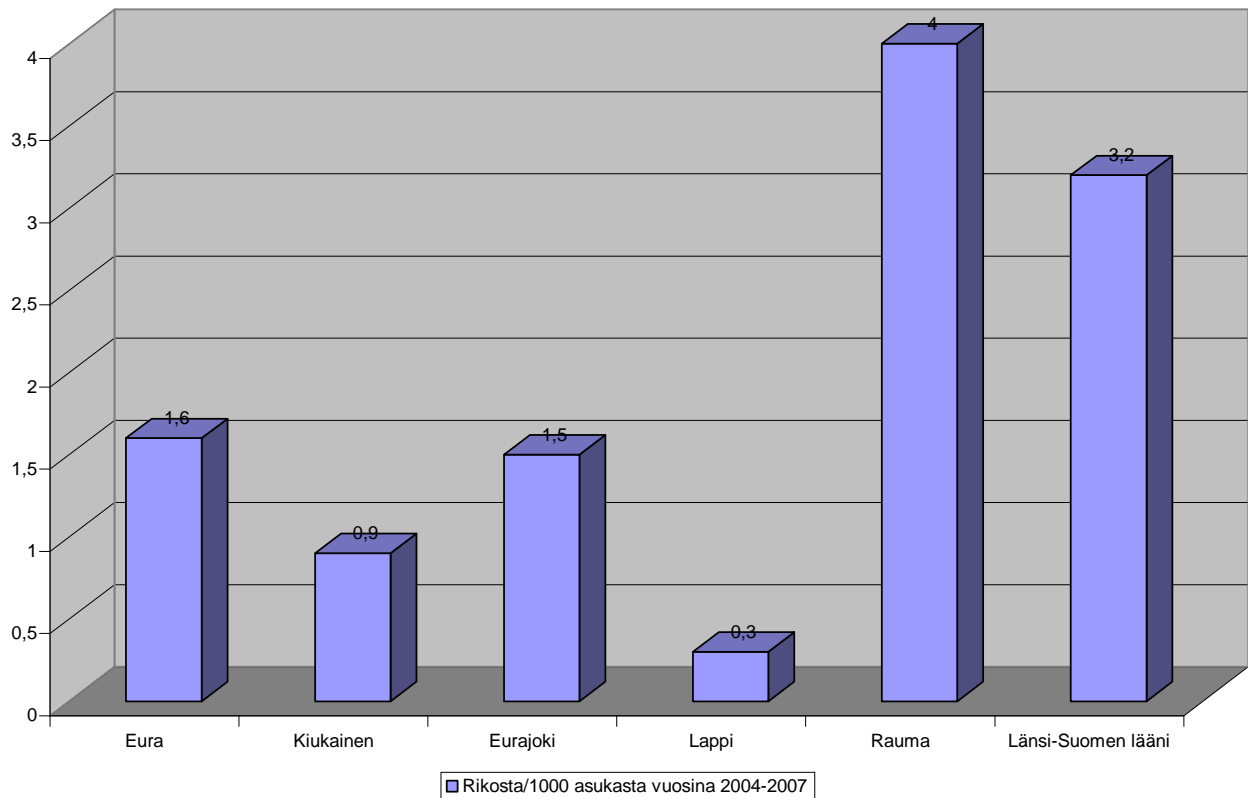
- meriturvallisuuteen liittyviin valistuskampanjoiden järjestäminen ja osallistuminen; erityisesti peruskoulujen kanssa.
- viranomaisten, vapaaehtoisen meripelastuksen ja muiden toimijoiden välisen yhteistyön ylläpitäminen ja sen edelleen kehittäminen

TOIMENPIDE	TAMMIKUU	HELMIKUU	MAALISKUU	HUHTIKUU	TOUKOKUU	KESÄKUU	HEINÄKUU	ELOKUU	SYYSKUU	LOKAKUU	MARRASKUU	JOULUKUU	YHT. 2007
Tarkastukset (kpl)	11	47	48	8	101	371	96	183	103	24	3	1	865
Vesiliikenne	1			5	50	182	56	74	31	8	2	1	410
Metsästys					1			21	3				25
Kalatus					1	1		3	6	5			16
Maastoliikenne	1	35	27										63
Tieliikenne	8												8
Henkilöllisyyden selv	1	12	21	3	49	188	40	85	63	11	1		474
Pakkokeinot ja turvaamistoimenpiteet	0	4	17	0	18	98	39	45	57	2	1	0	281
Puhalluskokeet		4	17		18	98	39	45	57	2	1		281
Jatkotoimenpiteet	0	0	1	0	13	11	15	7	3	2	0	0	52
Rikosilmoitus					1	3	2	3					9
RV					4	2	2		1	1			10
Huomautus			1		4	2	4	4	2	1			18
Valvontailmoitus					1								1
Rikesakko					3	3	7				1		14
Virka-apu (mth)	0	8	0	170,5	176	81	26	7	22	8	74	0	559,5
Poliisi		8		170,5	176	81	6		15	6	67		529,5
Tulli													0
Muu							14	5	4		7		30
Poliisitehtävät													0
MEPE-suoritteet	2			1	3	6	6	2	3	2			25
Sairaankuljetukset							3						3
Rajatarkastukset	0	70	438	31	30	27	0		0		0	0	596
Lastialus													0
Huivialus													0
Henkilöt		70	438	31	30	27							596
Turvapaikanhakijat													0
Ulkomaalaisvalv.tark									28				28

5.2. Väkivaltarikollisuus

Valtioneuvosto on 14.12.2006 hyväksynyt periaatepäätöksen kansallisesta väkivallan vähentämishjelmasta. Ohjelmaan on listattu toimenpiteitä, joilla pyritään vähentämään etenkin vakavan väkivallan seurauksia Suomessa. Ohjelma on valmisteltu rikosentorjuntaneuvostossa. Ohjelma löytyy rikosentorjuntaneuvoston internetsivuilta <http://www.rikosentorjunta.fi>. Ohjelmassa hallitus asettaa tavoitteekseen saada aikaan johdonmukainen laskusuunta väkivaltaa kokemaan joutuneiden määrissä. Tavoitteena on puolittaa väkivaltaisten kuolemien määrä nykyisestäään. Erityisesti pyritään vähentämään sairaalahoitoa vaativaa väkivaltaa sekä toistuvaa tai kerrannaisvaikutuksiltaan vakavia seurauksia aiheuttanutta väkivaltaa. Vuonna 2007 painopisteenä on lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan vähentäminen. Viranomaisten edellytetään tunnistavan väkivalta ja sen riskisyys ja puuttuvan niihin nykyistä varhemmin. Erityisesti pyritään väkivallan uusiutumisen ehkäisemiseen. Väkivaltaan pyritään puuttumaan ehkäisevillä toimilla ja tehostamalla viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistyötä. Väkivallan vähentäminen liitetään myös osaksi paikallista turvallisuussuunnittelua. Rikoksen uhrin asema rikosprosessissa on viimeisten vuosien aikana merkittävästi parantunut. Tosin se ei ole vielääkään sillä tasolla millä se voisi olla. Uusina elementteinä on tullut muun muassa syyttäjän mahdollisuus ajaa asianomistajan vaatimuksia oikeudenkäynnissä. Rikoksen uhrilla on myös määrättyjen edellytysten täytyessä mahdollisuus saada avustaja jo esitutkintavaiheessa. Sovittelutoiminta on myös alkanut alueellamme täysipainoisesti. Tällä on merkitystä erityisesti silloin, kun rikoksen tekijä on alaikäinen eli asia ei mene oikeuteen. Muutamia vuosia sitten tehty lakimuutos mahdollistaa myös perheen sisäisen lähestymiskiellon. Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi rikoksen uhri saa jäädä asumaan omaan asuntoonsa.

Törkeillä väkivaltarikoksilla tarkoitetaan henkirikoksia, niiden yrityksiä sekä muita henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia, joissa on tekovälineenä käytetty jotakin toisen vahingoittamiseen soveltuvaa tekovälinettä ja joita on sen lisäksi ja muutoinkin kokonaisarvostelu huomioiden pidettävä törkeinä. Tällaisia ovat muun muassa tapot, murhat ja niiden yritykset, törkeät pahoinpitelyt sekä ryöstöt. Seuraavasta taulukosta on todettavissa törkeät väkivaltarikokset asukaslukuun suhteutettuna

5.3. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta

Perheväkivaltaa on kaikki perheen sisällä tapahtuva, yhden perheenjäsenen toiseen kohdistama fyysinen, seksuaalinen tai psyykinen väkivalta tai sen uhka. Valtaosa perheväkivallasta on miesten naisiin kohdistamaa väkivaltaa. Se ei kuitenkaan ole ainoa perheväkivallan muoto vaan vanhemmat voivat pahoinpidellä lapsiaan, naiset miehiään, lapset vanhempiaan tai sisaruksiaan, jolloin usein puhutaan lähisuhdeväkivallasta. Poliisin kohtaamassa perheväkivallassa on asianomistajana yleensä nainen, jonka tämän elämänkumppani on pahoinpidellyt. Usein perheessä on lapsia, jotka joutuvat elämään lapsuutensa ja nuoruutensa väkivaltaisissa oloissa. Osa näistä lapsista joutuu itse vanhempiansa tai näiden puolisojen väkivallan kohteeksi. Vanhuksiin kohdistuvan perheväkivallan on arvioitu lisääntyneen viime vuosina. Pahoinpitelijöinä ovat heidän aikuiset lapsensa. Poliisin tietoon näitä tapauksia tulee vähän, sillä vanhempien kynnys ilmoittaa lastensa tekemästä pahoinpitelystä on erittäin korkea. Poliisi vastaanottaa Raumalla vuosittain noin 650 kotihälytystä. Kotihälytysten syitä on lukuisia, eivätkä kaikki aiheudu perhe- tai lähisuhdeväkivallasta. Poliisin saamista hälytyksistä vain osa

todetaan ja tilastoidaan rikoksiksi. Esimerkiksi vuonna 2007 poliisin tietoon tuli 348 Rauman kihlakunnan alueella tapahtunutta pahoinpitelyrikosta, joista 61 tapahtui yksityisasunnossa ja 50 muulla yksityisellä paikalla. Näihin lukuihin sisältyvät siis kaikki poliisille ilmoitetut pahoinpitelyt. Rikostilastossa ei eritellä sitä, miten suuri osa niistä liittyy nimenomaisesti perhe- tai lähisuhdeväkivaltaan.

Rauman, Euran, Lapin ja Kiukaisten perhe- ja lähisuhdeväkivallan vastainen toimenpideohjelma on valmistunut ja Rauman kaupunginvaltuusto on hyväksynyt ohjelman 29.9.2008. Ohjelman laatimiseen osallistui useita alueen toimijoita, jotka kohtaavat työssään väkivaltaa. Ohjelman tarkoituksena on olla selkeä ja mahdollisimman konkreettinen työkalu ammattilaisille tilanteisiin, joissa herää epäily ja huoli väkivallasta. Ohjelma sisältää muun muassa kyselylomakkeita puheeksi ottamisen avuksi ja kuvauksia eri toimijoiden tehtävistä alkuarvioinnin tekemisestä jatkotyöskentelyyn.

Ohjelman laadintaa varten nimetty perhe- ja lähisuhdeväkivallan vastaisen toimintamallin suunnittelu- ja seurantaryhmä jatkaa toimintaansa. Ryhmän tehtäviin kuuluu ohjelman päivittäminen ja kehittämistyö.

5.4. Nuorisorikollisuus

Nuorisorikollisuus tyypillisimmillään liittyy valtakunnallisesti liikennerikollisuuteen ja omaisuusrikollisuuteen sekä vähemmässä määrin henkeen ja terveyteen kohdistuvaan rikollisuuteen sekä huumausainerikollisuuteen. Poliisin tilastojen valossa rikollisuustilanne Rauman seudulla on pysynyt useamman vuoden lähes ennallaan, paitsi omaisuusrikoksissa, jossa alle 15-vuotiaiden määrässä on kasvua. Seuraavassa taulukossa on tarkasteltu nuorisorikollisuuden kehitystä:

Vuosi	Ikä	Omais- suus- rikoks et	Henkeen- ja terveyteen kohdistuneet rikokset	Liikenne- turvalli- suu den vaaranta- minen	Ratti- juopu- mukset	Liikenne- rikokset	Huumausaine- rikokset
2004	<= 14	29	4	2	0	6	0
	15						
2004	- 17	88	12	32	16	128	16
	18						
2004	- 20	158	39	168	41	283	124
	>= 21						
2004	<= 21	824	244	1062	258	1697	301
	<= 14						
2005	14	54	2	3	0	7	1
	15						
2005	- 17	141	21	71	12	145	29
	18						
2005	- 20	131	26	161	22	234	90
	>= 21						
2005	<= 21	768	216	900	223	1452	297
	<= 14						
2006	14	29	5	5	1	13	4
	15						
2006	- 17	86	12	49	7	104	15
	18						
2006	- 20	85	34	160	40	240	57
	>= 21						
2006	<= 21	680	238	968	266	1531	316
	<= 14						
2007	14	57	6	4	1	11	1
	15						
2007	- 17	59	17	68	17	127	12
	18						
2007	- 20	106	34	172	27	239	44
	>= 21						
2007	<= 21	704	291	1278	283	1840	288

5.5 Ulkomaalaiset

Rauman kihlakunnan alueella on ulkomaalaisten määrä lisääntynyt viime vuosina huomattavan paljon. Muutos on tapahtunut nopeasti eikä siihen ole välttämättä osattu valmistautua riittävästi. Opasteita ja toimintaohjeita ei ole tarjolla tarpeen mukaisesti eikä ainakaan kaikilla tarvittavilla

kielillä, joten erilaista keskustelua, ihmettelyä ja kiukkuakin aiheuttaneilta kulttuurista eroista johtuvilta tilanteilta ei ole vältytty.

EU-kansalaisen sekä Islannin, Liechtensteinin, Norjan ja Sveitsin kansalaisen on rekisteröitävä oleskeluoikeutensa, jos maassa oleskelu kestää yli 3 kuukautta. Rekisteröinti tapahtuu paikallispoliisissa lukuun ottamatta Pohjoismaiden kansalaisia, joiden rekisteröinti tapahtuu maistraatissa pohjoismaisen muuttokirjan perusteella. Rekisteröitymisestä saa kirjallisen todistuksen, kun rekisteröitymisen edellytykset on selvitetty. Rekisteröintihakemusta varten työntekijä tarvitsee: perustietolomakkeen, työnantajan todistuksen työnteosta, ilmoituksen turvatusta toimeentulosta, valokuvan, kansallisen henkilöllisyystodistuksen tai passin sekä muut viranomaisen pyytämät asiakirjat. Rauman poliisilaitos myönsi vuonna 2007 yhteensä 138 oleskelulupaa (poliisin myöntämät luvat; jatkoluvat, pysyvät luvat ja työluvut), suoritti yhteensä 1984 EU-rekisteröintiä, käsitteli yhteensä 66 ulkomaalaisvirastoon (Migri) lähtevää lupaa (esimerkiksi kansalaisuushakemukset, ensimmäiset luvat, joita poliisi ei voi myöntää, kuten kolmansien maiden kansalaiset). Rauman suurta lupamäärää selittää ulkomaalaisten työntekijöiden suuri määrä. Rauman poliisi tekee Espoon ja Salon jälkeen Suomessa kolmanneksi eniten suppeita turvallisuusselvityksiä; vuonna 2005 niitä tehtiin yhteensä 3468 kappaletta, vuonna 2006 yhteensä 2757 kappaletta, vuonna 2007 yhteensä 5602 kappaletta. Turvallisuusselvityksistä noin 74 % liittyy Olkiluodon ulkomaalaisiin työntekijöihin.

Rauman ja Rauman seudun kuntiin on laadittu kotouttamissuunnitelmat vuonna 1999 annetun lain maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta mukaisesti. Kotouttamislainsäädäntö pohjautuu hallituksen maahanmuutto- ja pakolaispoliittiseen ohjelmaan kirjattuihin tavoitteisiin. Maahanmuuttajien kotouttamisella, kotouttamisohjelmalla, -suunnitelmalla ja -tuella pyritään tehostamaan maahanmuuttajille tarkoitettuja palveluita ja edistämään heidän työllistymistään.

Rauman kaupunki toteuttaa vuosina 2007 - 2011 kaupungin keskusviraston hallinnoiman maahanmuuton kehittämissuunnitelman, jonka tavoitteena on edistää työperäistä maahanmuuttoa ja opastaa alueen maahanmuuttajia. Rauman kaupungissa toimii maahanmuuttotoimisto, joka tarjoaa laajaan yhteistyöverkostoon ja viranomaisyhteistyöhön pohjautuvaa apua arjen ongelmiin, esimerkiksi tulkkaus- ja käännösapua viranomaiskontakteissa sekä muuta opastusta.

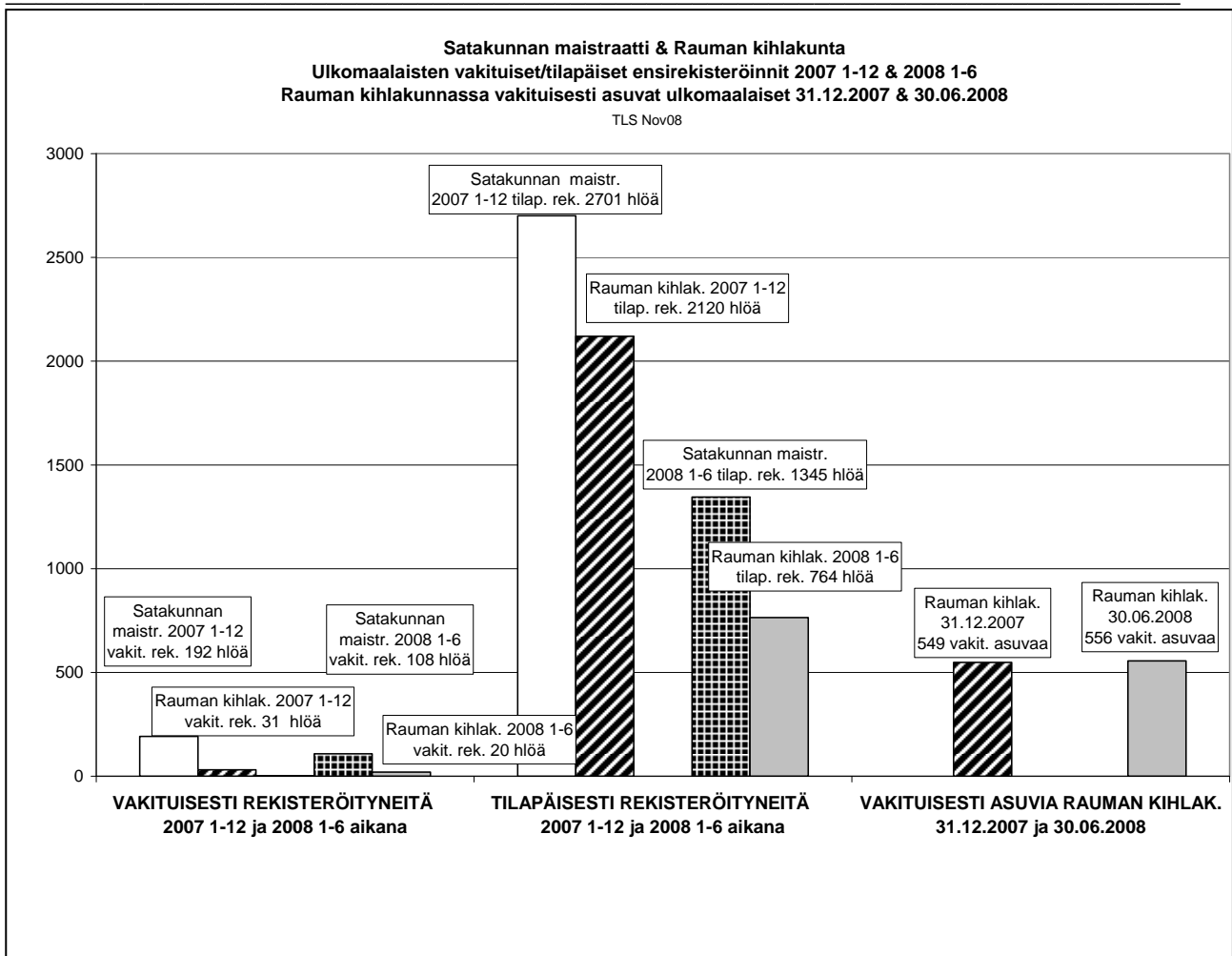
Rauman seudulla tilapäisesti oleskelevista ulkomaalaisista suurimpia ryhmiä ovat puolalaiset, virolaiset ja saksalaiset. Rauman Seudun Kehitys Oy on kesällä 2008 tehnyt tutkimuksen Eurajoen ydinvoimalatyömaalla työskentelevien ulkomaalaisten vapaa-ajanvietosta. Enemmistö vastaajista oli puolalaisia ja muut isommat ryhmät olivat saksalaisia ja ranskalaisia. Tutkimus kertoo huomattavista eroista puolalaisten ryhmän ja saksalaisten ja ranskalaisten ryhmän välillä. Noin 40 % vastaajista piti vapaa-ajantoimintatarjontaa hyvänä, mutta 65 % piti sitä huonona tai hyvin huonona. Tieto kulki puolalaisille ensisijaisesti kaverien kautta, kun taas ranskalaiset ja saksalaiset saivat tietoa ensisijaisesti internetistä. Melkein kaikki vastaajat halusivat enemmän informaatiota omalla äidinkielellään. Vastaajat näkivät vapaa-ajantoiminnot tärkeinä kaikille ulkomaalaisille työntekijöille.

Rauman maahanmuuttotoimiston työntekijät näkevät erityisen tärkeänä, että kaikille työntekijöille jaetaan heti työsuhteen alkaessa maahanmuuttoinfopaketti mieluiten omalla äidinkielellä. Paketin pitää sisältää hätänumerot, tiedot eri virastojen toiminnoista ja puhelinnumeroista sekä tiedon siitä, mistä saa palvelua esimerkiksi englannin kielellä. Tulkkikeskuksen toiminnasta pitää olla infoa niin työntekijöillä kuin viranomaisillakin. Kulttuurieroista aiheutuvia pulmia voitaisiin ehkäistä esimerkiksi kylteillä ja kuvaopasteilla. Kuvasympolit kertovat englannin kieltäkin taitamattomille, esimerkiksi, ettei tällä rannalla saa onkia tai uida. Oheisessa taulukossa on tarkasteltu seutukunnassa asuvien ulkomaalaisten määriä vuonna 2007

Taulukko 2. Väestö kielen mukaan sekä ulkomaan kansalaisten määrä vuonna 2007

	2007				
	Eura	Eurajoki	Kiukainen	Lappi	Rauma
Väkiluku 31.12.2007	9 338	5 854	3 338	3 270	36 783
Suomenkielisiä	9 239	5 797	3 294	3 247	36 159
Ruotsinkielisiä	17	11	2	6	137
Muut kielet yhteensä	82	46	42	17	487
Ulkomaan kansalaisia	68	45	38	17	381

Lähde: Tilastokeskus / ALTIKA -aluetietokanta

5.6. Syrjäytymisen ehkäisy

Turvallisessa ympäristössä on hyvä elää ja toimia. Turvallisuus avaa mahdollisuuden kanssakäymiselle, kehittämiselle ja luovuudelle. Turvallisuus luo kuntalaisille hyvinvointia ja viihtyvyyttä ja seutukunnalle vetovoimaisuutta. Sosiaalinen turvallisuus on merkittävä psyykkisen hyvinvoinnin osa. Se syntyy ennustettavasti ja myönteisiä odotuksia sisältävästä tulevaisuudesta ja mahdollisten sosiaalisten ja taloudellisten riskien hallinnasta. Kysymys kytkeytyy työhön ja toimeentuloon, koulutukseen ja asumiseen. Sosiaalisesti turvallinen yhteisö turvaa kuntalaiselle myös fyysistä koskemattomuutta.

Efekon syksyllä 2008 julkaiseman kaupunki- ja kuntapalvelututkimuksen mukaan ainakin lappilaiset ja raumalaiset (muuta seudun kuntia ei ollut mukana tutkimuksessa) kokevat sosiaalisen turvallisuutensa varsin hyväksi muihin tutkimukseen osallistuneisiin kuntiin

verrattuna. Koko Efekon tutkimus löytyy osoitteesta: <http://www.efeko.fi/fin/tutkimus/kapa> 2008. Yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä asuinalueen turvallisuuteen raumalaiset ja lappilaiset olivat vastaustensa perusteella reilusti yli 90 prosenttisesti tyytyväisiä.

Kunnan palveluista tiedottamisessa ja kunnan virastojen asiakaspalvelussa Lappi kuului asiakastyytyväisyydessä kärkiryhmään ja Raumakin keskitason yläpuolelle. Kunnan terveyskeskuksen lääkäripalveluihin oli 46 prosenttia lappilaisista tyytyväisiä kun raumalaisten tyytyväisten osuus jäi 27 prosenttiin. Kuntien keskiarvo oli tässä kysymyksessä 43 %. Sairaalapalveluihin nykyiset ja tulevat raumalaiset eivät olleet kovin tyytyväisiä: Yhteinen tyytyväisyysprosentti on 33, kun tutkimuskuntien keskiarvo on 47 %. Vanhusten kotihoidon palveluihin, asumis- ja laitospalveluihin, vammaispalveluihin ja sosiaalityön palveluihin lappilaiset olivat kyselyn tyytyväisin ryhmä, raumalaisten sijoituessa lähelle kyselyn keskiarvoa.

Päivähoitoon oli lappilaisista 45 % tyytyväisiä, raumalaisista 34 % kaikkien vastanneiden keskiarvon ollessa 36 %. Lasten leikkipaikkoja piti vastaajista keskimäärin 45 % hyvin hoidettuina, lappilaisista 61 % ja raumalaisista 35 %. Peruskoulua piti vastaajista keskimäärin 65 % hyvin hoidettuna, lappilaisista 75 % ja raumalaisista 56 %. Nuorten ammatillista koulutusta piti vastaajista keskimäärin 57 % hyvin hoidettuna, lappilaisista 40 % ja raumalaisista 60 %.

Katujen ja teiden hoitoon oli kaikista vastaajista tyytyväisiä 47 %, lappilaisista 55 % ja raumalaisista 30 %. Puistojen ja viheralueiden hoidon suhteen yli 70 prosenttia vastaajista oli tyytyväisiä, niin myös lappilaiset ja raumalaiset. Ympäristön siisteyteen oli 75 % lappilaisista tyytyväisiä ja raumalaisista 64 %.

Efekon kyselyssä tiedusteltiin ihmisiltä, onko heillä tai jollain perheenjäsenellä ollut ongelmia, jotka vaikeuttavat jokapäiväisestä arkielämästä selviytymistä. Samalla kysyttiin myös näihin ongelmiin liittyen haetusta ja saadusta avusta. Vastaajista keskimäärin 17,7 % ilmoitti tällaiseksi ongelmiksi työttömyyden, 10,2 % työttömäksi joutumisen pelon 4,3 %, pitkäaikaisen lomautuksen ja toisaalta 26,6 % ilmoitti ongelmaksi kiireen ja 21,5 % liiallisen työmäärän. Asumiseen liittyviä ongelmia oli 13,9 %:la vastaajista, taloudellisia ongelmia 20,8 %:la ja liian suuria lainoja oli hoidettavana 8,7 %:la. Vastaajista 27,8 % kertoi arkielämää vaikeuttavan

sairauden, 6,1 % liiallisen päihteiden käytön, 10,8 % yksinäisyyden, ja 4,7 % ruuan puutteen ja nälän. Myös vaikeus saada päivähoidopaikkaa vaikeutti 6,2 % vastaajista elämää ja vaikeus järjestää vanhuksen hoito 8,3 % elämää.

Raumalaisten ja lappilaisten vastauksissa liikutaan niin keskiarvoissa kuin niiden ylä – ja alapuolellakin. Näissä vastauksissa näkyy hyvin arkielämän koko kirjo. Turvallisuuden tunteen kokemiseen vaikuttavat niin oma kuin läheisten elämäntilanne ja monet elämän ongelmista ovat sellaisia, joihin yksilöllä itsellään ei ole vaikuttamisen mahdollisuuksia.

Syrjäytymisellä tarkoitetaan huono-osaisuuden kasautumista tai yksilön joutumista useiden elämänaikavaiheiden ulkopuolelle. Syrjäytymisen käynnistäjänä ovat yleensä sosiaaliset riskit kuten varattomuus, terveyden heikkeneminen, työttömyys, asunnottomuus, koulutuksen riittämättömyys tai muut sosiaaliset ongelmat. Syrjäytyneinä pidetään henkilöitä, jotka eivät kykene osallistumaan täysipainoisesti talous-, yhteiskunta- ja siviilielämään ja/tai joiden tulot ja muut resurssit (henkilökohtaiset, perheen ja kulttuuriset) ovat niin riittämättömiä, että he eivät kykene nauttimaan elintasosta, jota heitä ympäröivässä yhteiskunnassa pidetään hyväksyttävänä (Gallie, D. ja Paugam, S. S. (2002) Social Precarity and Social Integration. Eurobarometer 56.1. Raportti Euroopan komission työllisyys- ja sosiaaliasioiden pääosastolle. EORG: Bryssel) 1990-luvulla sosiaali- ja terveystalouden toimintaympäristöön tuli aikaisempaa enemmän riskitekijöitä. Työttömyys kasvoi ja syrjäytyminen moninaistui. Palkkatyön antama toimeentulo ei ollutkaan enää itsestään selvää. Turvattomuus, neuvottomuus ja avuttomuus ovat heijastuneet erityisesti lapsiin ja nuoriin.

Merkittävimpiä keinoja syrjäytymisen ehkäisemisessä ovat työttömyyden alentaminen, vähimmäisetuuksien riittävä taso ja kohtuullinen ansioturva sekä palveluiden toimivuus. Syrjäytyminen on prosessi, jonka pysäyttäminen vaatii kohdennettuja toimia. Tällaisia ovat pitkäaikaistyöttömyyden katkaisu, varhainen puuttuminen lasten ja nuorten ongelmiin sekä työttömien, mielenterveysongelmaisten, ylivelkaantuneiden ja muiden syrjäytymisuhan alla olevien ja heidän perheidensä elämäntilanteen tukeminen ja toimeentulo-ongelmien vähentäminen. Köyhyyden ja syrjäytymisen estämiseksi ja vähentämiseksi ei ole olemassa mitään yksinkertaista toimenpidettä. Köyhyyttä ja syrjäytymistä vähennetään ottamalla ehkäisevä näkökulma ensisijaiseksi toimintamalliksi. Keskeistä ehkäisevän sosiaalipolitiikan toteuttamisessa on paikallisesti suunnatut toimenpiteet ja yhteistyö sosiaali- ja terveystoimen

sekä muiden viranomaisten kuten koulutoimen, maankäytöstä, rakentamisesta, asumisesta, työllistämisestä, kulttuuri- ja vapaa-ajan toiminnoista sekä liikenne- ja muista palveluista vastaavien viranomaisten välillä. Keskeistä on myös se, että palvelutoiminnassa ongelmat osataan tunnistaa ja niihin pystytään puuttumaan riittävän varhaisessa vaiheessa.

Syrjäytymiseen liittyvien keskeisten ongelmien ehkäisyä on erikseen pohdittu paikallisesta näkökulmasta suunnitelman seurantaosioissa. Oheisena on taulukko toimentulotuen, kodin ulkopuolella sijoitettujen nuorten, päihdehuollon asiakkaiden, alkoholin käytön tunnuslukuja sekä työttömyystilanne ja työttömyysasteen kehitys seutukunnan alueella.

SOSIAALITYÖN TUNNUSLUKUJA

Toimeentulotuen tunnuslukuja vuodelta 2006

	2006					
	Eur a	Euraj oki	Kiukain en	Lappi	Rau ma	Koko maa
Toimeentulotukea saaneet henkilöt vuoden aikana, % asukkaista	6,6	3,9	4,9	5,4	5,8	6,8
Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet vuoden aikana yhteensä	379	129	96	97	1 386	
Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä	8,8	5,1	6,7	7,3	7,9	8,5

Lähde: Stakes / SOTKANet

Tilasto kodin ulkopuolelle sijoitetuista 0-17 -vuotiaista vuonna 2007

	2007					
	Eur a	Euraj oki	Kiukain en	Lappi	Rau ma	Koko maa
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17 -vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	0,9	-	1,5	-	1,2	1,2
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17 -vuotiaat, joiden sijoituspaikkana laitos, % kaikista kodin ulkopuolelle sijoitetuista lapsista ja nuorista	23,8	75	14,3	75	41,4	45,3
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17 -vuotiaat lapset, joiden sijoituspaikkana perhe, % kaikista kodin ulkopuolelle sijoitetuista lapsista ja nuorista	33,3	0	42,9	0	35,4	31,2

Lähde: Stakes / SOTKANet

Tilasto päihdehuollon asiakkaista vuodelta 2006

	2006				
	Eur a	Euraj oki	Kiukain en	Lappi	Rau ma
Päihdehuollon asiakkaita vuoden aikana A-klinikoilla	111	37	20	21	522
Päihdehuollon asiakkaita vuoden aikana nuorisosemilla	-	-	-	1	-

Rauman kihlakunnan turvallisuussuunnitelma 2008 - 2011

Päihdehuollon asiakkaita vuoden aikana asumispalveluyksiköissä	-	-	-	-	34
Päihdehuollon asiakkaita vuoden aikana katkaisuhuoltoasemilla	14	3	6	-	65
Päihdehuollon asiakkaita vuoden aikana kuntoutuslaitoksissa	18	-	1	-	-

Lähde: Tilastokeskus / ALTIKA -aluetietokanta

ALKOHOLIN KÄYTTÖ

Alkoholin käytön tunnuslukuja vuodelta 2007

	2007					
	Eur a	Euraj oki	Kiukain en	Lappi	Rau ma	Koko maa
Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina, litraa	10,3	3,1	2,2	2,7	11,3	8,7
Alkoholijuomien myynti, 100 % alkoholina, litraa / 18 vuotta täyttäneet	13,0	4	2,8	3,4	13,9	11,0
Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1000 asukasta	4,7	3,8	3,0	4,9	6,4	5,2
Päihtyneiden säilöönnotot / 1000 asukasta	4,2	4,4	1,2	2,1	24,3	18,4
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8.- ja 9.-luokan oppilaista	22,2 6	15,39	21,44	-	17,7 9	17,49

Lähde: Stakes / SOTKANet

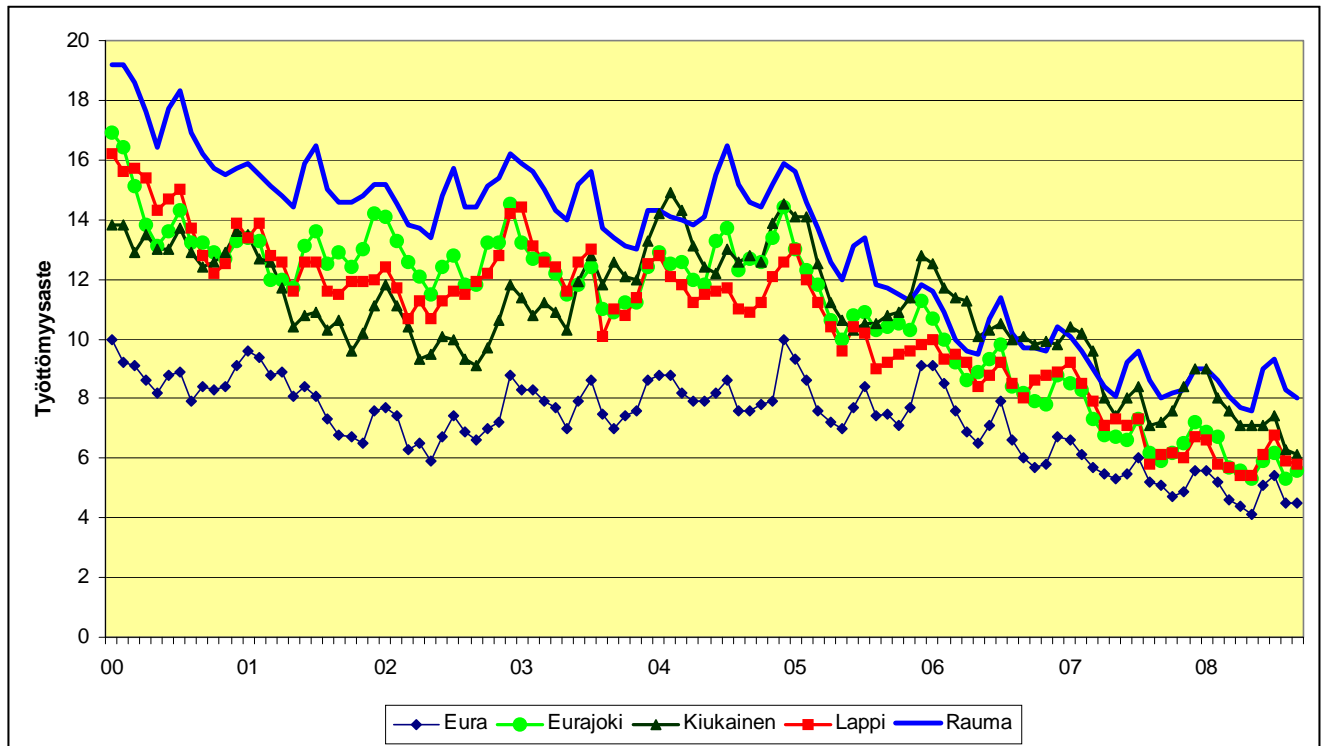
TYÖTTÖMYYS

Työttömyystilanne 30.9.2008

	Työttö mät yhteensä	Alle 25-vuotiaat	Alle 25-vuotiaat %-osuus kaikista työttömistä	Työttömyysaste
Eura	193	27	14,0	4,5
Eurajoki	154	9	5,8	5,6
Kiukainen	92	12	13,0	6,1
Lappi	87	6	6,9	5,8
Rauma	1 466	121	8,3	8,0
Kihlakunta yhteensä	1 992	175	8,8	7,0

Lähde: Tilastokeskus / ALTIKA -aluetietokanta

Työttömyysasteen kehitys tammikuu 2000 – syyskuu 2008

Lähde: Tilastokeskus / ALTIKA -aluetietokanta

5.7. Ympäristöturvallisuus:

Ympäristöturvallisuus

Ympäristöterveyden käsite

Ympäristöterveydellä tarkoitetaan kaikkia niitä seikkoja, jotka elinympäristöstä vaikuttavat ihmisen terveyteen joko suoraan tai välillisesti. Ympäristön tulee tukea yksilöiden ja ryhmien mahdollisuuksia edistää terveyttään. Tällä tarkoitetaan erityisesti työ-, koulu-, opiskelu ja vapaa-ajan ympäristön kehittämistä terveyttä tukevaksi. Kansalaisten tulee voida asua, syödä, leikkiä, käydä koulussa ja käydä työssä sekä viettää vapaa-aikaansa niin, ettei ympäristö uhkaa heidän terveyttensä. Terveellinen ja hyvä ympäristö on tärkeä erityisesti lapsille, vanhuksille ja sairaille. Heidän mahdollisuutensa selviytyä ympäristössään ja itse vaikuttaa siihen ovat heikommalla kuin terveillä aikuisilla.

Ympäristöterveydenhuollon kannalta ympäristövaikutuksia voidaan tarkastella jakamalla terveyteen vaikuttavat tekijät fyysikaalisiin (melu, säteily, lämpö), kemiallisiin ja biologisiin (mikrobit, eliöt) ympäristötekijöihin ja tutkimalla näiden suoria ja epäsuoria vaikutuksia ihmiseen. Kaikkiaan ihmisen terveyttä määrittelevät monet tekijät kuten geneettiset taipumukset, elämäntapa-asiat, ravitsemustila, sosioekonominen status, terveydenhuollon taso sekä ympäristö, joka ympäristöterveydenhuollon näkökulmasta tarkasteltaessa on tärkein elementti.

Ihmiseen vaikuttavia ympäristötekijöitä

Yksi terveellisen ympäristön määritelmä on, että ympäristö ei aiheuta sairauksia. Tämä määritelmä on sopiva käsiteltäessä fyysisiä sairauksia. Kun ympäristön terveellisyyteen luetaan mukaan ihmisen psyykinen ja sosiaalinen terveys, ei ympäristön osuutta enää olekaan mahdollista määritellä tarkasti. On vaikea osittaa, mikä fyysis-toiminnallisessa ympäristössä on vaikuttanut psyykkisen tai sosiaalisen sairauden syntyyn.

Lääketieteellisessä mielessä yksilöön, sen kehitykseen ja sairastumiseen vaikuttavat tekijät voidaan karkeasti jakaa kahteen ryhmään: perinnölliset tekijät ja ulkoiset tekijät. Ulkoiset tekijät voidaan edelleen jaotella ympäristötekijöihin, elämäntapatekijöihin ja sosiaalisiin tekijöihin. Arvioiden mukaan ihmisten sairauksista yli 90 % johtuu ulkoisista tekijöistä.

Esimerkkejä ihmiseen vaikuttavista ympäristötekijöistä:

biologisia tekijöitä: epidemioina kulkeutuvat infektioaudit, talousveden laatu, ruokamyrkytykset, hengitysilman mikrobiologiset altisteet (esimerkiksi homeet)

kemiallisia tekijöitä: ravinnon haitalliset aineet, vesistöjen ja maaperän saasteet, sisä- ja ulkoilman kemialliset saasteet

fysikaalisia tekijöitä: melu, ionisoiva ja ionisoimaton säteily, haitallinen lämpötila, ilman suhteellinen kosteus, tärinä

tapaturmavaaraa aiheuttavia tekijöitä: koti, työelämä, koneet ja laitteet, harrastukset ja vapaa-aika, liikenne

psykososiaalisia tekijöitä: asuminen, työelämä, kaavoitus, yhteiskunnalliset muutokset, onnettomuuksien ja katastrofien jälkivaikutukset

Ympäristöperäiselle sairaudelle ei vielä ole yksiselitteistä määritelmää. Ympäristötekijöiden terveysvaikutusten arviointi on poikkitieteellistä ja moniammatillista yhteistyötä. Tavoitteena on ennaltaehkäisevien ja terveyttä edistävien toimenpiteiden löytäminen, ei niinkään sairauksien diagnosoiminen ja parantaminen. Ympäristön vaikutus terveyteen voi olla helposti määriteltävissä: kuolleisuuden, sairastavuuden tai oireiden lisääntyminen, kasvanut terveyspalveluiden kysyntä tai lääkkeiden kulutuksen kasvu. Sen sijaan mittaaminen on vaikeampaa, ja vieläkin vaikeampaa on osoittaa tietyn tekijän syy-yhteys terveysvaikutukseen.

Ympäristöterveyden painopistealueet

Rauman seudun ympäristöterveydenhuollon painopistealueiden valinnassa on huomioitu Suomen kansallisen ympäristöterveysohjelman painotukset sekä alueen kunnissa toimivien yhdistysten ja seurakuntien kyselytutkimuksella kartoitetut mielipiteet. Lisäksi on käytetty hyväksi ympäristöterveydenhuollon paikallistuntemusta.

Rauman seudun ympäristöterveysohjelman painopistealueiksi on valittu:

- talousveden laatu
- uimarantavesien laatu
- sisäilman laatu
- ulkoilman laatu
- elintarvikkeiden turvallisuus
- meluhaittojen torjunta
- säteilyturvallisuus
- kemikaalivalvonta

Painopistealueita ei ole asetettu mihinkään tiettyyn tärkeysjärjestykseen.

Elintarvikkeiden turvallisuus

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira julkaisee vuosittain valtakunnallisen elintarvikevalvontaohjelman. Valvontaohjelmaan sisältyy elintarvikelain, terveydensuojelulain sekä eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta annetun lain mukainen valvonta. Ohjelmaa sovelletaan Rauman seudulla ympäristöterveydenhuollon valvontaosaston tekemän paikallisen valvontasuunnitelman mukaisesti.

Ruokailu kodin ulkopuolella on lisääntynyt ja ruoan valmistamisessa käytetään yhä useammin teollisia puolivalmisteita. Elintarvikkeisiin liittyvät mikrobiologiset riskit ovat samalla lisääntyneet, ja niiden rinnalle on tullut enenevässä määrin kemiallisia haittoja lisäaineiden ja vierasaineiden johdosta.

Elintarvikkeiden turvallisuutta valvotaan tuotantoketjun kaikissa vaiheissa. Alkutuotantotiloilla (kotieläintiloilla) tehdään mm. eläinten olosuhteiden ja alkutuotannon omavalvonnan valvontaa. Maidosta ja teurastettavien eläinten lihasta tutkitaan useita mikrobiologisia määriä, joiden perusteella voidaan varmistua siitä, että eläinperäiset tuotteet ovat sekä hyvälaatuisia (puhtaita) että turvallisia (eivät aiheuta sairastumista) kuluttajalle.

Elintarvikkeita valmistavan tai käsittelevän toimijan on tunnistettava ja luetteloitava elintarvikemääräysten kannalta kriittiset kohdat elintarvikkeen valmistuksessa ja käsittelyssä sekä ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin näiden kohtien säännölliseksi valvomiseksi. Toimijan on laadittava suunnitelma ja toteutettava se terveyshaittoja aiheuttavien epäkohtien estämiseksi ja poistamiseksi (omavalvonta). Viranomaisvalvonta on enenevässä määrin omavalvonnan valvontaa. Suuri osa viranomaisten tekemästä työstä elintarviketurvallisuuden edistämiseksi on ohjausta ja neuvontaa.

Hygieniaosaaminen

Elintarvikelain mukaan elintarvikealan toimijan on vastattava siitä, että elintarvikehuoneistossa työskentelevällä on tehtäviensä suorittamisen kannalta riittävä elintarvikehygieeninen osaaminen. Toimijan on perehdytettävä työntekijät omavalvontaan. Lisäksi toimijan on kustannuksellaan huolehdittava siitä, että elintarvikehuoneistossa työskentelevät suorittavat hyväksyttävästi elintarvikehygieenistä osaamista mittaavan testin, mikäli he käsittelevät pakkaamattomia, helposti pilaantuvia elintarvikkeita. Testin hyväksytyksi suorittamisesta annetaan hygieniaosaamistodistus, niin kutsuttu hygieniapassi. Myös talousvettä toimittavissa laitoksissa sekä uimahallissa työskentelevien tulee suorittaa vesihygieniaosaamistesti.

Elintarvikevälitteiset, mikrobiperäiset tartuntataudit

Rauman seudulla on vuosittain tapahtunut keskimäärin kaksi merkittävämpää ruokamyrkytys epidemiaa. Niitä ovat aiheuttaneet esimerkiksi salmonellabakteerit ja norovirus. Vuosittain tulee useampia ilmoituksia ruokamyrkytyspäilystä. Matkailu vaikuttaa tartuntatautilanteeseen Suomessa paljon. Noin 40 % matkailijoista sairastuu niin kutsuttuun turistiripuliin tai vakavampaan tartuntatautiin. Kotimaahan tultaessa on vaarana edelleen tartuttaminen. Matkailijat tuovat mukanaan elintarvikkeita, jotka saattavat Suomen puolella altistaa muita perheen jäseniä tai jopa laajempiakin yhteisöjä tartuntariskille. Riskit ovat mikrobiologisia, mutta lisäksi voidaan altistua muun muassa trikiinille (lihasta syömällä saatava loismato).

Kemialliset riskit elintarvikkeissa

Suomessa lisäaineiden saanti on hyväksyttävällä tasolla. Saantiarvioiden perusteella lisäaineet eivät ole merkittävä terveysriski, sillä lisäaineiden keskimääräiset saannit ovat pieniä tai enintään puolet päivittäisiin tai viikoittaisiin suositusarvoihin verrattuina. Lisäaineet eivät myöskään aiheuta äkillisiä vaaratilanteita, ja ne ovat harvoin yliherkkyyden syynä. Lisäaineet, ympäristömyrkyt ja muut vieraat aineet kuuluvat tyypillisesti ravinnon pitkäaikaisiin riskitekijöihin. Poikkeukset lisäaineiden saannin kannalta muodostavat nitriitti ja bentsoehappo, joiden liikasaanti on mahdollista varsinkin pienillä lapsilla.

Lisäaineilyherkkyys on harvinaisempaa kuin ruokayliherkkyys. Yliherkkyysoireiden aiheuttajina ovat yleensä tavalliset elintarvikkeet kuten maito, kananmuna, kala, pähkinät tai viljat. Ruoka-aineille allergisten kuluttajien turvallisuuteen kannattaa kiinnittää huomiota entistä enemmän. Tuotteeseen valmistusvaiheessa vahingossa joutuneet allergiaa aiheuttavat valmistusaineet tai väärät tiedot valmistusaineista voivat aiheuttaa erittäin vakavia reaktioita allergiapotilaalle. Erityisen voimakkaita, jopa hengenvaarallisia oireita voivat aiheuttaa mm. pähkinät ja kala.

Talousveden laatu

Verkostoveden laatuun vaikuttavat raakaveden laatu, vedenkäsittelymenetelmät, verkoston kunto ja veden viipymäaika verkostossa. Jos verkostoon on kertynyt runsaasti saostumia, nämä sakat voivat sisältää erilaisten epäorgaanisten yhdisteiden lisäksi runsaasti bakteerimassaa.

Vesiperäisiä epidemioita aiheuttavat pääasiassa suolistoperäiset bakteerit ja ihmisessä lisääntyvät virukset. Epidemian syntyyn tarvitaan siis ulosteperäinen saastutuslähde. Vesiperäisten epidemioiden ehkäisyssä tärkeintä on huolehtia siitä, että vesilaitosprosessit ovat riittävän tehokkaita.

Pintavesi on aina desinfioitava. Raakaveteen joutuneet patogeenit, tautia aiheuttavat mikrobit, tuhoutuvat yleensä pintavesilaitoksella vedenpuhdistuksen yhteydessä. Hyvin puhdistettu vesi ei kuluta klooria, joten kohtuullisen pienellä klooriannoksella saadaan kloori säilymään verkoston ääripäihin asti ja turvataan mikrobiologisesti puhdas vesi.

Pohjavesistä vain heikkolaatuisimmat desinfioidaan, sillä pohjavesilaitosten raakavesi ei yleensä sisällä tautia aiheuttavia mikrobeja. Suodattuessaan paksun maakerroksen läpi vesi puhdistuu. Pohjavesilaitosten toimittamasta vedestä johtuvat epidemiat ovatkin yleensä aiheutuneet verkoston rikkoutumisesta, jolloin jätevettä on päässyt talousvesiputkistoon. Tämä riski on olemassa myös tekopohjavesilaitoksilla.

Rauman kaupungin vesihuollosta vastaa Rauman Vesi. Rauman kaupungin väestöstä noin 95 % on liittynyt vesijohtoverkostoon. Tämä tarkoittaa noin 36 500 henkilöä. Rauman Vesi käyttää raakavesilähteenä pintavettä, joka johdetaan laitokselle maanalaista putkea pitkin Eurajoesta tai satunnaisesti avokanavaa pitkin Lapijoesta. Kuivina ajanjaksoina Eurajokeen johdetaan korvausvettä Kokemäenjoesta. Lapinjoen vesi johdetaan UPM-Kymmene Oyj:n ja Rauman kaupungin omistamaa kanavaa pitkin Äyhönjärven raakavesialtaan koillisosaan. Eurajoen vesi pumpataan laitoksen omistamalla pumppausjärjestelmällä altaan luoteisosaan. Pumppausjärjestelmä käsittää Eurajoen Pappilankoskella olevan pumppaamon, Koivuniemessä olevan välisäiliön sekä purkupäässä olevan mittaus- ja venttiiliaseman. Eurajoen vesi voidaan ottaa myös suoraan laitokselle raakavesiallas ohittaen. Tämä vaihtoehto on tarkoitettu varajärjestelmäksi niissä tapauksissa että raakavesiallasta ei voida käyttää. Raakavetenä pyritään

käyttämään mahdollisimman hyvälaatuista jokivettä taloudelliset seikat huomioon ottaen. Pintavesi puhdistetaan Äyhönjärven pintavedenpuhdistamolla. Puhdistamo koostuu kahdesta laitoksesta: pystyselkeytyslaitos (rakennettu 1966) ja flotaatiolaitos (rakennettu 1981).

Laitos on käynnissä 16 tuntia vuorokaudessa, jona aikana valmistetaan kuluttajille menevä vesi, sekä nostetaan vesitornin pinta sovitulle korkeudelle seuraavan yön kulutusta varten. Laitokselta pumpataan verkostoon vettä keskimäärin 7300 m³ vuorokaudessa. Laitokselta lähtevä vesi on ollut tasalaatuista ja täyttänyt sosiaali- ja terveysministeriön talousvedelle asettamat laatuvaatimukset. Verkostovesissä on todettu pieniä satunnaisia ylityksiä rautapitoisuudessa, sameudessa, värissä ja bakteerien kokonaispesäkeluvussa. Nämä laatuhäiriöt ovat johtuneet lähinnä verkostosta ja ne ovat poistuneet, kun veden juoksutusta on lisätty ja putkiston osia kloorattu. Rauman vesilaitokselle on laadittu toimintasuunnitelma normaaliolojen häiriötilanteita varten. Vesilaitoksen valvontatutkimusohjelmaan sisältyvät toimintaohjeet poikkeustilanteiden varalta. Vesilaitoksen viestintäsuunnitelma kriisitilanteita varten on valmistunut lokakuussa 2008.

Rauman kaupungin Vermuntilan ja Kulamaan taajamien vesi ostetaan Pyhärannan kunnalta (Ropan pohjavedenottamo). Tätä vettä käyttää noin 350 raumalaista. Samoin Kodisjoelle talousvesi toimitetaan Ropan pohjavedenottamolta. Ropan vedenottamolta lähtenyt vesi on täyttänyt sosiaali- ja terveysministeriön talousvedelle asettamat laatuvaatimukset. Verkostovedessä on ollut satunnaisia, verkostosta johtuvia laatuhäiriöitä veden rautapitoisuudessa.

Lapin vesilaitoksella on kolme pohjavedenottamoa, jotka sijaitsevat Lappi - Hinnerjoki maantien vieressä. Vesilaitoksella lähtevän veden pH säädetään lipeällä välille 6,5-8,8. Lipeänsyöttö on automaattinen ja se on varustettu hälytysjärjestelmällä. Verkstoveden piirissä on lähinnä Lapin kunnan keskusta, ja käyttäjämäärä on noin 1897 henkilöä (n. 58 % asukkaista). Lapin verkostosta on yhdysputki Rauman verkostoon, jota pitkin voidaan johtaa Rauman verkstovettä Lappiin.

Eurajoen kunnalla on neljä pohjavedenottamoa: Irjanne 1 ja 2, Kuivalahti sekä Kämpä. Ennen verkstoon johtamista lähtevien vesien pH säädetään lipeällä välille 6,5-8,8. Lipeänsyötöt ovat automaattisia, ja ne on varustettu hälytysjärjestelmillä. Irjanteen ja Kämpän vedenottamoiden

vettä jaetaan Eurajoen keskusta, ja käyttäjämäärä on noin 4985 henkilöä. Kuivalahden verkostovettä käyttää noin 120 henkilöä. Kaikkiaan Eurajoen kunnan väestöstä 86 % on liittynyt vesijohtoverkoston. Eurajoen kunnan vesilaitokselle on laadittu toimintasuunnitelma sekä normaaliolojen häiriötilanteita että poikkeusoloja varten.

Irjanne 2 ottamon vesi on alumiini-, mangaani- ja nikkelpitoista. Sosiaali- ja terveysministeriön asettamien raja-arvojen ylityksiltä vältetään johtamalla Irjanteelle hyvälaatuista vettä Kämpän vedenottamolta. Kuivalahden ottamon vesi on humus- ja kaliumpitoista, mutta raja-arvojen ylitykset ovat kuitenkin olleet vähäisiä.

Kiukaisten kunnan vesi otetaan kahdesta pohjavesikaivosta Vaaniin kartanon pellolta, Euran puolelta. Alue on Eurasta Paneliaan kulkevaa harjualueutta. Vettä otetaan 600-700 m³/vuorokausi ja käyttäjiä on 2600. Vesiverkosto kulkee aluksi Eurakosken taajamaan ja sieltä Panelian taajamaan. Paneliassa on vesitorni. Kiukaisten kunnalla on pohjaveden suojelusuunnitelma yhdessä

Euran kanssa. Lisäksi Kiukaisten kunnalla on suunnitelma vesilaitoksen häiriötilanteiden varalta. Alueen veden pH on jonkin verran alhainen ja veteen syötetään lipeää pH:n nostamiseksi. Vuonna 2006 vesi muuttui huonon makuiseksi, mutta tutkimustuloksissa ei ollut muutoksia. Runkolinjan sisäinen puhdistus poisti makuhaitan. Lisäksi vesitorni puhdistettiin sisältä ja veden syöttäminen ultraviolettivalon läpi vedenottamorakennuksessa aloitettiin.

Euran kunnalla on 3 vedenottamo. Päävedenottamo sijaitsee Kauttualla Pyhäjärven rannalla. Ottamo on tekopohjavesilaitos. Harjunummen ottamo Hinnerjoella ja Mölsin ottamo keskustan pohjoispuolella ovat pohjaveden ottamoita. Mölsin raakavedessä on ollut ajoittain fluoridin sallitun enimmäisrajan ylitystä. Muilta osin em. laitosten vesi on täyttänyt sosiaali- ja terveysministeriön talousvedelle asettamat laatuvaatimukset. Kaikkien laitosten osalta vettä ei käsitellä muilla tavoin kuin lisäämällä lipeää pH:n säätöön. Euran väestöstä on noin 72 % kunnan vesihuoltolaitoksen vesijohtoverkoston asiakkaina. Kiukaisten ja Euran välillä on valmiina yhdysvesijohto. Säskylän ja Euran välisen yhdysvesijohdon rakentaminen lähivuosina tuo molempien kuntien laitoksille huomattavan paljon lisää käyttövarmuutta ja – turvallisuutta. Suunnitelmat ovat myös valmiina Lapin ja Euran välille rakennettavista kunnallisteknisistä yhdysjärjestelmistä.

Yksityiskaivot: Kunnat sijaitsevat rapakivialueella. Tästä syystä yksityisissä talousvesikaivoissa esiintyy korkeita rauta-, mangaani-, fluoridi- ja humuspitoisuuksia.

Sisäilman laatu

Asuntojen ja julkisten tilojen sisäilman laatuun vaikuttavat monet tekijät, esimerkiksi ilmanvaihto, materiaalit, harrastukset, ihmiset itse, asumistottumukset, lemmikit ja rakennusten kunto sekä rakennuksista huolehtiminen. 1980-luvulla ongelmana oli lähinnä lastulevyn liima-aineesta haihtunut formaldehydi, mutta tämä ongelma on sittemmin poistunut. 1990-luvun alkupuolella havahduttiin asuntojen kosteusvaurioihin, joista saattaa seurata homeongelma. Rakennusmateriaaleista, maaleista, lakoista sekä puhdistus- ja pesuaineista voi vapautua ammoniakkia ja muita haituvia orgaanisia yhdisteitä (VOC). Nämä yhdisteet ärsyttävät hengitysteitä. Myös tupakointi lisää sisäilman ammoniakkipitoisuutta, minkä lisäksi tupakansavu koetaan muuten sisäilman laatua merkittävästi alentavana tekijänä.

Kosteus- ja homeongelmat

On arvioitu, että Suomen pientaloista yli 80 %:ssa ja yli puolessa (60 %) kerrostaloasunnoista on tai on ollut kosteusvaurioita tai niiden jälkiä. Rauman seudulla rakennuskanta ei olennaisesti poikkea muusta Suomesta.

Ulkoilman laatu

Ilmassa esiintyy kaasumaisia ja hiukkasmaisia epäpuhtauksia sekä hajuna aistittavia kaasumaisia yhdisteitä. Kaasumaisia epäpuhtauksia ovat muun muassa typenoksidit, rikkidioksidi, hiilidioksidi sekä otsoni. Hajurikkiihdisteet, joista tunnetuimpia ovat rikkivety ja merkaptaanit, aistitaan epämiellyttävänä hajuina.

Valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta (711/2001) määrittelee ulkoilmassa oleville rikkidioksidille, typpidioksidille, hiukkasille, lyijylle, hiilimonoksidille ja bentseenille raja-arvot. Raja-arvoja on annettu sekä terveyden suojelemiseksi että ekosysteemin suojelemiseksi. Terveyshaittojen ehkäisemiseksi annettuja raja-arvoja tulee soveltaa alueilla, joilla oleskelee ihmisiä. Kasvillisuuden ja ekosysteemien suojelemiseksi annettuja raja-arvoja tulee soveltaa laajoilla maa- ja metsätalousalueilla sekä luonnonsuojelun kannalta merkityksellisillä alueilla.

Rauman kaupungin alueella suurimpia ilmankuormittajia ovat metsäteollisuus, liikenne ja energiantuotanto. Hajurikkiyhdisteiden (TRS) osalta merkittävin kuormittaja on selluteollisuus (Botnian sellutehdas). Typen oksidit ja hiukkaset ovat suurelta osin peräisin liikenteestä ja UPM-Kymmene Oyj:n voimalaitoksesta. Lisäksi lämpökeskukset, Rauman kemikaalisatama, Suomen Superlon Oy sekä muut kemikaalien varastointia ja käsittelyä harjoittavat yritykset kuormittavat ilmaa. Oras Oy:n hanatehtaan päästöt sisältävät pieniä määriä metalleja. Paikallisten päästöjen lisäksi ilmanlatuun vaikuttavat myös muualta, Venäjältä ja jopa Keski-Euroopasta asti, kulkeutuvat epäpuhtaudet.

Meluhaittojen torjunta

Melulla tarkoitetaan ääntä tai siihen rinnastettavaa tärinää, jonka henkilö kokee epämiellyttäväksi tai häiritseväksi. Vaikutukset voivat ilmetä elintoimintojen tai käyttäytymisen muutoksina tai melun aiheuttamina kokemuksina. Meluun reagoiminen on yksilöllinen ominaisuus, joka saattaa vaihdella suuresti, jopa samalla henkilöllä eri aikoina ja eri ympäristössä.

Noin 1,8 miljoonaa ihmistä Suomessa altistuu melulle päivittäin eli tällöin melutaso ylittää asuinalueilla 55 desibeliä. Euroopan Union alueella asuvasta väestöstä melusta kärsii noin viidennes. Ylivoimaisesti suurin melun aiheuttaja on liikenne. Lisäksi meluhaittoja ovat lisänneet väestönkasvu, kaupungistuminen, teollistuminen ja tekninen kehitys, jotka ovat osa yhdyskuntien infrastruktuuria samoin kuin asuminenkin.

Melu on eräs yleisimpiä ja tärkeimpiä elinympäristön laatua heikentäviä tekijöitä. Melu voi häiritä tai vaikeuttaa työskentelyä, lepoa, nukkumista, viestintää ja oppimistakin. Melu voi aiheuttaa myös elintoimintojen muutoksia, jotka tavallisesti ovat vaarattomia ja ohimeneviä. Näitä ovat esimerkiksi eräät verenkierron ja näköaistin muutokset. Melu voi myös lisätä aggressioita, masentuneisuutta tai unettomuutta ja aiheuttaa päänsärkyä. Meluntorjunnan tärkeyttä korostaa sekin, että vaatimukset hiljaisemmasta ja siten myös viihtyisämmästä elinympäristöstä kasvavat.

Melualtistuksen pienentämisessä on keskeistä melulähteiden määrä ja haittojen paikallisuus. Vaikka laitteiden ja kulkuvälineiden melunpäästömääräykset ovat tiukentuneet ja ne kiristyvät koko ajan, niin toisaalta niiden määrä ja käyttö lisääntyvät huomattavasti. Lopputuloksena on melun leviäminen sekä ajallisesti että alueellisesti. Terveysvalvonta tekee pyynnöstä melumittauksia sekä sisä- että ulkotiloissa sijaitsevista melulähteistä. Kaupunkialueella merkittävimpiä melunlähteitä on liikenne, minkä lisäksi teollisuuden toiminta ja raideliikenne aiheuttavat jonkin verran melua. Ympäristömelun haittojen vähentämiseksi meluntorjuntatoimia toteutetaan vuosittain useissa eri kohteissa.

Meluntorjunnan keinoja ovat erilaiset rakenteelliset ratkaisut, kuten meluvallit, -aidat ja –seinät. Myös maisemaan soveltuvaa kasvillisuutta hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan meluhaittojen vähentämisessä. Asuntoalueiden meluhaittoja voidaan vähentää ajoneuvojen nopeusrajoituksin ja ajohidastein sekä asettamalla yöajan liikenteelle ajokieltoja. Myös ns. hiljaisen päällysteen käyttö on mahdollinen ratkaisu, kunhan sen kulutuskestävyyttä saadaan parannettua. Teollisuustoiminnan melua torjutaan eristyksin, kotelointien avulla ja toiminnan ajoittamiseen päiväsaikaan.

Erilaisista virkistystapahtumista saattaa aiheutua tilapäistä meluhaittaa. Tilapäisen toiminnan meluhaittoja pyritään vähentämään toiminnan kestolle annettavien rajoitusten, melun äänenvoimakkuudelle asetettavien rajojen sekä tiedottamisvelvollisuuden avulla. Tutkimuksissa on todettu, että häiritsevääsikin koettu melu siedetään paremmin, mikäli sen aiheutuminen tiedetään etukäteen.

Tehokas ennalta ehkäisevä keino meluhaittojen vähentämiseen on kaavoitus. Suunnittelemalla asuntoalueet saarekkeiksi pois melua tuottavilta alueilta torjutaan melusta koettavia haittoja. Myös raskaan liikenteen ohjaaminen väylille, jossa asutus ei ole lähellä tietä tai joissa meluesteitä on rakennettu, vähentää meluhaittoja.

Tupakansavu

Toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetun lain (693/1976, tupakkalaki) keskeisenä lähtökohtana on, ettei kukaan vastoin tahtoaan joudu alistumaan tupakansavulle. Tupakansavutonta hengitysilmaa voitaisiin näin pitää jokaisen suomalaisen perusoikeutena.

Tupakkalain tavoitteena on myös nuorten tupakoinnin aloittamisen ehkäiseminen. Valtioneuvoston päätöksessä 1153/1999 tupakansavu todetaan syöpävaaraa aiheuttavaksi.

Tupakkalain muutoksen 700/2006 jälkeen ravintolatupakointi on ollut kielletty 1.6.2007 alkaen. Tupakointi on edelleen sallittua ravintoloiden terasseilla tietyin ehdoin, sekä erillisessä tupakointitilassa ravintolan sisällä. Lain muutos on vähentänyt merkittävästi ravintolatyöntekijöiden ja -asiakkaiden altistumista tupakansavulle.

Tupakkalain 10 § velvoittaa, että tupakkatuotteita tai tupakointivälineitä myyvän elinkeinonharjoittajan tulee kustannuksellaan laatia ja toteuttaa omavalvontasuunnitelma, jolla estetään tupakkatuotteen tai tupakointivälineen luovuttaminen kahdeksaatoista vuotta nuoremmalle henkilölle.

Hallituksen esityksessä 101/2008 tupakkalain muuttamiseksi esitetään, että tupakkatuotteiden vähittäismyynti säädettäisiin luvanvaraiseksi ja myynnin valvontaa tehostettaisiin tupakkatuotteiden tupakkalain vastaisen myynnin estämiseksi. Tupakkatuotteita voisi myydä se, jolle myyntipaikan sijaintikunta on myöntänyt näiden tuotteiden myyntiä koskevan myyntipaikkakohtaisen vähittäismyyntiluvan. Vähittäismyyntilupa myönnettäisiin sille, joka on esittänyt hyväksyttävän omavalvontasuunnitelman ja tupakkalain säännökset täyttävän selvityksen tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden sijoittelusta tupakkatuotteiden myyntipisteessä ja jonka myynnin valvontajärjestelyt ovat riittävät.

Myynnin luvanvaraistamisen tavoitteena on vähentää alaikäisten tupakkatuotteiden saatavuutta ja tupakoinnin yleisyyttä. Tupakkatuotteiden saatavuutta voitaisiin myös tulevaisuudessa rajoittaa ja vähentää lakiin perustuvalla lupajärjestelmällä. Luvanvaraistamisen tavoitteena on myös estää laittomasti maahantuotujen kiellettyjen ja muiden tupakkalain vastaisten tupakkatuotteiden levitys laillisten tupakkatuotteiden jakelukanavien kautta.

Tuoteturvallisuus

Kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annettu laki (75/2004) lähtee siitä, että ensisijainen vastuu tavaroiden ja palvelujen turvallisuudesta kuuluu elinkeinonharjoittajille

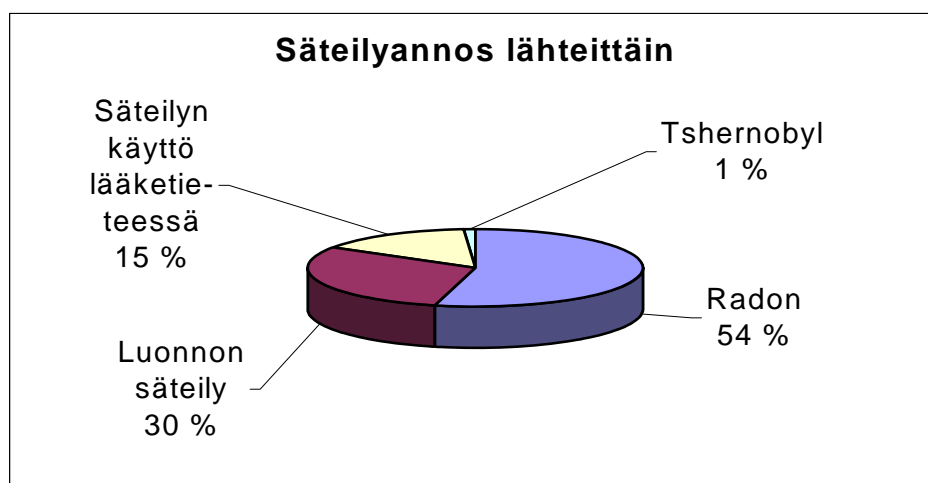
(valmistaja, maahantuojaja, myyjä tai palvelun suorittaja) tai muulle palveluntarjoajalle, kuten kunnalle tai seurakunnalle.

Kuntien terveystarkastajat voivat tehdä tuoteturvallisuustarkastuksia myyntipaikoissa, varastoissa, valmistuspaikoissa (esimerkiksi tehtaissa ja tuotantolaitoksissa) ja palveluiden suorituspaikoissa (esimerkiksi uimahalleissa). Tulli valvoo EU:n ulkopuolelta maahantuotavien kulutustavaroiden turvallisuutta.

Kunnat valvovat lääninhallitusten ohjauksessa erityisesti kuluttajapalveluiden turvallisuutta alueellaan. Kunnissa käsitellään sinne tulevat tavaroita ja palveluita koskevat kuluttajien tekemät ilmoitukset. Lisäksi kuntatasolla valvotaan erityisesti paikallisesti valmistettavia tavaroita. Kunnassa tuoteturvallisuuden valvonta kuuluu yleensä terveystarkastajan tehtäviin osana ympäristöterveydenhuoltoa.

Säteilyturvallisuus

Säteilyturvakeskuksen mukaan suomalaisen keskimääräinen säteilyannos vuodessa on noin 4 millisievertiä. Kuvassa 2 on esitetty säteilylähteiden prosenttiosuudet kokonaissäteilyannoksesta. Säteilyannos muodostuu radonin aiheuttamasta säteilystä, luonnon säteilystä, säteilyn käytöstä lääketieteessä sekä Tshernobylin ydinvoimalaonnettomuuden aiheuttamasta säteilystä.

KUVA 2: Säteilyannoksen %-osuudet säteilylähteittäin

Radon

Radon on hajuton, väritön ja mauton jalokaasu. Sitä syntyy radioaktiivisen aineen, maaperän uraanin, hajoamistuotteena. Radonin ominaisuutena on kulkeutua maaperän huokosissa ja levitä ilmaan. Talvella radonia virtaa sisään enemmän kuin kesällä. Talvella, kun maaperä on jäässä, radon pyrkii poistumaan maaperästä kohdissa, jossa maa on sula eli rakennusten alta. Jos rakennukseen tulee korvausilmaa alapohjan kautta, radonpitoisuudet voivat rakennuksen alimmassa kerroksessa kohota huomattaviksi. Ulko- ja sisälämpötilojen ero voi aiheuttaa alipaineen, joka suorastaan imee radonpitoista ilmaa maaperästä lämpimiin sisätiloihin. Myös huono ilmanvaihto suurentaa radonpitoisuutta. Jos talossa on koneellinen poistoilmanvaihto eikä korvausilmaventtiilejä ole riittävästi, talon alipaineisuus ja sen myötä myös radonpitoisuus voivat kasvaa. Toinen merkittävä radonlähde on porakaivovesi, jos kaivo sijaitsee radonhaitta-alueella.

Sosiaali- ja terveysministeriön 1992 antaman päätöksen mukaan asunnon huoneilman radonpitoisuus ei saisi ylittää arvoa 400 Bq/m^3 . Uusi asunto tulee suunnitella ja rakentaa siten, että radonpitoisuus ei ylittäisi arvoa 200 Bq/m^3 . Säteilyasetuksen (1143/1998) perusteella on asetettu toimenpidearvo työpaikkojen radonpitoisuudelle. Työpaikoilla, kouluissa, päiväkodeissa ja julkisissa tiloissa radonpitoisuus ei saa säännöllisessä työssä ylittää 400 Bq/m^3 . Jos mitattu tai mittauksen perusteella arvioitu radonpitoisuus ylittää 400 Bq/m^3 , on radonpitoisuutta pienennettävä.

Rauman seudulla on ennen vuotta 1996 selvitetty asuntojen huoneilman radonpitoisuutta. Mittaustulosten perusteella on laadittu Rauman alueelle radonkartta. Taulukossa 2 on yhteenveto vuoteen 1996 mennessä entisen Rauman kansanterveystyön kuntayhtymän alueella tehdyistä maaperän radonpitoisuusmittauksista.

TAULUKKO 2: Rauman seudulla vuoden 1996 loppuun mennessä mitattujen maaperän radonmittaustulosten jakautuminen kunnittain

Kunta	Mittauksia	Keskiarvo	> 200 Bq/m ³	> 400 Bq/m ³	maxtulos
	kpl	Bq/m ³	kpl	kpl	Bq/m ³
Rauma	178	101	14	5	1000
Eurajoki	92	131	9	5	1500
Kodisjoki	4	< 100	0	0	< 100
Lappi	42	84	1		260

Olkiluodon ydinvoimalaitos

Olkiluodon ydinvoimalaitos sijaitsee Eurajoen kunnan Olkiluodon saarella, noin 10 km Rauman kaupungista pohjoiseen. Olkiluodon ydinvoimalaitos muodostuu kahdesta laitosesiköstä, Olkiluoto 1 ja Olkiluoto 2. Olkiluoto 3:n rakentaminen on parhaillaan käynnissä. Ydinvoimalaitosten ympäristössä toteutetaan monipuolista ja kattavaa, Säteilyturvakeskuksen hyväksymää säteilyvalvontaohjelmaa. Olkiluodosta kerätään ja analysoidaan vuosittain useita satoja näytteitä mm. talousvedestä, elintarvikkeista, ilmasta, sadevedestä, maaperästä, merivedestä ja merenpohjasta. Ulkoista taustasäteilyä ja ympäristön asukkaiden radioaktiivisuutta mitataan säännöllisesti.

Säteilyturvakeskus tekee määräajoin laitoksen käyttö-, kunnossapito- ja valvontatoimien tarkastuksia. Lisäksi laitos on velvollinen raportoimaan viranomaiselle päivittäin edellisen vuorokauden käyttötapauksista. Tuotantotiedot ja henkilökunnan säteilyannokset raportoidaan kuukausittain. Radioaktiivisten aineiden päästöt raportoidaan neljännesvuosittain ja erityistilanteet tai käyttöhäiriöt tapauskohtaisesti. Olkiluodon ydinvoimalaitoksen ympäristöä tarkkaillaan edelleen Säteilyturvakeskuksen ohjeiden mukaisesti ja tarkkailuraportit tulevat tiedoksi myös terveysvalvontaviranomaisille.

Ainoa merkittävä voimalasta johtuva vaikutus merialueilla on meriveden paikallinen lämpeneminen. Voimalaitoksen lauhdutin on merivesijäähdytteinen putkilämmönvaihdin, jonka tuubiputket on valmistettu titaanista. Merivesi ja prosessihöyry ja -vesi eivät missään vaiheessa joudu kosketuksiin toistensa kanssa. Ennen lauhduttimeen pumppaamista merivesi puhdistetaan erillisellä puhdistusjärjestelmällä. Merivettä kulkee lauhduttimen läpi noin 30 kuutiometriä sekunnissa. Lauhduttimesta se johdetaan niin sanotun aaltoilualtaan kautta maanalaista tunnelia pitkin takaisin mereen. Merivesi lämpenee lauhduttimen läpi kulkiessaan noin 13 astetta.

Olkiluodon ydinvoimalaonnettomuuden varalta on laadittu koko varautumisaluetta (Eurajoki, Luvia, Rauma) koskeva pelastuspalvelusuunnitelma. Eurajoen kunnan alueella on kiinteisiin väestöhälyttimiin perustuva hälytysjärjestelmä, joka on vuoden 2001 aikana saatu kattamaan koko kunta. Nyt on mahdollista varoittaa koko kunnan alueella ulkona olevaa väestöä yleisellä vaaramerkillä tai puhetiedotteella.

Käytetyn ydinpolttoaineen varastointi

Käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituksen valmistelutyöt on aloitettu Suomessa 1980-luvun alkupuolella. Käytetyt polttoaineniput kapseloidaan ja ne loppusijoitetaan kalliooperään tiloihin, jotka rakennetaan noin puolen kilometrin syvyyteen. Tammikuussa 2000 Eurajoen kunta hyväksyi loppusijoituslaitoksen sijoittamisen Olkiluotoon, ja saman vuoden joulukuussa Valtioneuvosto teki loppusijoituslaitoksesta periaatepäätöksen, joka vahvistettiin eduskunnassa 18.5.2001.

Ydinjätehuollon yleisten turvallisuusperiaatteiden mukaan käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituksesta ei saa aiheutua terveyttä vaarantavia säteilyhaittoja, eikä muutakaan vahinkoa ympäristölle ja omaisuudelle. Periaate yltää myös tulevaisuuteen. Loppusijoitus ei tulevaisuudessakaan saa aiheuttaa sellaisia terveys- tai ympäristöhaittoja, jotka ylittäisivät nykyisin hyväksyttävän enimmäistason.

Kemikaalivalvonta

Kemikaalilain ja sen perusteella tehtävän kemikaalivalvonnan tavoitteena on ehkäistä ja torjua kemikaalien aiheuttamia terveys- ja ympäristöhaittoja sekä kemikaalionnettomuuksia ja niiden

aiheuttamia vahinkoja ja huolehtia, että toiminnanharjoittajat noudattavat kemikaalilainsäädännön velvoitteita. Kemikaalilaki koskee kaikkia kemikaaleja, siis myös muita kuin vaarallisiksi luokiteltuja, sekä niiden aiheuttamien haittojen torjuntaa ja ehkäisemistä.

Kunnan kemikaaliviranomainen valvoo, että markkinoille saatettavat kemikaalit on luokiteltu ja pakattu sekä niiden päällykset on merkitty asianmukaisesti; että kemikaaleista on laadittu käyttöturvallisuustiedotteet; ja että kemikaaleista on toimitettu tiedot Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen (STTV) ylläpitämän kemikaalirekisterin tuoterekisteriin. Kunnan valvontaviranomainen valvoo myös biosidivalmisteiden (torjunta-aineiden) ja suojauskemikaalien markkinoille luovuttamista ja käyttöä, sekä vaarallisten kemikaalien myyntiä ja säilyttämistä myymälässä. Kunnan suorittamaa kemikaalivalvontaa kohdennetaan erityisesti kuluttajakemikaaleihin. Siinä tapauksessa, että kunnan valvontaviranomainen havaitsee puutteita, joiden korjaaminen edellyttää toimenpiteitä muilta kuin paikalliselta toimijalta (esimerkiksi ulkomaiselta emoyhtiöltä), kunnan valvontaviranomainen siirtää asian STTV:lle tai Suomen ympäristökeskukselle. Työsuojelupiirin työsuojelutoimisto valvoo kemikaalin työssä käyttämisestä aiheutuvan terveyshaitan sekä palo- ja räjähdysvaaran ehkäisemistä ja torjumista. Myös pelastuslaitos valvoo kemikaalien varastointia paloturvallisuustarkastusten yhteydessä.

Suunniteltaessa valvontaa on otettava huomioon myös sellaiset vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavat laitokset, jotka eivät kuulu ilmoitusmenettelyn piiriin. Tällaisia laitoksia koskevat samat turvallisuusperiaatteet kuin ilmoitusvelvollisiakin. Ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolellekin jäävillä laitoksilla voi olla huomattavaa merkitystä paikalliseen kemikaaliturvallisuuteen ottaen huomioon kyseessä olevan laitoksen sijainti ja niissä käsiteltävät ja varastoitavat kemikaalit.

5.8. Henkilö- ja paloturvallisuus

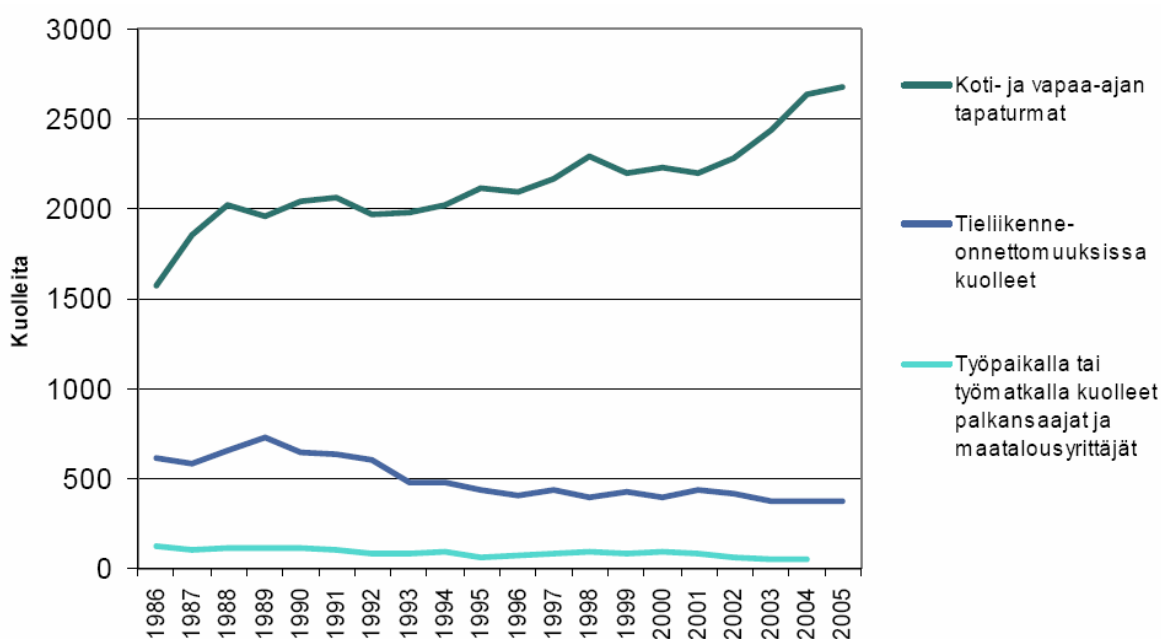
5.8.1. Koti ja vapaa-ajan tapaturmat

Tapaturma on Suomalaisten yleisin kuolinsyy. Suomessa sattuu noin 800000 koti- ja vapaa-ajan tapaturmaa vuosittain. Koti ja vapaa-ajan tapaturmilla tarkoitetaan niitä tapaturmia, jotka tapahtuvat työajan ulkopuolella ja muualla kuin liikenteessä. Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien osuus kaikista tapaturmista on noin 80 %. Tapaturmien seurauksena kuolee vuosittain noin 2200

henkilöä. Näistä noin 500 on humalaisia miehiä. Tapaturmaisesti kuolleista naisista ainoastaan joka kymmenes on humalassa. Alkoholilla on suuri osuus palokuolemien lisäksi hukkumis- ja paleltumakuolemissa.

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien taustalta löytyy usein samat syyt kuin palokuolemissa: alkoholin ja muiden päihteiden liikakäyttö, väestön ikääntyminen ja yksin asuvien vanhusten määrän lisääntyminen. Tapaturmaisista kuolemantapauksista 2/3 tapahtuu miehille. Suurimmassa riskiryhmässä tapaturmaisista kuolemia tarkasteltaessa ovat 45–64 -vuotiaat miehet.

Lapsia kohtaavien tapaturmien yleisimmät syyt ovat erilaiset putoamiset, myrkytykset ja tukehtumiset. Lapsen vanhetessa lisääntyvät liikuntaharrastuksissa, ulkoleikeissä ja koulussa tapahtuvien tapaturmien osuudet, jolloin kotitapaturmien osuus pienenee. Ikäihmisillä yleisimmät tapaturmien syyt ovat liukastumiset, kaatumiset ja erilaiset palovammat. Kodin lisäksi tapaturmia tapahtuu ulkona ja hoitolaitoksissa. Esimerkiksi lonkkamurtuman vuoksi vanhus saattaa menettää itsenäisen liikkumiskykynsä koko loppuiäkseen. Koti- ja vapaa-ajan tapaturmat näyttävät lisääntyvän joka vuosi, kuten seuraava kuvio kertoo.

Kuvio 2. Tapaturmaisesti kuolleiden lukumäärät vuosina 1986–2005 (Lähde: Tilastokeskus SVT)

Suomen pitkä talvi vaikuttaa liukastumisten ja muiden kaatumisten määriin. Yhteiskunnalle koituu liukastumisista yli 500 miljoonan euron kustannukset vuosittain. Vuosittain kymmenet tuhannet ihmiset joutuvat ensiapuvastaanotolle kaatumisen seurauksena. Iäkkäät ihmiset voivat

kaatua useamman kerran vuodessa. Kaatumisten seurauksena kuolee vuosittain noin 1200 suomalaista. Kaatumista seuraava toipilasaika on erityisesti vanhuksille rankka. Toipilasaikana fyysinen toimintakyky heikentyy, joka vaikuttaa myös henkiseen hyvinvointiin. Toipilasaikana menehtyy useita henkilöitä vuosittain. Liukastumisten ennaltaehkäisy onkin asia johon tulisi yrittää vaikuttaa (mm. käyttämällä liukuesteitä kengissä, kunnollinen kulkuväylien kunnossapito, hyvä lihaskunto jne.). Keinot koti- ja vapaa-ajan tapaturmien vähentämiseen ovat pitkälti samanlaiset kuin palokuoleminen ehkäisemisen. Yksin asuvien vanhusten turvallisuuden takaamisella voidaan varmasti vähentää tapaturmia. Alkoholin vaikutuksen alaisena henkilöstä tulee kömpelömpi, mistä seuraa kaatumisia. Jos alkoholinkäyttö pysyisi kohtuullisella tasolla, jäisi osa tapaturmista sattumatta.

5.8.2 Kouluturvallisuus

Perusopetuslain mukaan jokaisella oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Nykyisin kouluihin heijastuvat monet yhteiskunnalliset ongelmat. Erityisesti lasten ja nuorten pahoinvointi näkyy yhä useammin koulussa ja voi uhata turvallisuutta uhkaavien tilanteiden varalle. kouluturvallisuutta. Koulut ovat laatineet erilaisia turvallisuus-, pelastus ja kriisisuunnitelmia, joihin on kirjattu konkreettisia toimenpiteitä.

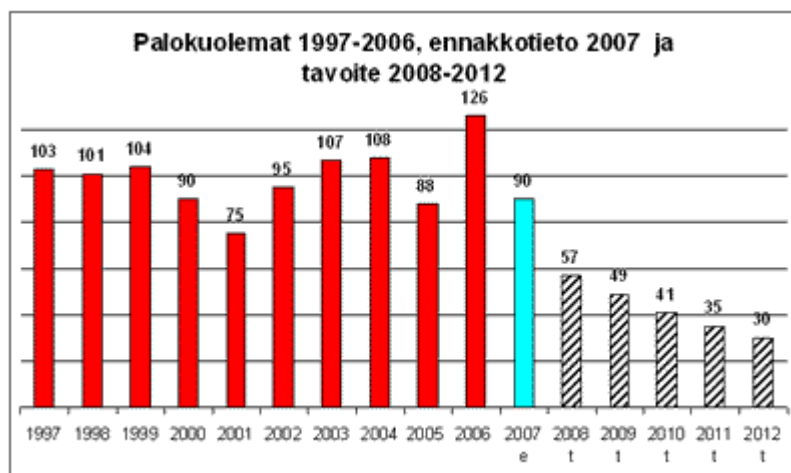
Koulussa tarvitaan tietoa turvallisuuteen liittyvästä asioista ja käytännön toimintamalleista. Turvallisuustietoisuutta voidaan koulussa lisätä verkostoitumalla muiden toimijoiden ja viranomaisten kanssa. Keskeisen yhteistyökumppaneita kouluturvallisuuden edistämässä ovat pelastuslaitos ja poliisi. Koulujen ja lähiympäristön turvallisuutta kehitetään yhteistyössä heidän kanssaan mm. eri toimintasuunnitelmien kehittämisessä. Ennaltaehkäisevällä toimintamallilla on kouluturvallisuudessa merkittävä rooli.

5.8.3. Tulipalot

Palokuolemat

Tulipaloja syttyy rakennuksissa vuosittain 6 000 – 7 000. Yli 95 % kuolemaan johtavista tulipaloista syttyy asuinympäristössä. Tulipaloissa kuolleiden määrä on tilastojen mukaan keskimäärin 87 henkilöä vuodessa. Vuosina 1997- 2006 Suomessa on kuollut tulipaloissa vuosittain 75- 126 ihmistä. Vuonna 2006 palokuolemia sattui 126. Näistä oli tapaturmaisista 109,

itsemurhia 11, henkirikoksia 3 ja epäselviä 3. Palokuolleista oli miehiä 76 % ja naisia 24 %. Pääntyneitä oli kaikista palokuolleista 70 %, joista miehiä oli 80 % ja naisia 20 %. Vuosien 1997 - 2006 palokuolemaluvut ovat Tilastokeskuksen kuolemansyytilastoista. Vuonna 2007 sattui 90 palokuolemaa.

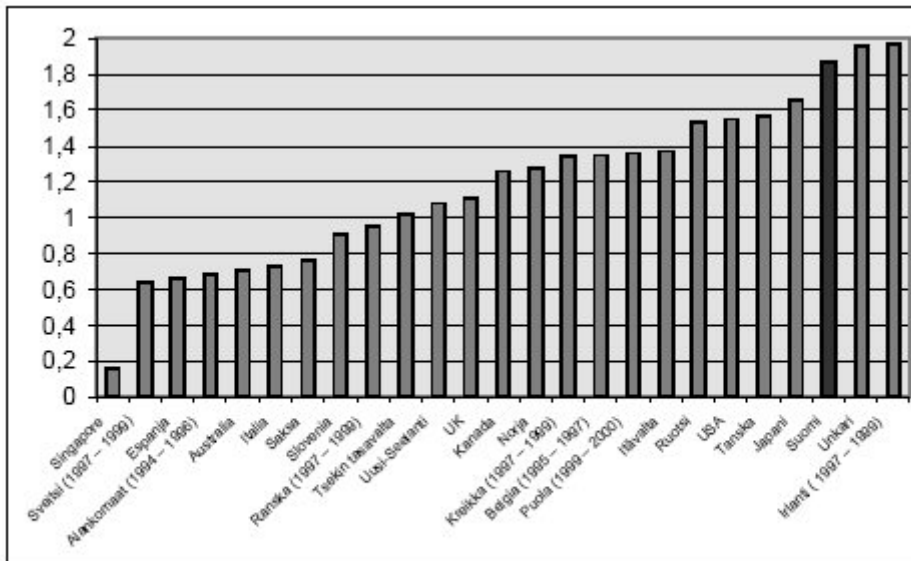
Kuolemaan johtavan tulipalon yleisin syytymissyy on tupakointi.

Kuolemaan johtavien tulipalojen yleisimmät syytymissyyt ovat:

- tupakointi (n. 30%)
- tahallinen sytyttäminen (n. 15 %)
- huolimattomuus tulenkäytössä (n. 15 %) ja
- sähkölaite (alle 15 %)
- syytymissyytä ei tiedetä (noin 25 %)

Runsaalla alkoholin käytöllä arvioidaan olevan vaikutusta palon syyttymiseen tai palon seurauksiin. Tupakointi ja siihen liittyvä huolimaton tulenkäsittely on kuolemaan johtaneiden tulipalojen yleisin syytymissyy (30 %). Suurimmassa osassa tapauksista on kyse tupakoinnista vuoteessa tai sohvalla. Suomen palokuolemaluvut ovat kansainvälisesti vertailtuna korkeita.

Palokuolemien määrä Suomessa on suhteessa muiden Länsi-Euroopan maiden palokuolemiin huomattavan suuri. Suomessa kuolee tulipaloissa enemmän ihmisiä kuin muissa pohjoismaissa. Suurten ikäluokkien ikääntyessä palokuolemien määrän on ennustettu Suomessa edelleen kasvavan.

Kuva 24. Tulipaloissa kuolleiden määrä eri maissa asukaslukuun suhteutettuna vuosina 1998 - 2000 (kuollutta / 100 000 asukasta). Lähde: The World Fire Statistics Centre.

Miksi ihmisiä kuolee tulipaloissa?

Selviytyäkseen tulipalosta asukkaan on itse poistuttava palavasta asunnosta tai hänet on pelastettava. Asukkaan on ymmärrettävä, että tulipalo kehittyy hengenvaaralliseksi muutamassa minuutissa, ja että hänen on itse pystyttävä poistumaan nopeasti palavasta asunnosta. Pelastautuminen edellyttää palon nopeaa havaitsemista ja nopeaa poistumista. Palovaroitin tunnistaa savun herkästi ja varoittaa tulipalosta kovalla hälytyäänellä. Ääni herättää nukkuvankin ihmisen. Ihmisen oma toiminta ratkaisee. Jos asukas ei itse kykene poistumaan asunnosta, ovat selviytymismahdollisuudet pienet.

Miksi asukasta ei ehditä pelastaa ajoissa?

Tulipalo kehittyy nopeasti hengenvaaralliseksi. Jos asukas ei poistu asunnosta, on auttajilla parhaimmillaankin aikaa vain 2 - 3 minuuttia asukkaan pelastamiseen. Palokunta ei myöskään ehdi pelastamaan ajoissa, jos yksin asunnossa oleva asukas ei kykene itse poistumaan. Palokunta saapuu palopaikalle parhaimmillaan kuuden minuutin kuluessa siitä, kun palosta on tehty hätäilmoitus.

Mikä estää poistumisen palavasta asunnosta?

Ulospääsy palavasta asunnosta tai rakennuksesta voi estyä monesta eri syystä:

- Jos palovaroitin puuttuu, tulipaloo ei havaita ajoissa.
- Asunnosta ei ehkä enää päästä ulos tavanomaista reittiä käyttäen.
- Tulipaloo voi estää myös muiden poistumisreittien käytön.
- Ulospääsy voi estyä, jos ulko-ovet on lukittu niin, ettei niitä saa auki.

Miksi asukas ei poistu palavasta asunnosta?

Pääsääntöisesti asukas ei pysty poistumaan palavasta asunnosta sen vuoksi, että hänellä on toimintakyvyn puutteita tai rajoitteita. Puutteet voivat liittyä liikuntakykyyn, havaintokykyyn tai ymmärryskykyyn. Tulipaloon joutumisen ja palokuoleman riskiryhmiin kuuluvat esimerkiksi köyhyyden, yksinäisyyden, työttömyyden, eriarvoisuuden, sairauden tai päihteiden käytön vuoksi syrjäytyneet.

Asukas ei pysty poistumaan asunnosta ulos, jos hän

- on esimerkiksi liikuntakyvytön invalidi tai vanhus
- ei havaitse tulipaloo, koska on alkoholin, huumeiden tai lääkkeiden vaikutuksen alainen
- ei ymmärrä tilanteen vakavuutta eikä osaa poistua (esimerkiksi pienet lapset).

Paloturvallisuustyön lähtökohta on, että kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti tulipalossa. Palokuolemien suurta määrää ei voi hyväksyä. Palokuolemat ovat turhia ja ne eivät satu vahingossa. Jokaisella ihmisellä on oltava oikeus paloturvalliseen asuntoon. Palokuolemia voidaan vähentää parantamalla asumisen paloturvallisuutta. Tämä tapahtuu viranomaisten ja yhteisöjen yhteistyöllä sekä ihmisten omatoimisuutta lisäämällä.

Keinoja palokuolemien ehkäisemiseksi

Palokuolemia voidaan vähentää parantamalla asumisen paloturvallisuutta. Turvallisuus on yhteistyötä ja tähän yhteistyöhön tarvitaan sekä pelastusviranomaisia, muita viranomaisia ja yhteisöjä sekä jokaista ihmistä. Pelastuslakiin on kirjattu useita sekä pelastusviranomaisia että kansalaisia velvoittavia määräyksiä, joilla edistetään hyvää turvallisuuskulttuuria sekä vähennetään tulipaloja ja muita onnettomuuksia.

Jokamiehen tulenkäsittelytaidot

- Osaatko sinä toimia oikein tulipalossa?
-

- tunnistatko palovaroittimen piipityksen?
- ymmärrätkö palovaroittimen piipityksen merkityksen?
- osaatko käyttää alkusammutinta?
- osaatko tehdä hätäilmoituksen 112:een?
- ymmärrätkö varoittaa muita vaarassa olevia?
- poistutko omatoimisesti turvalliseen paikkaan?

Ihminen itse vaikuttaa omaan ja läheistensä turvallisuuteen. Omalla toiminnallaan ihminen luo turvallisuutta tai riskeeraa sen. Tulipaloja voidaan ehkäistä tehokkaasti puuttamalla tulipaloja aiheuttaviin syihin kuten tupakointiin huolimattoman tulenkäsittelyn yhteydessä. Alkoholin merkitys vaaratekijänä on erityisen suuri tulenkäsittelyn ja tupakoinnin yhteydessä. Alkoholi heikentää arviointi- ja havaintokykyä, hidastaa reagointinopeutta ja alentaa tarkkaavaisuutta. Palokuolemien riskiryhmä on runsaasti alkoholia käyttävät keski-ikäiset miehet. Tulenkäsittelytaidot auttavat jokaista ennaltaehkäisemään tulipalojen syttymistä. Tulenkäsittelyyn liittyvät perusasiat tulisi jokaisen ihmisen tietää ja ymmärtää sekä osata toimia niiden mukaisesti.

Jokamiehen paloturvallisuustiedot ja paloturvallisuustaidot

- Tulta on käsiteltävä huolellisesti ja riittävää varovaisuutta noudattaen.
 - Avotulta ei saa sytyttää, jos tulipalon vaara on ilmeinen.
 - Jokainen on velvollinen torjumaan uhkaavan tulipalon ja sammuttamaan syttyneen tulipalon.
 - Jokainen on velvollinen valvomaan, että hänen määräysvaltansa piirissä noudatetaan tulipalon ehkäisemiseksi annettuja säännöksiä ja määräyksiä.
 - Palovaroitin on pakollinen jokaisessa asunnossa.
 - Palovaroittimen toimivuus on tarkistettava säännöllisesti, suositus on kerran kuukaudessa.
 - Tulisijat ja savuhormit pitää nuohota sekä niiden kunto tarkastaa, jotta savuhormeihin ja tulisijoihin kertyvät jätteet eivät aiheuttaisi palovaaraa.
 - Rakennukset on suunniteltava, rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, että tulipalon syttymisen tai leviämisen vaara on vähäinen.
 - Helposti syttyvää materiaalia tai muuta tavaraa ei saa säilyttää ullakoilla tai kellarissa niin, että siitä aiheutuu tulipalon syttymisen tai leviämisen vaara.
-

- Jos tulipalon vaara lisääntyy korjaustoista tuntuvasti, on huolehdittava riittävästä varotoimista.

Mistä opin jokamiehen tulenkäsittelytaidot?

Paloturvallisuuteen liittyviä perustietoja ja -taitoja opetetaan koulussa perusopetuksen yhteydessä. Koulussa saatuja tietoja ja taitoja täydennetään ja harjoitellaan aikuisiässä työelämän erilaisissa turvallisuuskoulutuksissa. Pelastuslaitosten tehtävänä on myös antaa pelastustoimen valistusta ja neuvontaa.

Asumisen paloturvallisuuden toimenpideohjelma

Asumisen turvallisuuden toimenpideohjelma hyväksyttiin sisäisen turvallisuuden ministeriryhmässä 15.12.2006 ja ohjelman toimeenpanosuunnitelma sisäisen turvallisuuden seurantaryhmässä 26.2.2007. Asumisen paloturvallisuusohjelman toteuttamiseen osallistuvat sisäasiainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä ympäristöministeriö

Asumisen paloturvallisuuden kehittämistyöryhmän asettaminen

- Asumisen paloturvallisuuden kehittämistä edistämään asetetaan laaja-alainen yhteistyöelin, joka raportoi toimenpiteistään sisäisen turvallisuuden ohjelman seurantaryhmälle.

Paloturvallisuusvaatimusten säätäminen savukkeille eli itsestään sammuvat savukkeet

- Säädetään paloturvallisuusvaatimukset savukkeille Suomessa
- Suomi pyrkii nopeuttamaan Euroopan komission päätöstä paloturvallisuusvaatimusten säätämisen tähtäävän valmistelutyön aloittamisesta
- Suomi tekee aloitteen itsestään sammuvia savukkeita koskevan eurooppalaisen standardin laatimiseksi kevään 2007 aikana

Sähköverkkoon kytketyt palovaroittimet pakollisiksi uusissa rakennuksissa

- Säädetään sähköverkkoon kytkettyjen palovaroittimien asentaminen pakolliseksi uudisrakentamisen yhteydessä.

Riskiryhmiin kuuluvien asumisen paloturvallisuuden parantaminen

- Riskiryhmiin kuuluvien henkilöiden asumispalveluista päätettäessä noudatetaan sosiaali- ja terveysministeriön yhdessä sisäasiainministeriön kanssa laadittavaa toimintamallia.
- Mallissa arvioidaan riskiryhmien asuinrakennusten ja hoitolaitosten paloturvallisuus, jotta ketään ei asuteta paloturvallisuudeltaan riittämättömiin rakennuksiin.
- Kehitetään lääninhallitusten sosiaalipalvelutiloja koskevan valvonnan toimivuutta sekä paloturvallisuusvaatimusten ottamista huomioon (sosiaalitoimen soveltamisohjeet sekä rakennuslainsäädännön paloturvallisuusvaatimusten (E1) tulkinnat).
- Selvitetään mahdollisuus laajentaa lääninhallitusten valvontakäytännöt koskemaan myös lupakäytäntöjen ulkopuolista erityisryhmien asumista.
- Parannetaan erityisryhmien asumisyksiköiden sekä yksittäisten tukiasuntojen paloturvallisuustasoa (suojaustaso) sekä arvioidaan jälkikäteen asennettavien automaattisten sammutuslaitteistojen tarvetta niissä.
- Arvioidaan valtion erillisrahoituksen tarve riskiryhmien asumisturvallisuuden parantamiseksi automaattisten sammutuslaitteistojen avulla.
- Parannetaan asuntojen turvallisuutta peruskorjausten yhteydessä lisäämällä turvallisuustekniikkaa.
- Kehitetään valtion asuntorahaston turvallisuuskorjaamisen rahoittamista.

Pelastuslaitosten onnettomuuksien ehkäisytyön tehostaminen

- Pelastusviranomaisten palontutkintaa ja palokuolemien seuranta kehitetään ja toimintakäytännöt vakiinnutetaan.
 - Kaikki vakavia henkilövahinkoja aiheuttaneet tulipalot vuosina 2007–2008 tutkitaan yhteistyössä Pelastusopiston, pelastusviranomaisten ja poliisin kanssa.
 - Pelastusviranomaisten käyttämät turvallisuusselvitystulkinnat ja –käytännöt yhdenmukaistetaan
 - Vaihtoehtoiset nuohouksen järjestämistavat
 - Palotarkastustoimintaa uudistetaan kehittämällä riskiarvioon perustuvaa menetelmää palotarkastusten kohdentamiseksi entistä tehokkaammin riskikohteisiin
-

- Tulenkäsittelyyn liittyviä perusasioita painotetaan paloturvallisuusvalistuksessa ja neuvonnassa
- Pelastussuunnitelmien sisältöä kehitetään ottamalla huomioon entistä paremmin onnettomuuksien ehkäisy
- Pelastuslaitosten toimintavalmiuden kehittäminen
- Pelastushenkilöstön työssä jaksamisen kohentaminen
- Pelastuslaitosten suuronnettomuusvalmiuksien kehittäminen
- Pelastustoimen tilannekuvajärjestelmän käyttöönottoaminen
- Sisäasiainministeriön johtamisjärjestelyjen ja eri toimijoiden tilannekuvien yhdistäminen

Ihmisen pelastamistehtävät kuluvana, edeltävänä ja aikaisempina vuosina
--

Satakunta

	Tammikuu	Helmikuu	Maaliskuu	Huhtikuu	Toukokuu	Kesäkuu	Heinäkuu	Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu	Yhteensä
Vuosi													
Vuo-													
sien													
2004-	2	4	5	4	6	9	9	7	4	5	4	3	62
2006													
k.a.													
Vuosi													
2007	9	4	6	13	7	14	17	12	7	5	5	4	103
Vuosi													
2008	4	1	4	8	6	14	20	9	14	8	0	0	88

5.9. Kansalaisten turvallisuus internetissä

Tietoverkot ja Internet ovat monella tavalla helpottaneet kansalaisten asioimista, kommunikointia ja tiedonsaantia nykyisessä tietoyhteiskunnassa. Tietoverkkojen nähdään lisäävän myös kansalaisten yhteiskunnallisia osallistumismahdollisuuksia. Internetistä on tullut sekä liiketoiminnan että kansalaisten viestinnän kannalta välttämätön väline.

Tietoturvariskit

Viimeaikojen salasanakaappaukset pankkiasioinnissa ovat vähentäneet luottamusta verkon turvallisuuteen. Näyttää siltä, että vallalla on kilpajuoksu, jossa kisailijoina ovat toisella puolella yritykset ja hallinto ja toisella puolella aina taitavimmiksi oppivat rikolliset. Yksittäisen kansalaisen kannalta suurin tietoturvariski verkossa toimittaessa on huolimattomuus ja välinpitämättömyys. Salasanat ovat usein helposti arvattavia ja ihmiset liikkuvat tuntemattomilla sivuilla ilman kritiikkiä.

Suuria käytännön riskejä sisältyy siihen, jos henkilö- tai pankkitunnukset joutuvat väärin käsiin. Identiteettivarkaudet nähdäänkin tulevaisuudessa lisääntyvistä riskeistä ylivoimaisesti vakavimpina. Luottokortin varastamisesta selviää vielä varsin yksinkertaisin toimin. Sen sijaan ID-varkauden seuraukset voivat näkyä vuosia ja ilmetä mitä yllättävimmissä yhteyksissä.

Internetin haitalliset sisällöt

Jokelan ampumistapaus nostatti esille laajan keskustelun internetin haitallisista sisällöistä sekä mahdollisuuksista kontrolloida niitä. Yhä useammin saamme lukea lehtien palstoilta myös netin avulla tapahtuneista seksuaalirikoksista. Internetiin voi sisältyä kansalaisten turvallisuutta ja elämää ajatellen vaaroja, jos asiattomia sisältöjä kuten väkivaltaan yllyttämistä, äärimielipiteiden esittämistä tai lapsipornoa ei pystytä kontrolloimaan.

Käyttäjien valppaus ja ilmoitukset epäasiallisista sivuista esimerkiksi vihjesähköpostiosoitteisiin tai vihjepuhelimiin ovat ehdottomasti paras ja tehokkain keino valvoa internetin sisältöä. Myös viranomaisten voimavarojen lisäämisellä voidaan jonkin verran puuttua internetin haitallisiin sisältöihin. Käytännön tuloksia tehostetusta valvonnasta saatiin mm. Kauhajoen

ampumisvälikohtauksen jälkeisessä poliisin tehovalvonnassa, jolla pystyttiin estämään ainakin yksi suunnitteilla ollut vakava väkivaltaisku. Norjassa on esimerkiksi perustettu erityinen verkkovalvontayksikkö (cyberpoliisi) tätä tarkoitusta varten.

Internetin haitallisia sisältöjä voidaan hallita myös kehittämällä hakukoneita sivujen seulontaa varten sekä asettamalla epäasiallisten materiaalien tuottajat juridiseen vastuuseen. Erityisen nettisensuurilain toimivuudesta ollaan sen sijaan montaa mieltä.

Vuonna 2007 tehdyssä kyselyssä tietoyhteiskuntapäätäjät olivat sitä mieltä, että vastuu verkkosivujen valvonnasta on verkkosivujen ylläpitäjillä, viranomaisilla ja käyttäjillä yhteisesti. Fyysisessäkin maailmassa yhteiskunnan turvallisuus on kaikkien toimijoiden vastuulla. Siksi yhteisvastuun täytyy toimia myös verkkomaailmassa ja kaikkien verkon käyttäjien pitää olla valmiita omaehtoisesti ilmoittamaan epäilyttävistä sisällöistä.

Yleisesti ollaan sitä mieltä, että internetin hyödyt ovat suuremmat kuin haitat. Vain pieni osa internetin sisällöistä kohdistuu epäilyttävälle alueelle ja suuri osa palveluista on tietoturvan ja valvonnan kannalta hyvällä tasolla. Vaikka haitat ovat marginaaliset, on niihin kuitenkin puututtava.

6. TOIMINNAN PAINOPISTEALUEET, TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

6.1. Liikenne- ja vesiturvallisuus

Liikenne- ja vesiturvallisuus				
Tavoite: Liikenne- ja vesiturvallisuuden parantaminen				
Tavoitteet	Toimenpiteet	Päävastuu	Yhteistyökumppanit	Seuranta
Tieliikenteeseen liittyvät rakenteet liikenneturvallisuutta parantaviksi	Selkeä liikenneympäristö Poliisi ja kunnan viranomaiset kartoittavat yhdessä ongelmakohteet	Kunnat Poliisi	Alueen yritykset	Poliisin onnettomuustilastot Kunnan liikenneseuranta
Asenteiden muuttaminen muita tiekäyttäjiä kunnioittavaksi	Liikennevalistuksen lisääminen ja seurantajärjestelmien kehittäminen	Koti Koulu Poliisi	Liikenneturva Autokoulut	Uusi seurantamalli kehitettävä
Näkyvän valvonnan ylläpitäminen nykyisellä tasolla	Valvonnan toteuttaminen ongelma-alueilla	Poliisi	Kunnat Tiehallinto	Poliisin tilastot
Valvontamenetelmien kehittäminen ja olemassa olevien järjestelmien hyödyntäminen	Automaattinen liikennevalvonta keskustaajamiin ja kunnallisten järjestelmien, esim. liikenteen mittauspistetulosten hyödyntäminen	Poliisi Kunnat	Muut viranomais-tahot	Poliisin ja kuntaviranomaisten omaseurannat
Rattijuopumusten, varsinkin ulkomaalaisten tekemien rattijuopumusten vähentäminen	Valistuksen lisääminen	Työntajat Kunnat Poliisi	Työvoimahallinto	Poliisin tilastot
Vesiturvallisuuden parantaminen	Valistus, valvonta	Rajavartioloaitos	Poliisi Kansalaisjärjestöt	Rajavartiolaitoksen tilastot

6.2. Henkilö- ja paloturvallisuus

Henkilö- ja paloturvallisuus			
Tavoite: tulipalojen ja muiden onnettomuuksien vähentäminen			
Toimenpiteet	Päävastuu	Yhteistyökumppanit	Seuranta
Valistuksen ja neuvonnan toteuttaminen sekä palotarkastusten suorittaminen lainsäädännön ja pelastuslaitoksen johtokunnan hyväksymän palvelutasopäätöksen mukaisesti. Toiminnan painopiste on ehkäisevässä palontorjunnassa.	Satakunnan pelastuslaitos	Poliisilaitos Sosiaali- ja terveystoimi Sairaan kuljetus Oppilaitokset Alueen yritykset Rakennusvalvonta	Pelastuslaitoksen oma seuranta

6.3. Väkivaltarikollisuus

Väkivaltarikollisuus

Väkivaltarikollisuus			
Tavoite: väkivaltarikollisuuden vähentäminen			
Toimenpiteet	Päävastuu	Yhteistyökumppanit	Seuranta
Sovittujen toimenpideohjelmien toteuttaminen	Kaikki viranomaiset	Poliisilaitos Pelastuslaitos Sairaan kuljetus	Poliisin tilastot (polstat) (häätäkeskus) tilastot
Ajantasaisen tiedon tuottaminen alueen väkivaltarikollisuudesta havaittuihin ongelmatapauksiin puuttumisen tueksi.	Poliisilaitos	Sosiaalitoimi	Poliisin tilastot (polstat) ja sosiaalitoimen oma seuranta

6.4. Mielensterveysongelmien ehkäiseminen

Mielensterveysongelmien ehkäiseminen				
Tavoite: mielensterveysongelmien vähentäminen				
Tavoitteet	Toimenpiteet	Päävastuu	Yhteistyökumppanit	Seuranta
Toimivat peruspalvelut	Lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon roolin vahvistaminen lasten ja nuorten mielensterveysongelmien kohtaamisessa. Kunnallisessa päätöksenteossa tehtävä ratkaisuja, joiden avulla voidaan vaikuttaa lasten ja nuorten psyykkiseen hyvinvointiin ja ehkäistä varhaista syrjäytymistä	Kunta-päättäjät Kaikki viranomaiset	Järjestöt Seurakunta	Lapsipoliittisen ohjelman seuranta Uusi seuranta-järjestelmä kehitettävä
Toimivat erityispalvelut	Resurssien oikea kohdentaminen ja hoitoketjun selkeyttäminen	Satakunnan sairaanhoitopiiri Terveystoimi	Kaikki viranomaiset Järjestöt	Mielensterveysstrategian seurantajärjestelmä
Eri toimijoiden yhteistyön lisääminen Mielensterveysstrategia	Kaikkien toimijoiden osaamisen vahvistaminen, asennemuutos ja motivointi, mielensterveys- ja päihdeongelmien varhaiseen tunnistamiseen ja hoitoon. Esim. yhteisten koulutustilaisuuksien avulla, palveluohjausta kehittämällä		Kaikki viranomaiset Järjestöt	Mielensterveysstrategian seurantajärjestelmä

6.5. Päihdehaitat

Päihdehaitat				
Tavoite: päihdehaittojen ehkäiseminen ja vähentäminen				
Tavoitteet	Toimenpiteet	Päävastuu	Yhteistyökumppanit	Seuranta
Lasten ja nuorten päihteiden käytön vähentäminen	Sosiaali- ja terveystoimen ja poliisitoimen kiinteä yhteistyö (esim. Pullo pois hanke, sosiaali-ohjaaja poliisilaitoksella). Koulujen ja oppilaitosten päihdevalistustyö on toimivaa ja moniammatillista ja yhteistyöstä sosiaalitoimen kanssa on sovittu	Sosiaali- ja terveystoimi Poliisitoimi Opetustoimi	Nuorisotoimi Järjestöt Eri hankkeet Seurakunta	Lapsipoliittisen ohjelman seuranta Kouluterveys-tutkimus Poliisin seuranta
Peruspalvelujen ja päihdepalvelujen toimivuus	Toimivat interventiot ja hoitoonohjaus ja hoitoketjujen selkeyttäminen. Kunnissa ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilö	Sosiaali- ja terveystoimi	Kaikki viranomaiset	Päihdestrategian toteutumisen seurantajärjestelmä
Päihdeasioiden moniammatillinen työryhmä kokoontuu kaikissa kunnissa. Päihdestrategia.	Päihdehuoltolain mukaisesti alalla toimivien viranomaisten ja yhteisöjen on oltava keskenään yhteistyössä	Sosiaali- ja terveystoimi	Poliisitoimi Opetustoimi Nuorisotoimi Asuntoviranomaiset Työvoimaviranomaiset Järjestöt Seurakunta	Päihdestrategian toteutumisen seurantajärjestelmä.

6.6. Syrjäytyminen

Syrjäytyminen				
Tavoite: syrjäytymisen varhainen ehkäiseminen				
Tavoitteet	Toimenpiteet	Päävastuu	Yhteistyökumppanit	Seuranta
Vastuullinen vanhemmuus	Vanhemmuutta tukevien työtapojen lisääminen	Sosiaalitoimi Terveystoimi Opetustoimi	Nuorisotoimi Järjestöt Poliisi Eri hankkeet Seurakunta	Lapsipoliittisen ohjelman seuranta
Peruspalvelujen toimivuus	Eri toimijoiden vastuullinen toiminta ja moniammatillinen yhteistyö lapsen eduksi	Kaikki lasten parissa toimivat tahot	Kaikki lasten parissa toimivat tahot	Lapsipoliittisen ohjelman seuranta
Kaikille perusopetuksen päättävälle oppilaille jatko-opiskelupaikka	Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten siirtyminen koulusta / kouluasteesta toiseen.	Opetustoimi Opinto-ohjauksen ja oppilashuollon tärkeä rooli	Nuorisotoimi Sosiaalitoimi Työvoimaviranomaiset Eri hankkeet	Opinto-ohjaajat (perusopetus ja 2.aste)
Tutkinnon suorittaminen	Opiskelun keskeyttämisen ehkäisyyn riittävästi voimavaroja -pajakoulu -oppisopimus -hankkeet	2. asteen koulutuksen järjestäjät	Nuorisotoimi Sosiaalitoimi Opetustoimi Työvoimaviranomaiset Oppisopimustoimisto	Uusi seurantamalli kehitettävä
Työelämään sijoittuminen	Työtoimintojen ja työllistämisen vaikuttavuuden parantaminen (nuoret aikuiset / pitkäaikaistyöttömien yhteiskuntatakuu).	Työhallinto Kunnat Työvoiman palvelukeskukset	Työvoimatoimisto KELA Yritykset Järjestöt Kuntoutuksen asiakasyhteistyöryhmä	Työhallinto KELA

6.7. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta

Perhe- ja lähisuhdeväkivalta			
Tavoite: perhe- ja lähisuhdeväkivallan varhainen tunnistaminen ja siihen puuttuminen			
Toimenpiteet	Päävastuu	Yhteistyökumppanit	Seuranta
Perhe- ja lähisuhdeväkivallan toimenpideohjelma 2008 on valmistunut ja Rauman kaupungin valtuusto on hyväksynyt ohjelman 29.9.2008. Ohjelmassa ovat Rauman lisäksi mukana Euran, Lapin ja Kiukaisten kunnat. Ohjelmaa päivitetään ja kehitetään tarpeen mukaan.	Sosiaalitoimi	- Kriisikeskus Ankkuripaikka, - terveydenhuolto, - poliisi, - perheasiain neuvottelukeskus, - opetustoimi	Toimenpideohjelman moniammatillinen seurantaryhmä.
Ajantasaisen tiedon tuottaminen alueen kotihälytyksistä ja erityisesti perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan liittyvistä tapahtumista ongelmiin puuttumisen tueksi. Tiedot käsitellään erityisesti poliisin ja sosiaalitoimen kesken aina tarpeen vaatiessa	Poliisilaitos	Sosiaalitoimi	Poliisin tilastot (polstat) Poliisilaitoksen ja sosiaalitoimen oma seuranta
Kotihälytysten sekä perhe- ja lähisuhdeväkivaltatapausten esitutkinnan yhteydessä poliisi selvittää väkivallan uhrin kanssa väkivallan uusiutumisen todennäköisyyttä ja keinoja sen vähentämiseksi sekä opastaa uhrin mahdollisten muiden tukitoimien piiriin.	Poliisilaitos Sosiaali- ja terveystoimi	Sovittelutoimisto Rikosuhripäivystys Seurakunta	Poliisin tilastot (polstat)

6.8. Nuorisorikollisuus

Nuorisorikollisuus			
Tavoite: nuorisorikollisuuden ehkäiseminen ja vähentäminen			
Toimenpiteet	Päävastuu	Yhteistyökumppanit	Seuranta
<p>Sovelletaan varhaisen ”jämkän” puuttumisen toimintamallia eli puututaan lasten ja nuorten tekemiin rikoksiin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.</p> <p>Moniammatillisen yhteistyön lisääminen. Laaditaan samankaltainen prosessimallitus kuin luodaan perheväkivallastakin yhteistyössä tulevien toimijoiden kesken.</p>	Sosiaalitoimi	Sosiaalitoimi Sivistystoimi Paikalliset liikeyritykset Koulutoimi Nuorisotoimi Poliisi	Poliisin tilastot (polstat) Johtoryhmän oma seuranta
<p>Rikosprosessi toteutetaan sujuvasti, nopeasti ja tehokkaasti erityisesti alle 18 -vuotiaiden tekemien rikosten osalta.</p> <p>Sovittelutoimintaa käytetään tehokkaasti hyväksi.</p>	Poliisilaitos	Syyttäjälaitos Käräjäoikeus Sosiaalitoimi	Poliisin tilastot (oma seuranta)

6.9. Ulkomaalaiset

Ulkomaalaiset				
Tavoite: Kulttuurieroista johtuvien ongelmien ehkäiseminen				
Tavoitteet	Toimenpiteet	Päävastuu	Yhteistyökumppanit	Seuranta
Riittävästi informaatiota tarjolla eri kielillä	Maahanmuuttoinfopaketti kaikille maahanmuuttajille Kunnan nettisivut eri kielillä	Työnantajat Työvoimavoimaviranomaiset Kaikki hallintokunnat Maahanmuutto-toimisto Poliisi	Ammattiliitot Työsuojelu Hankkeet Seurakunnat	Uusi seurantamalli kehitettävä
Tarpeelliset opasteet	Opasteet eri kielillä ja kuvia hyödyntäen	Viranomaiset Työnantajat Palvelujen tuottajat (kaupat, liikennöitsijät ym.)		Uusi seurantamalli kehitettävä
Suomen kielen opetusta saatavilla	Saatavilla opetusta eri aikoina, eri muotoisina ja eri ikäisille	Opetustoimi Työvoimatoimisto Kansalaisopisto	Viranomaiset Työnantajat Hankkeet	Uusi seurantamalli kehitettävä
Tulkkipalveluja saatavilla	Tiedot tulkikeskuksista saatavilla Tulkinkäyttöoppaat	Viranomaiset Työnantajat	Järjestöt Palveluntuottajat	Uusi seurantamalli kehitettävä
Vapaa-ajan palveluita saatavana monipuolisesti	Kohdennettua ja järjestämistä tiedottamista	Työnantajat Kunnat Järjestöt Palveluntuottajat	Hankkeet Seurakunnat	Uusi seurantamalli kehitettävä
Saatavilla informaatiota eri kielillä	Palvelupisteen perustaminen ulkomaalaisia varten	Työnantaja ja kunnat	Työvoimaviranomaiset, seurakunnat, järjestöt	Uusi seurantamalli kehitettävä

Ympäristöturvallisuus				
Tavoite: ympäristöturvallisuuden parantaminen				
Tavoitteet	Toimenpiteet	Päävastuu	Yhteistyökumppanit	Seuranta
Elintarvikkeiden turvallisuuden varmistaminen				
Kaikilla elintarvikkeita käsittelevillä toimijoilla on toimiva, hyväksytty omavalvontajärjestelmä	Hyväksytyjen elintarvikehuoneistoille tehdään ja viranomaisen hyväksyy niiden omavalvontajärjestelmät	Elintarvikealan toimijat	Terveysvalvonta Päivittäistavara kauppa Ry (PTY) Kauppaketjujen laatu järjestelmien kehittäjät	Arviointi valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnin yhteydessä vuosittain.
Valvonta on suunnitelmallista, tehokasta ja valtakunnallisesti yhtenäistä.	Laaditaan vuosittain elintarvikevalvontasuunnitelma, jossa otetaan huomioon kansallisen elintarvikevalvontataohjelman painotukset.	Terveysvalvonta	Lääninhallitus Elintarviketurvallisuusvirasto Evira Maa- ja metsätalousministeriö Euroopan komission elintarviketurvallisuudesta vastaava elin SANCO	Valvonnan toteutumisen raportointi lautakunnalle, lääninhallitukseen, Eviraan ja komissiolle vuosittain. Lääni, Evira ja komissio tekevät valvonnan auditointia kunnissa.
	Valtakunnalliset valvonta- ja tiedotusprojektit esimerkiksi pakkausmerkinnöistä.	Terveysvalvonta	Lääninhallitus Evira Kuluttajavirasto Media Kuntien omat tiedotuskanavat	Arviointi valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnin yhteydessä vuosittain.
Talousveden turvallisuuden varmistaminen				
Nykyinen hyvä taso säilytetään	Veden laatua valvotaan säännöllisesti ja vesilaitoksia ja vesijohtoverkoston	Vesilaitokset Terveysvalvonta	Tutkimuslaboratorio	Arviointi valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnin

	kehitetään ja kunnostetaan tarpeen mukaan.			yhteydessä vuosittain. Vesilaitosten omat toimintakeruotukset.
Yksityisestä kaivosta talousvetensä saavat asukkaat tutkituttavat veden laadun säännöllisesti	Tiedottaminen tutkimustarpeesta	Vesilaitokset Terveysvalvonta	Media Kuntien omat tiedotuskanavat	
Kriisitilanteisiin varaudutaan	Kriisitilanteiden varalta pidetään yllä ja päivitetään jo tehtyjä viestintä- ja toimintasuunnitelmia.	Vesilaitokset Terveysvalvonta	Media Kuntien omat tiedotuskanavat	Toimintaja viestintäsuunnitelmista tiedottaminen ja niistä raportointi lautakunnalle vuosittain.
Sisäilman laadun parantaminen				
Sisäilman laatu saatetaan terveysuojelulain edellyttämälle tasolle kouluissa, päiväkodeissa, vanhainkodeissa ja hoitolaitoksissa.	Sisäilman laatu kouluissa, päiväkodeissa ja vanhainkodeissa kartoitetaan. Tehdään korjaussuunnitelmat tehtyjen tilanekartoitusten perusteella.	Kunnat Kiinteistön omistajat / Palveluiden tarjoajat	Terveyden- suojelu	Arviointi valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnin yhteydessä vuosittain.
Ravintoloissa ja tapahtumissa noudatetaan tupakointikieltoja	Tupakointikieltojen toteutumista valvotaan tarkastuksin	Terveyden- suojelu	Toimijat Sosiaali- ja terveysministeriön tuotevalvontakeskus STTV	Arviointi valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnin yhteydessä vuosittain.
Ulkoilman haittojen vähentäminen				
Kuntien asukkaat altistuvat vähemmän hengitysilman epäpuhtauksille	Ilmanlaatua seurataan säännöllisin mittauksin.	Ympäristövalvonta / Ympäristötoimi	Ympäristökeskukset	Ympäristövalvonnan toiminnan toteutumisen arviointi

	Kuntalaisille tiedotetaan huonosta ilmanlaadusta (esimerkiksi suuri pienhiukkaspitoisuus)	Ympäristövalvonta / Ympäristötoimi	Media Kuntien omat tiedotuskanavat	
	Uusien teollisten toimintojen tai vanhojen muuttamisen/laajentamisen yhteydessä ympäristölupamenettely, joka sisältää muun muassa terveysviranomaisen lausunnon suunnitellusta toiminnasta.	Ympäristövalvonta / Ympäristötoimi	Terveysvalvonta Ympäristökeskukset	Ympäristövalvonnan toiminnan toteutumisen arviointi
	Kaavoituksessa otetaan huomioon asumisen ja liikenteen / teollisuuden yhteensovittaminen siten, ettei kuntalaisille aiheudu terveyshaittaa huonosta ilmanlaadusta asuin- tai virkistysalueilla	Kaupunkisuunnittelu / Kaavoitus / Maankäyttö	Ympäristövalvonta Terveysvalvonta Rakennusvalvonta	
Meluhaittojen vähentäminen				
Kuntalaiset altistuvat vähemmän ympäristömelulle	Kaavoituksessa otetaan huomioon asumisen ja liikenteen / teollisuuden yhteensovittaminen siten että melun kulkeutuminen asuinympäristöön on mahdollisimman vähäistä.	Kaupunkisuunnittelu / Kaavoitus / Maankäyttö	Ympäristövalvonta Terveysvalvonta Rakennusvalvonta	
	Uusia meluusteitä rakennetaan tarpeen mukaan.	Kunnat Kiinteistöjen omistajat Rakennuttajat	Ympäristövalvonta Terveysvalvonta	

			Rakennus- valvonta	
	Yleisötilaisuuksien melutasoa valvotaan.	Ympäristö- valvonta / Ympäristötoimi	Terveys- valvonta	
Kuluttajaturvallisuuden parantaminen				
Kuntalaisten käyttämien palvelut ja tuotteet ovat turvallisia eivätkä aiheuta terveyshaittaa	Tuotteiden ja palveluiden turvallisuutta valvotaan säännöllisesti sekä projektien yhteydessä.	Tuotteita myyvät ja palveluita tarjoavat toimijat	Terveys- valvonta Kuluttaja- virasto Lääninhallitus	
	Kuluttajille tiedotetaan vaarallisista tuotteista ja palveluista.	Tuotteita myyvät ja palveluita tarjoavat toimijat	Terveys- valvonta Kuluttaja- virasto Lääninhallitus Media	
Kemikaaliturvallisuuden parantaminen				
Kuntalaiset tai näiden elinympäristö eivät altistu vaarallisille kemikaaleille tai niiden aiheuttamille haitoille.	Kemikaaleja myyvät ja käsittelevät toimijat noudattavat kemikaalilainsäädäntöä.	Kemikaaleja myyvät ja käsittelevät toimijat.	Terveys- valvonta STTV Pelastuslaitos Työsuojelupiiri Suomen ympäristö- keskus	

7. Suunnitelmien arviointi ja toteuttamismahdollisuudet

Työryhmä totesi vahvana yhteisenä kantanaan, että eri viranomaistahojen toimintaedellytykset tulee turvata, jotta turvallisuussuunnitelmassa mainittuja asioita voidaan käytännön tasolla toteuttaa. Turvallisuussuunnitelmaa tehtiin hyvässä yhteishengessä ja näkemyksemme olivat yllättävän yksimielisiä. Tämän yhteisymmärryksen toivotaan siirtyvän myös käytännön toteutukseen niin, että eri viranomaistahot kokevat toimivansa samalla ”pelikentällä” ilman sektorirajoja tavoitteinaan kansalaisten turvallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen.

Suunnitelman toteuttaminen edellyttää toimintaresurssien lisäksi sitä, että kaikki mukana olleet tahot sitoutuvat suunnitelmaan ja sen sisältämiin toimeksiantoihin. Mahdollisesta koordinoinnin organisoinnista odotamme ohjausryhmän sekä kuntapäätäjien näkemystä ja päätöksiä.

8. TURVALLISUUSSUUNNITELUN JOHTORYHMÄ, SUUNNITELMAN KOKONAISSEURANTA JA ARVIOINTI

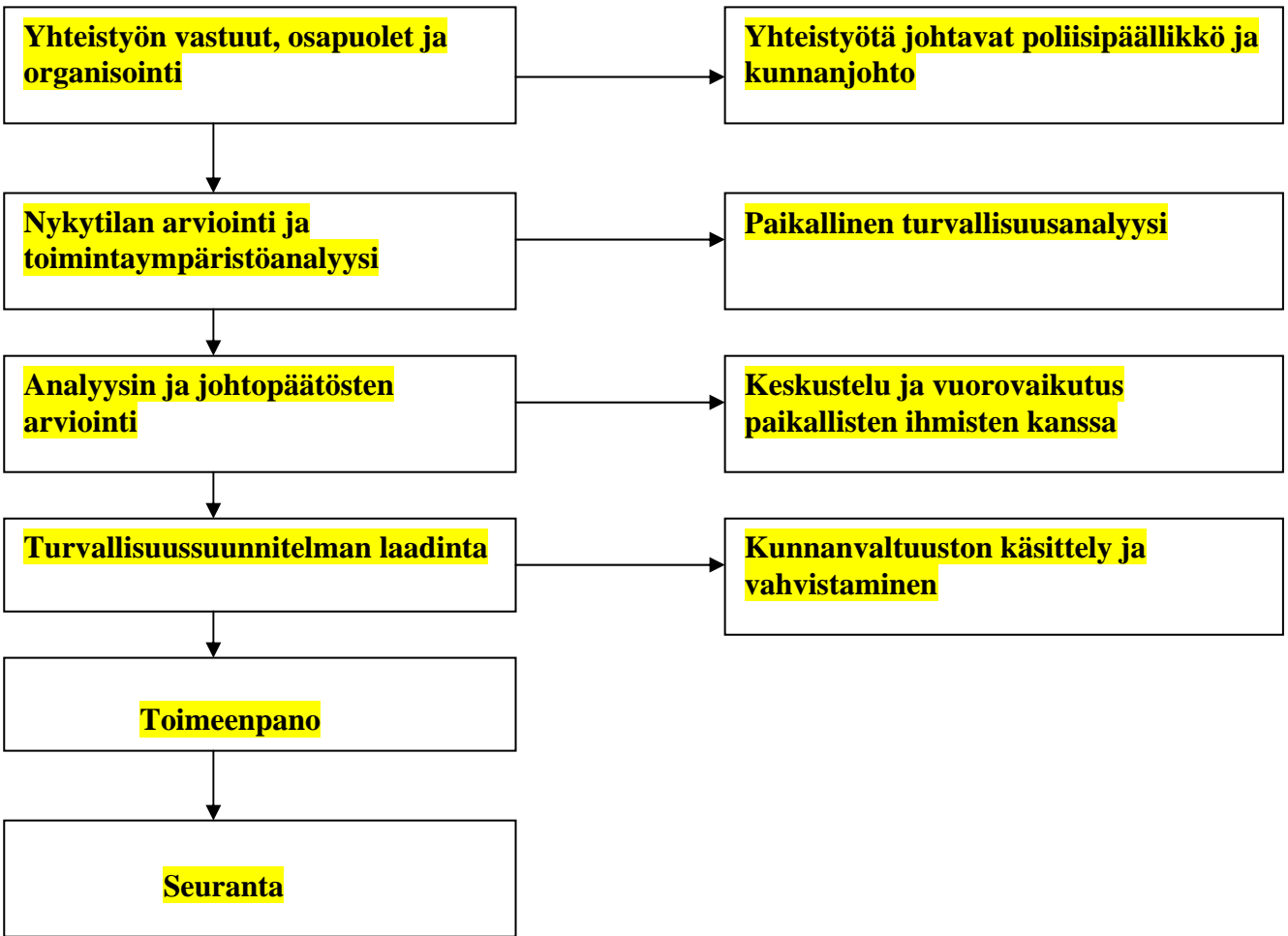
8.1. Turvallisuussuunnitelman toimeenpano

Turvallisuustyöryhmä piti järjestäytymiskokouksen helmikuussa 2007, minkä jälkeen turvallisuustyöryhmä kokoontui säännöllisen väliajoin. Työryhmä piti kaikkiaan 11 kokousta, joista seitsemän kokousta pidettiin vuonna 2008. Lisäksi alatyöryhmät kokoontuivat erikseen vaihtelevin määrin. Turvallisuussuunnitelman laadinnan toteuttamisen keskeisin ongelma oli se, että työ jouduttiin tekemään virkatyönä, oman toimen ohella. Kehittämiseksi työryhmä toteaa, että turvallisuussuunnitelma tulee tulevaisuudessa laatia projektityönä, johon palkataan vastuullinen henkilö. Nyt tehty Rauman kihlakunnan turvallisuussuunnitelma on laadittu vuosille 2008 – 2011. Turvallisuussuunnitelmaa on tarkoitus käsitellä ja hyväksyä sekä nykyisissä että vuonna 2009 aloittavissa kunnallisvaltuustoissa.

9. RAUMAN KIHlakunnan TURVALLISUUSSUUNNITTELU PROSESSINA

Turvallisuussuunnitteluprosessi

Turvallisuussuunnittelu Rauman kihlakunnan alueella etenee alla kuvatun prosessin mukaisesti. Perusajatuksena on, että kunnallinen turvallisuussuunnittelu on kokonaisuudessaan mahdollisimman selkeä ja hallittu prosessi, joka muodostuu toisiaan tukevista prosessin osista edeten luontevasti prosessin sisällä vaiheesta seuraavaan. Tässä suunnitelmassa prosessi on rakennettu suunnitelman sisään alla mainittujen eri vaiheiden mukaisesti. Näin varmistetaan se, että prosessin eri vaiheet ovat selkeästi sekä kaikkien suunnittelutoimintaan että sen toteutukseen osallistuvien tiedossa.

10. TURVALLISUUSSUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEN JA ALLEKIRJOITUKSET

Hyväksymme tämän turvallisuussuunnitelman toteuttamista varten.

Raumalla . joulukuuta 2008

Arno Miettinen
Rauman kaupungin johtaja

Jussi Högman
Poliisipäällikkö

Antti Jantunen
Kiukaisten kunnanjohtaja

Harri Hiitiö
Eurajoen kunnanjohtaja

Seppo Ala-Siuru
Lapin kunnanjohtaja

Matti Lahtinen
Euran kunnanjohtaja

Juha Suonpää
Satakunnan pelastuslaitos

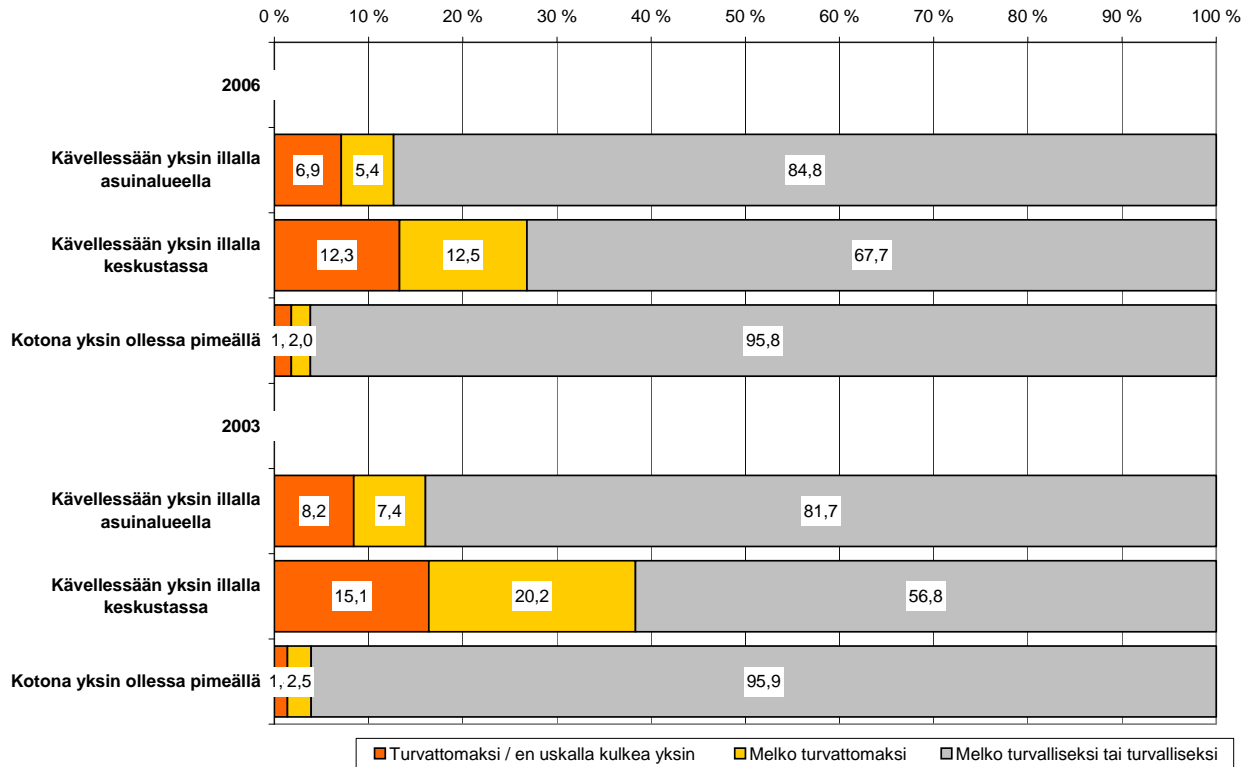
11. Liitteet

TURVALLISUUSSUUNNITELMA.....	4
1. JOHDANTO	4
1.1. Turvallisuussuunnittelun sisällölliset päämäärät	5
1.2. Valinnat Rauman kihlakunnan turvallisuussuunnitelman painopisteiksi	5
2. TURVALLISUUSSUUNNITTELUN VASTUU JA ORGANISOINTI	7
3. RAUMAN KIHHLAKUNNAN ALUE TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ.....	9
4. TURVALLISUUDEN NYKYTILA.....	10
4.1. Kansalaisille suunnattu turvallisuuskysely	10
4.2. Paikallinen turvallisuusyhteistyö	12
5. TURVALLISUUSTILANNE Rauman kihlakunnan alueella.....	12
5.1. Liikennerikollisuus.....	12
5.1.1. Vesiliikenneturvallisuus.....	17
5.2. Väkivaltarikollisuus	19
5.3. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta	20
5.4. Nuorisoriikollisuus	21
5.5. Ulkomaalaiset.....	22
5.6. Syrjäytymisen ehkäisy	25
5.7. Ympäristöturvallisuus:	30
Ympäristöturvallisuus	30
5.8. Henkilö- ja paloturvallisuus	46
5.8.1. Koti ja vapaa-ajan tapaturmat	46
5.8.2. Kouluturvallisuus	48
5.9. Kansalaisten turvallisuus internetissä	56
6. TOIMINNAN PAINOPISTEALUEET, TAVOITTEET JA TOIMENPITEET	58
6.1. Liikenne- ja vesiturvallisuus	58
6.2. Henkilö- ja paloturvallisuus	59
6.3. Väkivaltarikollisuus	59
6.4. Mielenterveysongelmien ehkäiseminen	60
6.5. Päihdehaitat	61
6.6. Syrjäytyminen	62
6.7. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta	63
6.8. Nuorisoriikollisuus	64
6.9. Ulkomaalaiset.....	65
7. Suunnitelmien arviointi ja toteuttamismahdollisuudet	69
8. TURVALLISUUSSUUNNITTELUN JOHTORYHMÄ, SUUNNITELMAN KOKONAISSEURANTA JA ARVIOINTI	70
8.1. Turvallisuussuunnitelman toimeenpano	70
9. RAUMAN KIHHLAKUNNAN TURVALLISUUSSUUNNITTELU PROSESSINA	70
10. TURVALLISUUSSUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEN JA ALLEKIRJOITUKSET	72

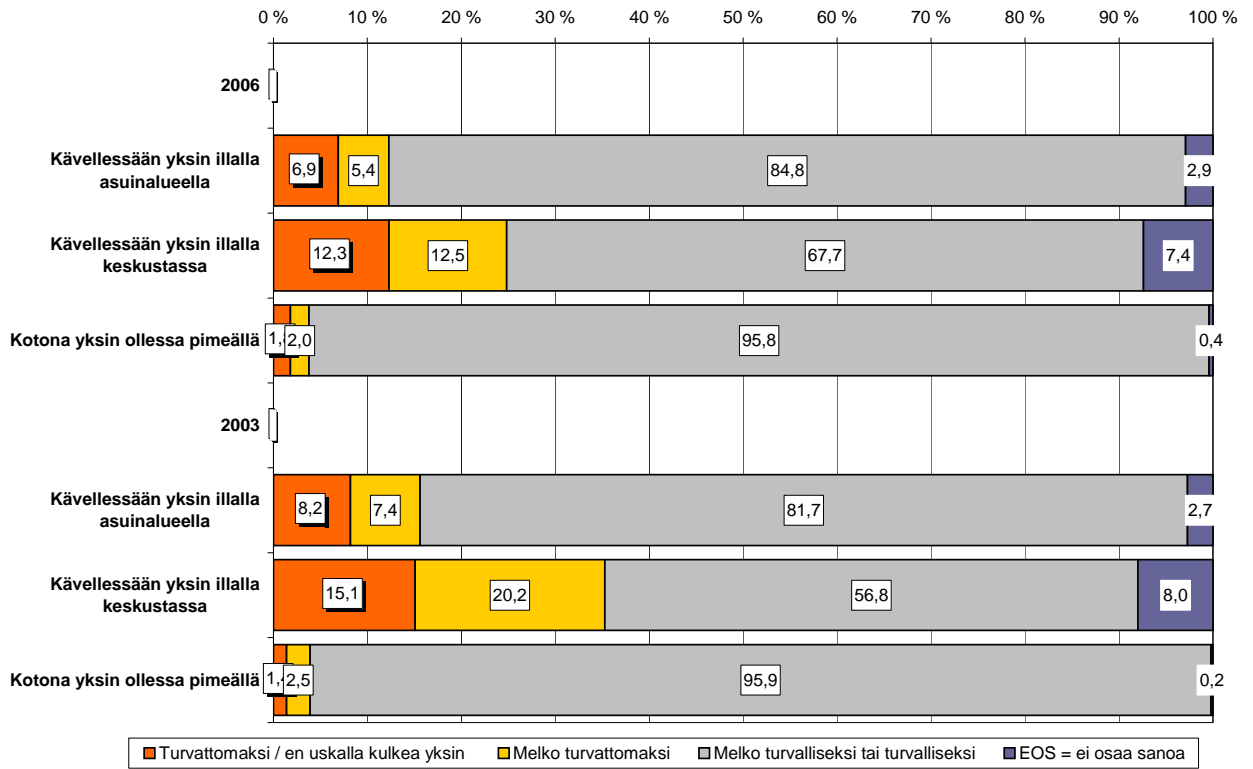
11. Liitteet.....	73
11. TURVALLISUUDEN TUNNE JA LIKKUMINEN ASUINKUNNASSA.....	75
11.1. Turvallisuuden tunne.....	75
11.2. Turvallisuuden tunne (mukaan lukien EOS-vastaajat)	76
11.3. Liikkuminen jalkaisin kunnan keskusta-alueella iltaisin tai öisin	77
11.2. TURVALLISUUS ASUINPAIKKAKUNNALLA.....	78
11.2.1. Turvallisuus asuinalueella.....	78
11.2.2. Turvallisuus keskustassa	79
11.2.3. Turvallisuus yleisillä paikoilla	79
11.2.4. Rikollisuuden vakavuus	80
11.2.5. Häiriötekijät asuinkunnassa	80
11.2.6. Kokemukset poliisin toiminnasta viimeisen kolmen vuoden aikana.....	81
11.2.7. Kokemukset poliisin toiminnasta viimeisen kolmen vuoden aikana (eriteltyinä)	82
11.3. VASTAAJA RIKOKSEN KOHTEENA	83
11.3.1. Rikoksen uhrina, % vastaajista (omaisuusrikokset).....	83
11.3.2. Rikoksen uhrina, % vastaajista (väkivalta).....	84
11.3.3. Omaisus-, väkivalta- ja uhkailurikoksen uhrina, %-vastaajista	84
11.3.4. Rikoksen tapahtumapaikka (omaisuusrikokset).....	85
11.3.5. Rikoksen tapahtumapaikka (väkivalta).....	85
11.4. HUOLESTUNEISUUS RIKOKSISTA, % VASTAAJISTA.....	86
11.5. POLIISIN ONNISTUMINEN TYÖSSÄÄN	87
11.5.1. Poliisin liikkuminen asuinalueella	87
11.5.2. Poliisin onnistuminen tehtävien hoidossa (kuva1)	88
11.5.3. Poliisin onnistuminen tehtävien hoidossa (kuva2)	88
11.5.4. Poliisin onnistuminen tehtävien hoidossa (kuva3)	89
11.5.5. Poliisin onnistuminen kokonaisuudessaan tehtävien hoidossa 2006.....	89
11.6. POLIISIPALVELUJEN TÄRKEYS (% VASTAAJISTA).....	90
11.7. TURVALLISUUTTA PARANTAVAT TOIMENPITEET	91
11.8. TULEVAISUUDEN HUOLET (% VASTAAJISTA)	92
11. 9. TYYTYVÄISYYS KUNNAN PALVELUIHIN JA ASUINALUEESEEN	94
VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT:.....	97

11. TURVALLISUUDEN TUNNE JA LIIKKUMINEN ASUINKUNNASSA

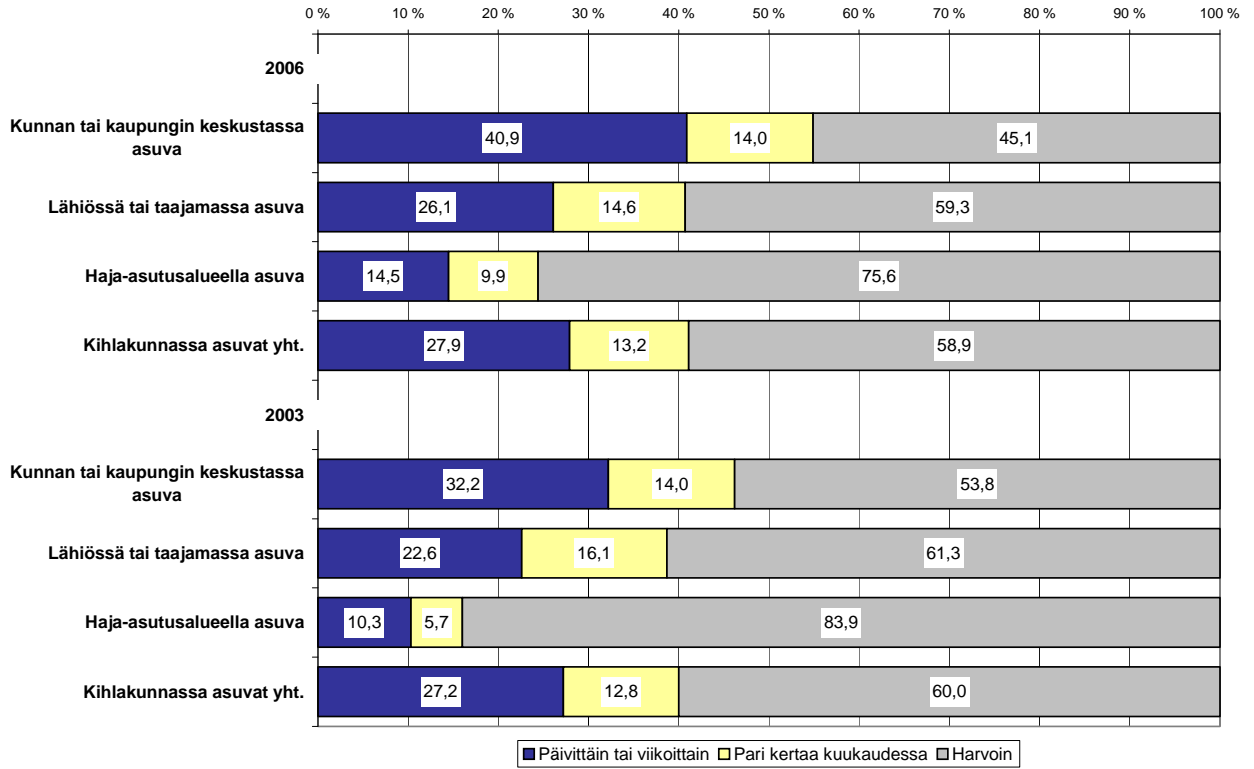
11.1. Turvallisuuden tunne

11.2. Turvallisuuden tunne (mukaan lukien EOS-vastaaajat)

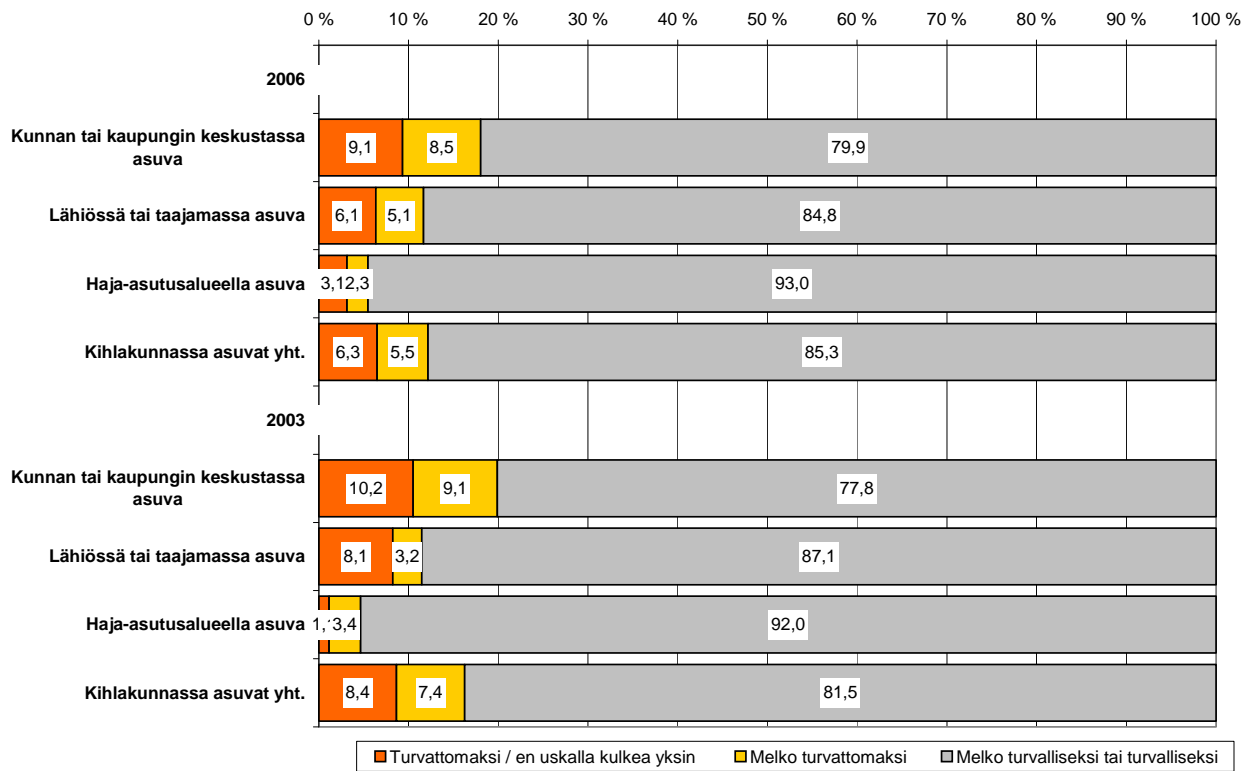

11.3. Liikkuminen jalkaisin kunnan keskusta-alueella iltaisin tai öisin

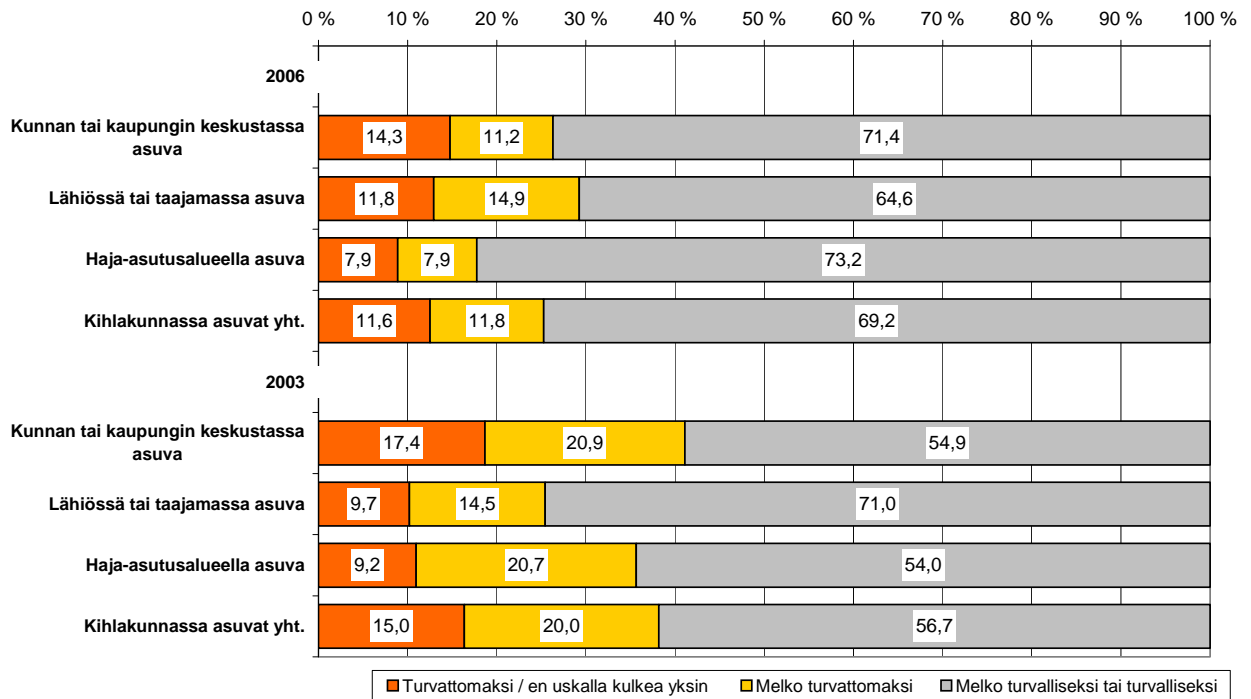

11.2. TURVALLISUUS ASUINPAIKKAKUNNALLA

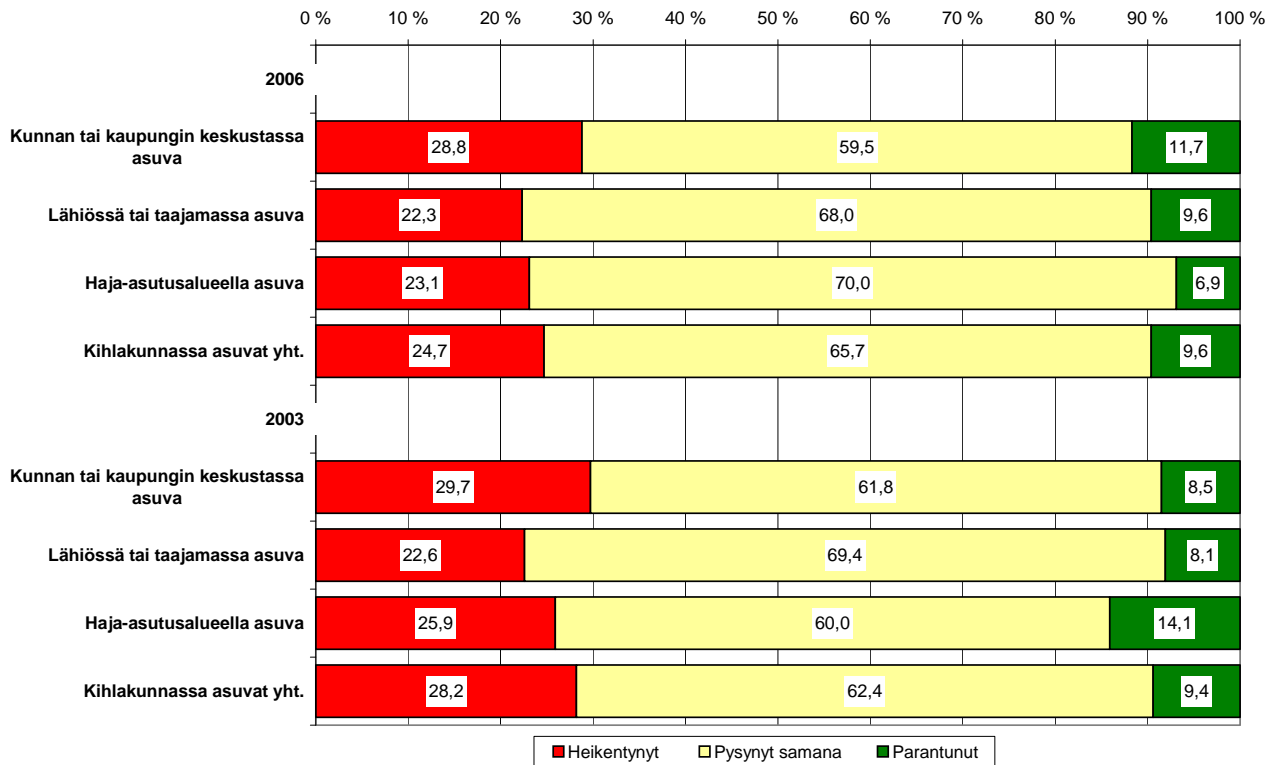
11.2.1. Turvallisuus asuinalueella

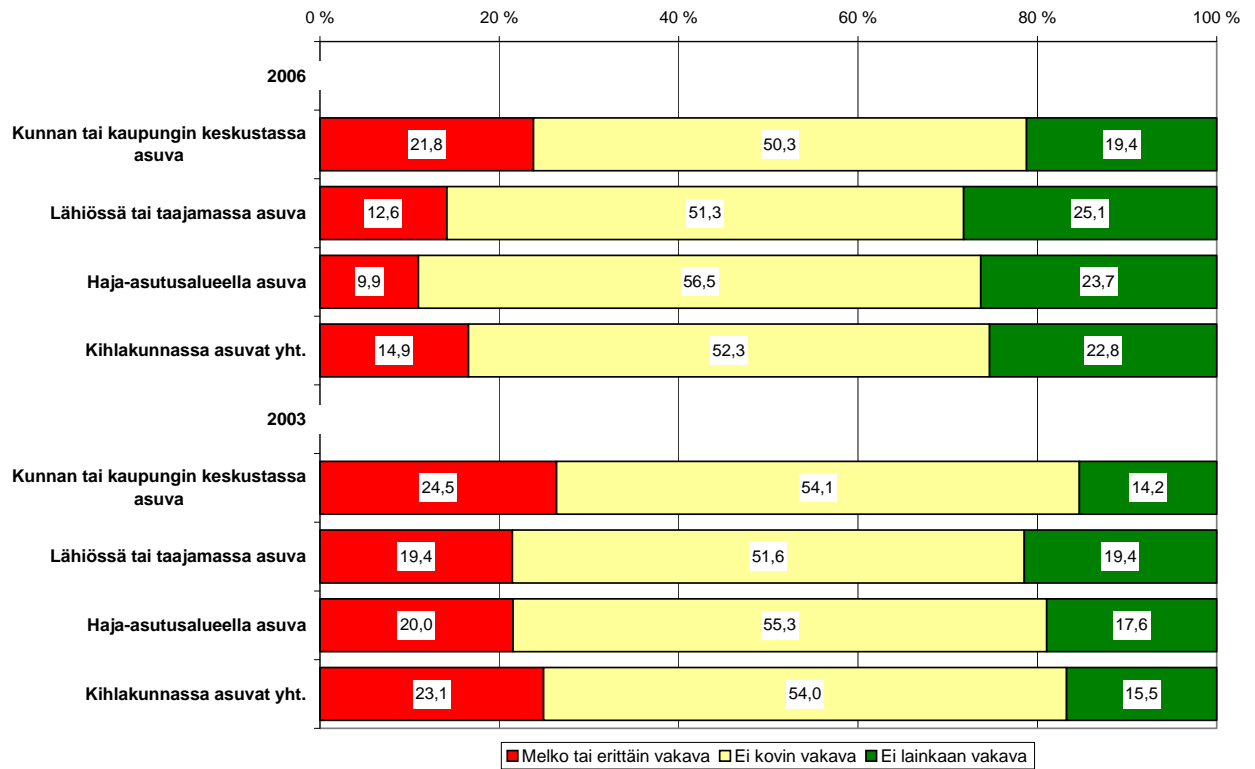
11.2.2. Turvallisuus keskustassa

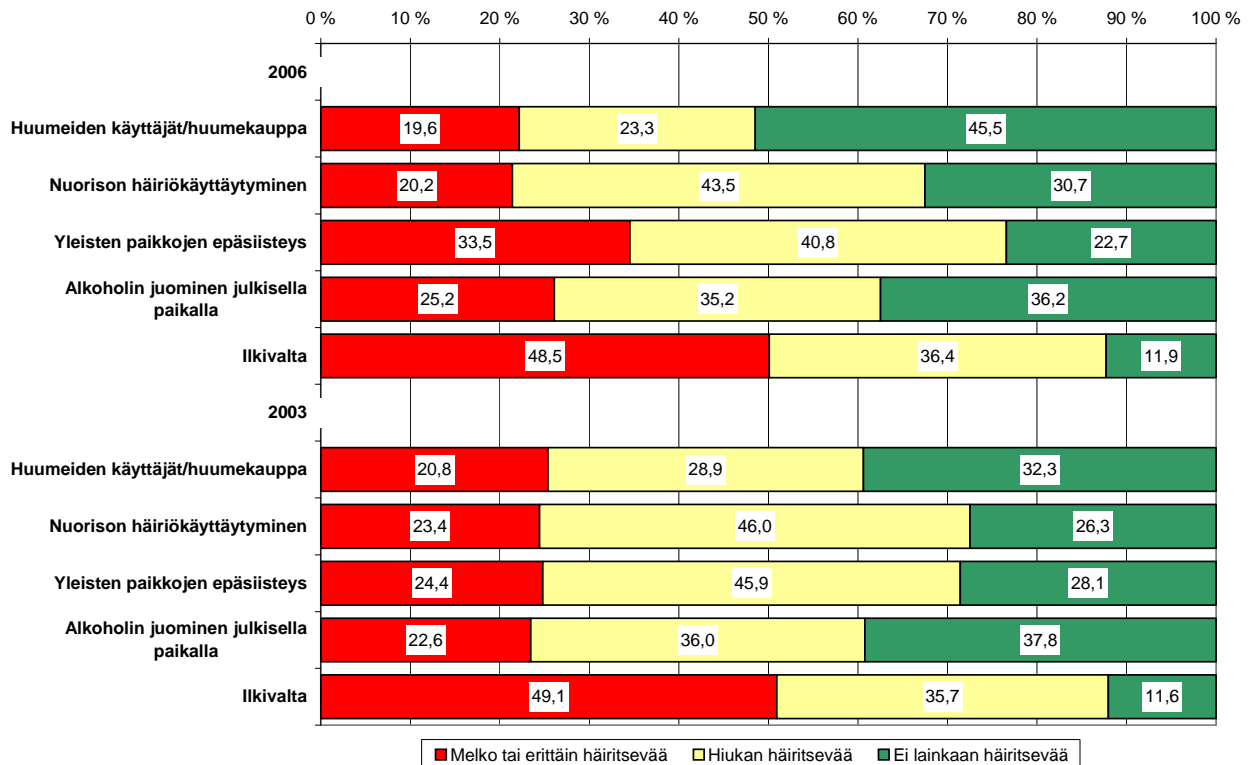
11.2.3. Turvallisuus yleisillä paikoilla

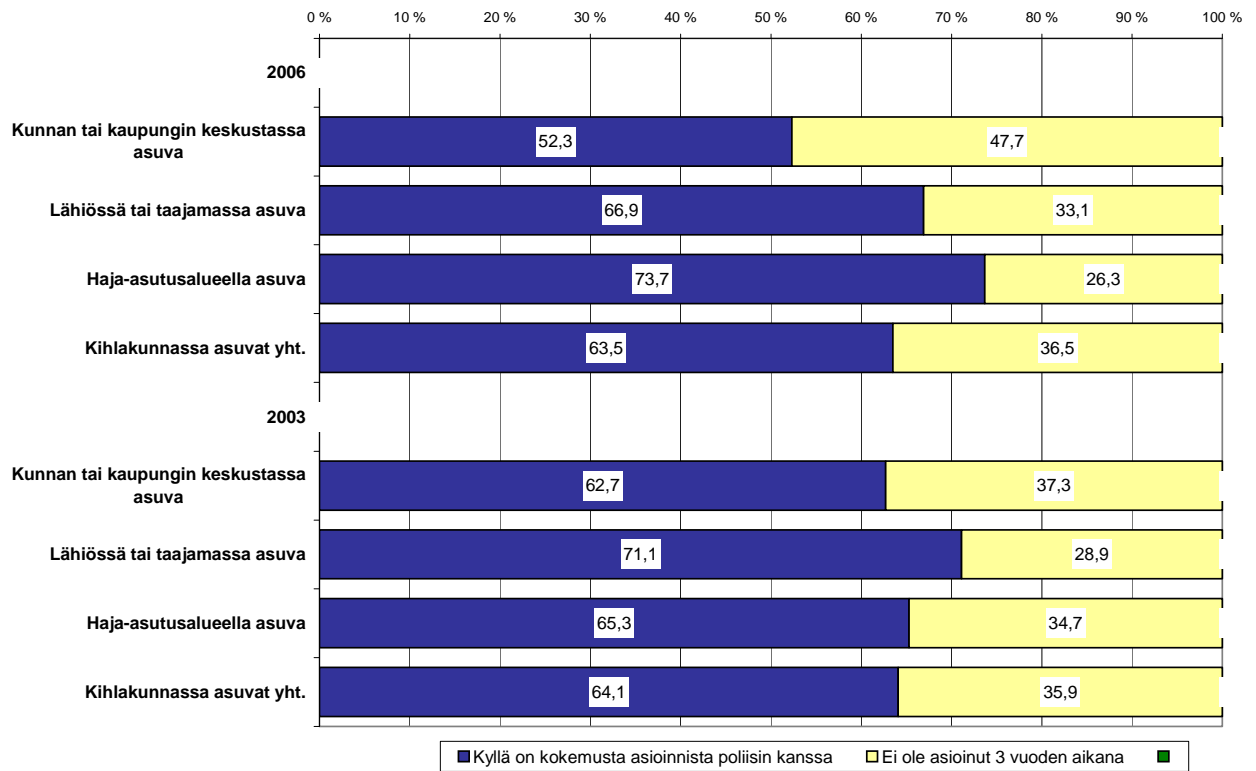
11.2.4. Rikollisuuden vakavuus

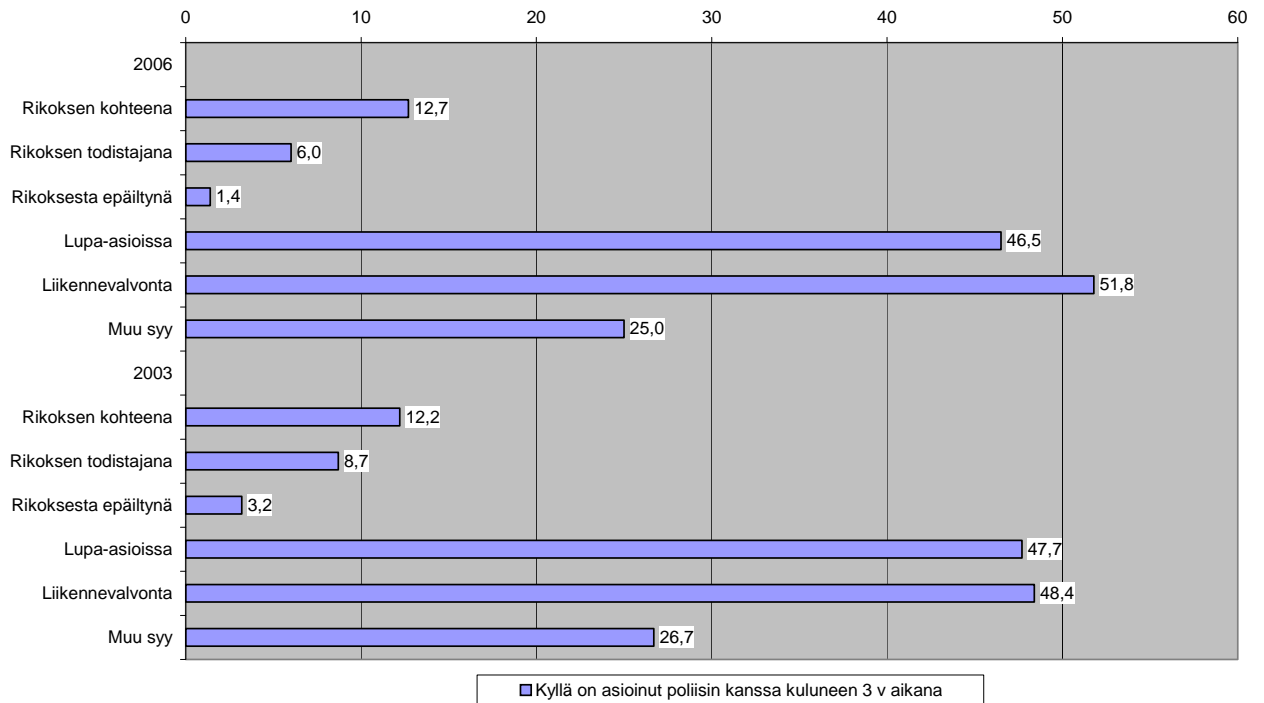
11.2.5. Häiriötekijät asuinkunnassa

11.2.6. Kokemukset poliisin toiminnasta viimeisen kolmen vuoden aikana

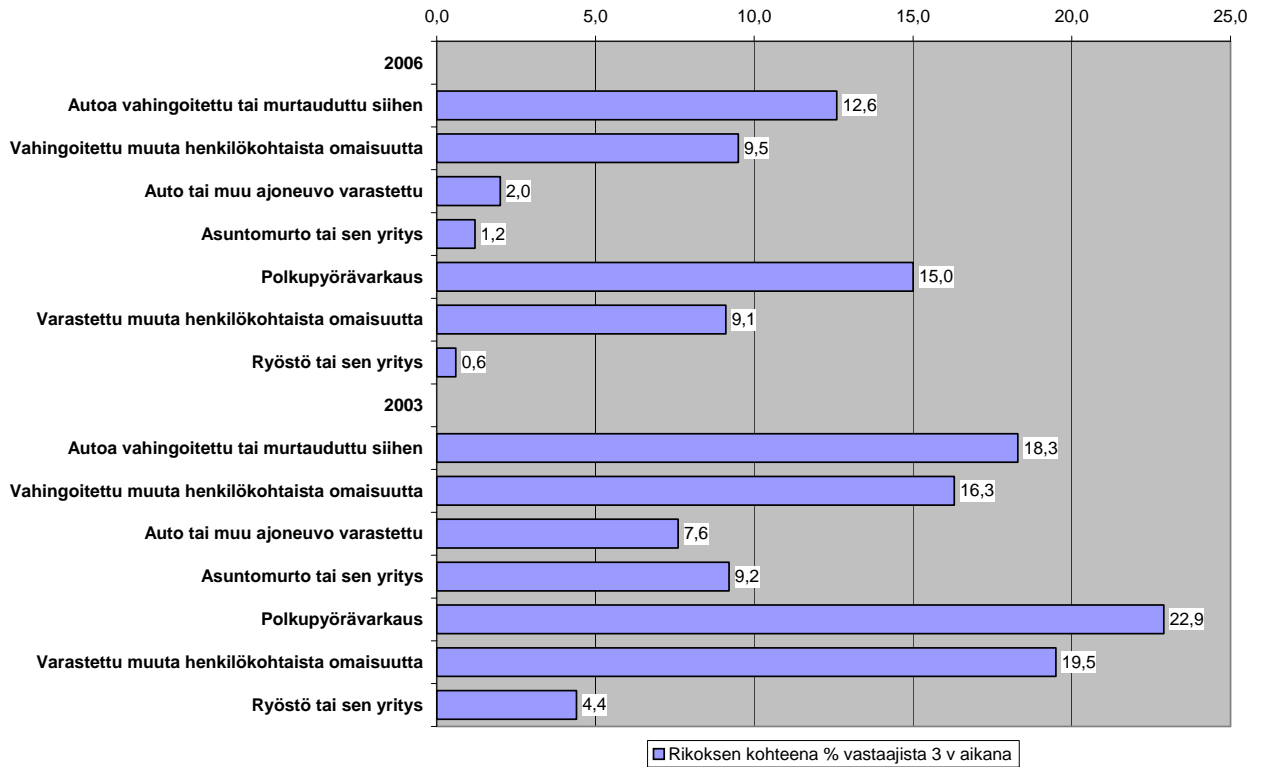

11.2.7. Kokemukset poliisin toiminnasta viimeisen kolmen vuoden aikana (eriteltyinä)

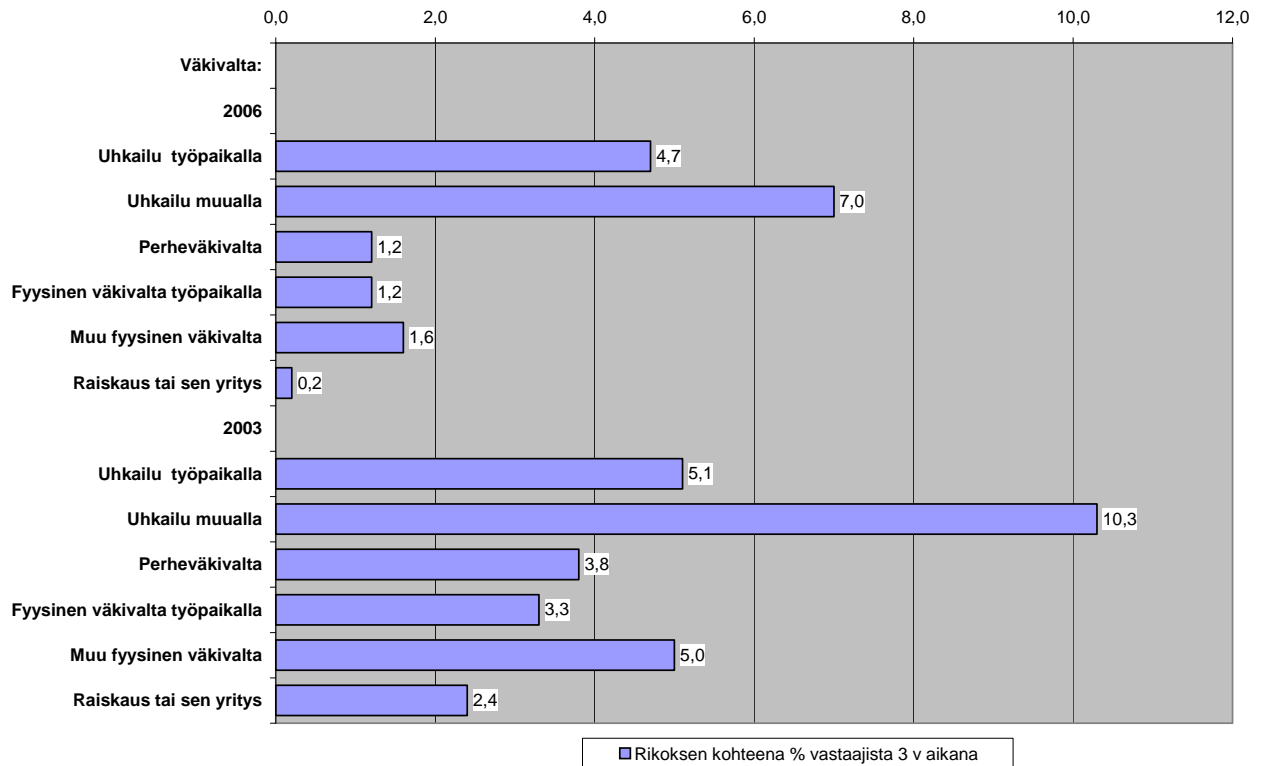

11.3. VASTAAJA RIKOKSEN KOHTEENA

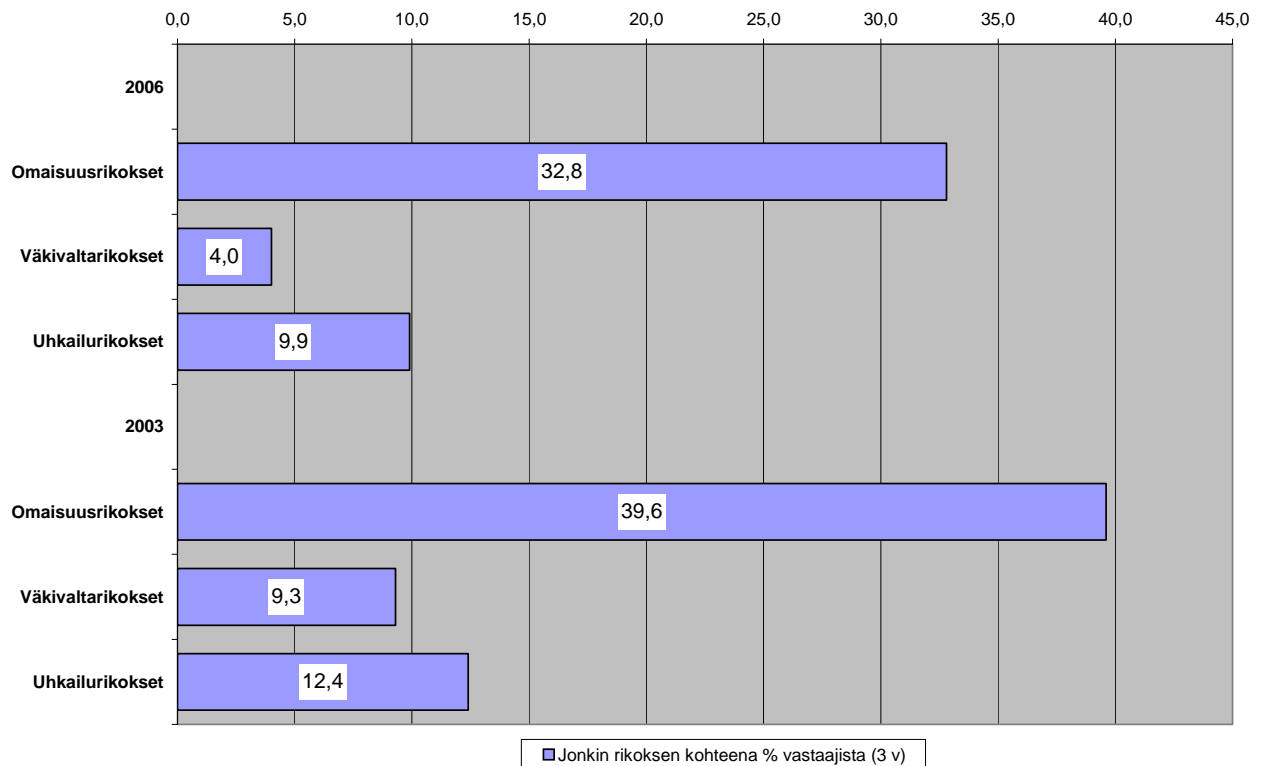
11.3.1. Rikoksen uhrina, % vastaajista (omaisuusrikokset)

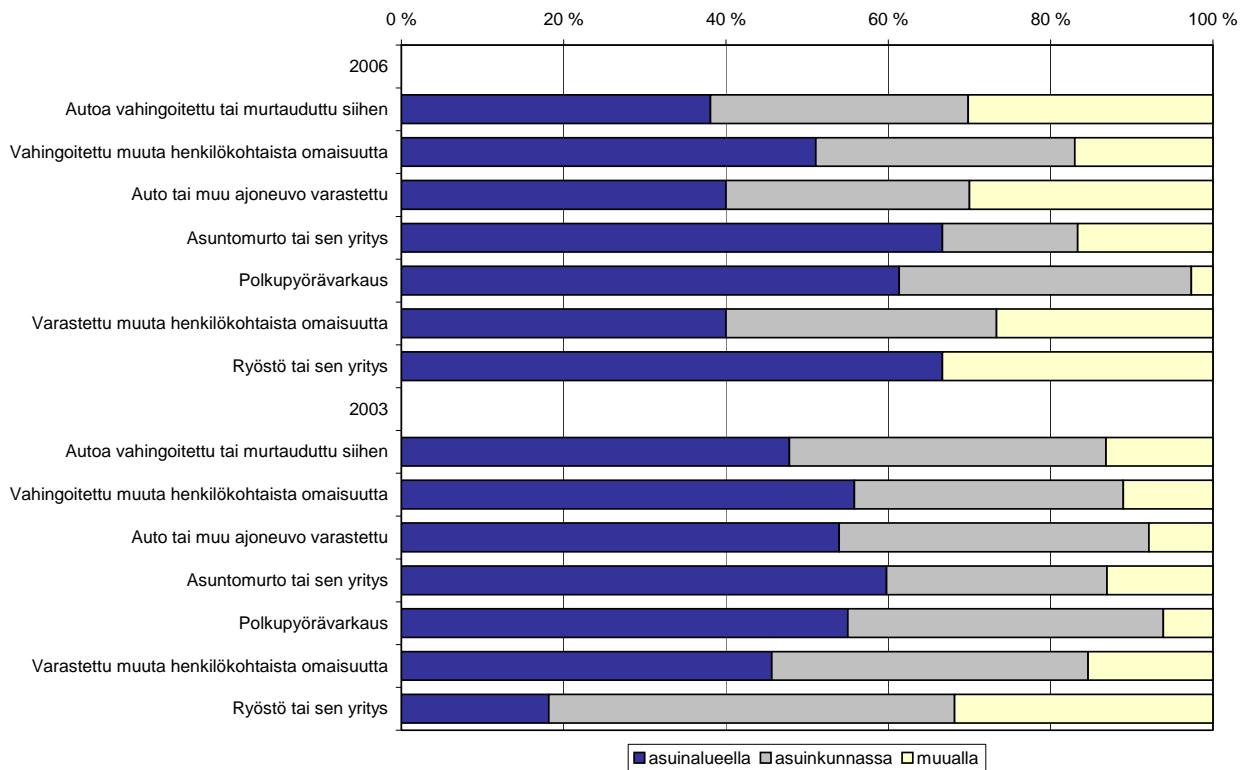
11.3.2. Rikoksen uhrina, % vastaajista (väkivalta)

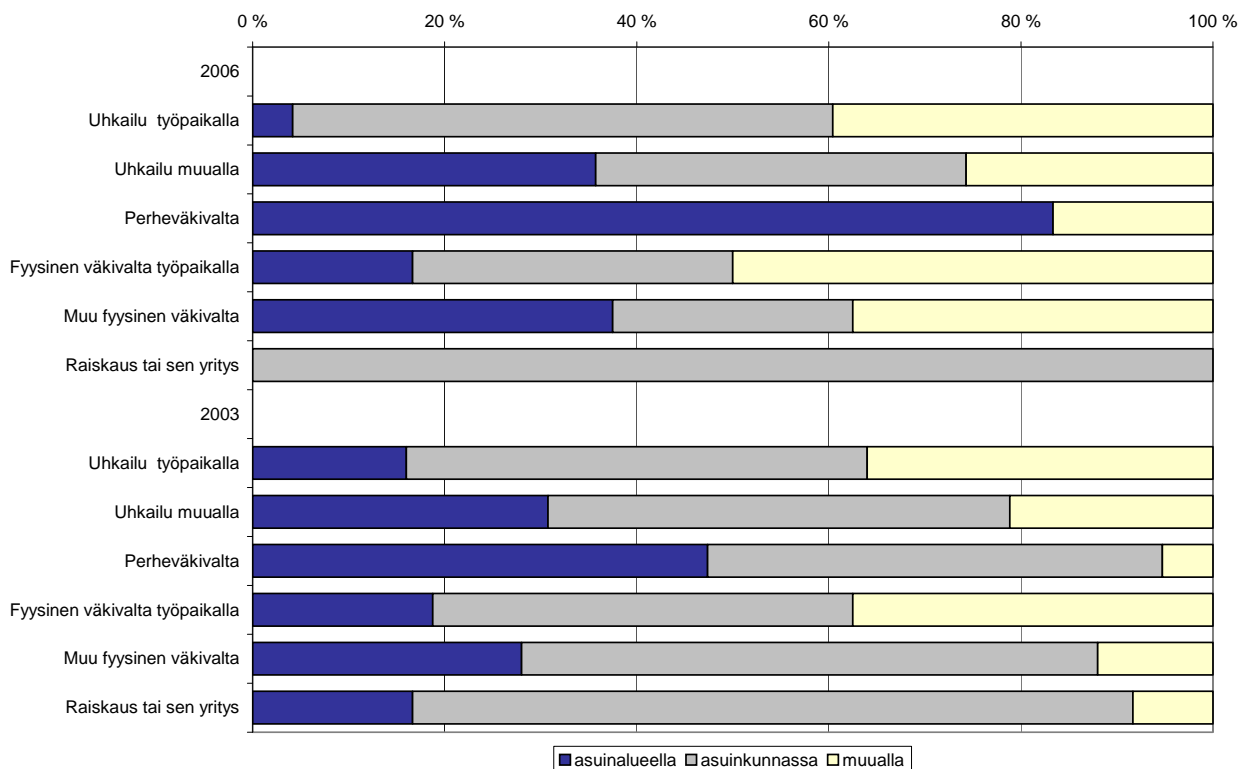
11.3.3. Omaisuus-, väkivalta- ja uhkailurikoksen uhrina, %-vastaajista

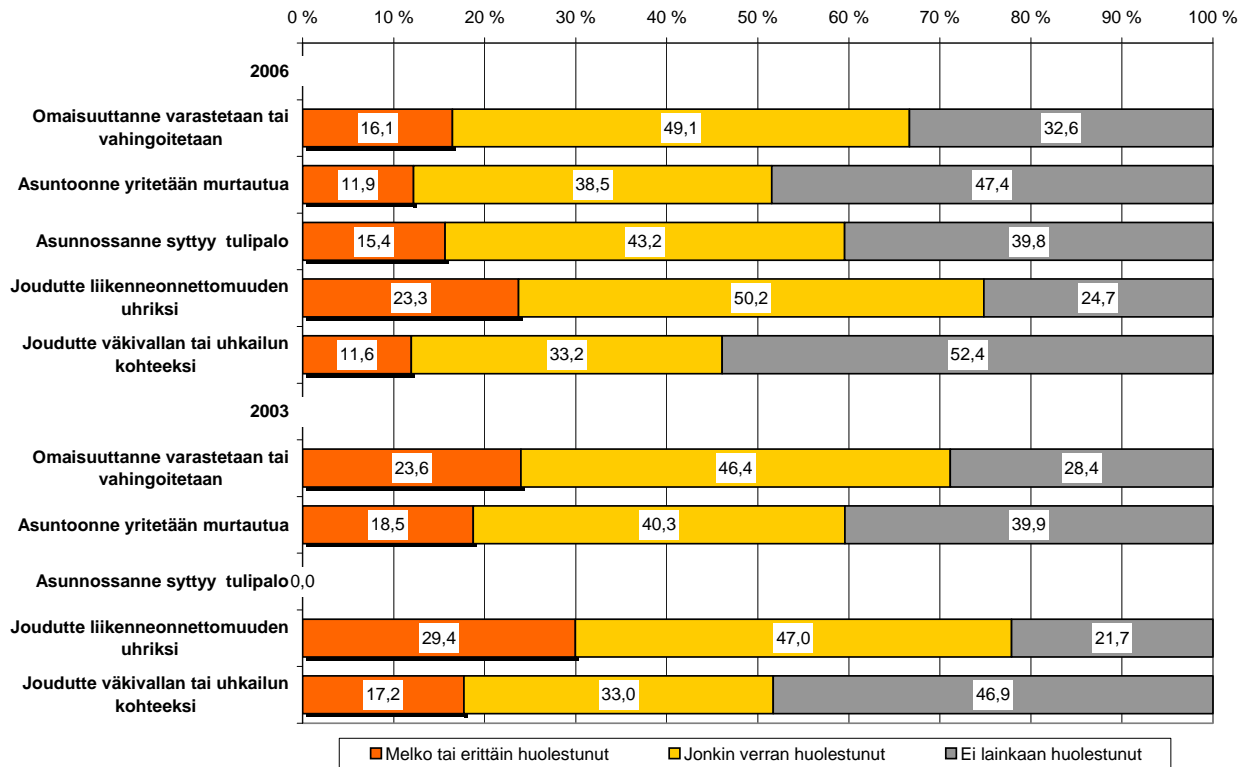
11.3.4. Rikoksen tapahtumapaikka (omaisuusrikokset)

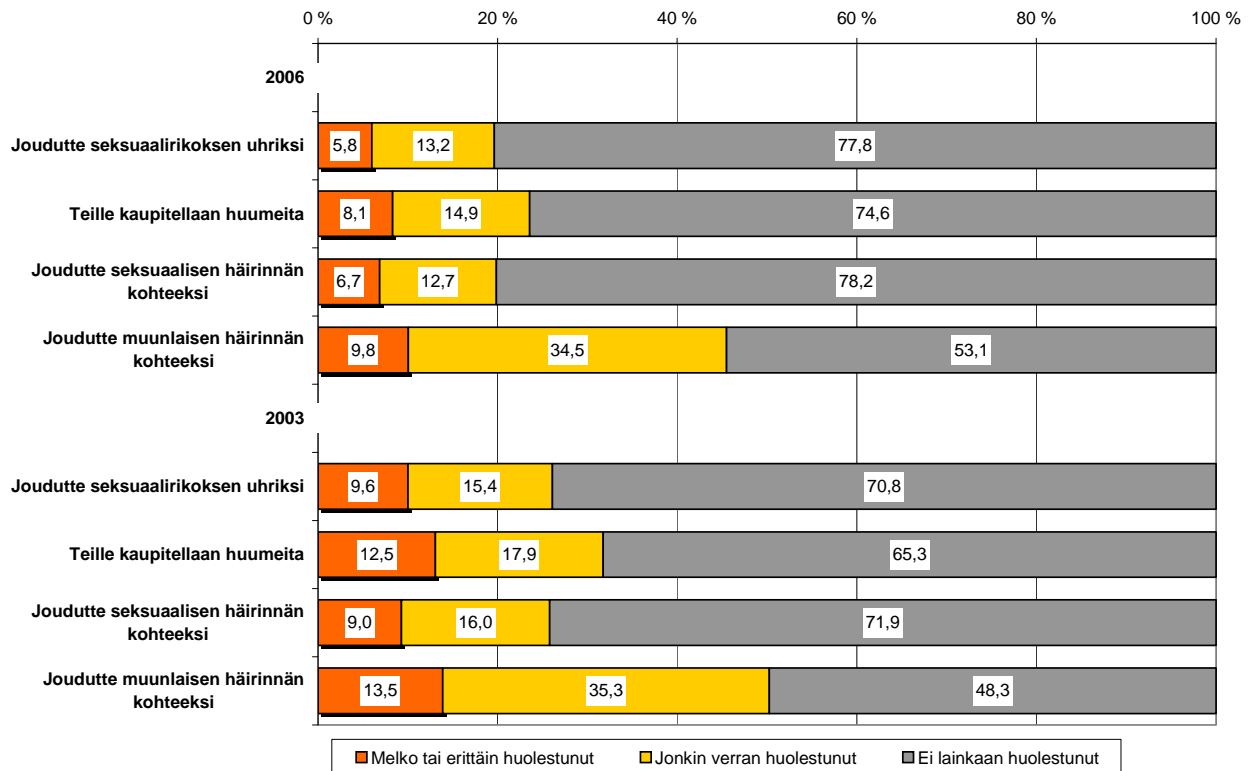

11.3.5. Rikoksen tapahtumapaikka (väkivalta)

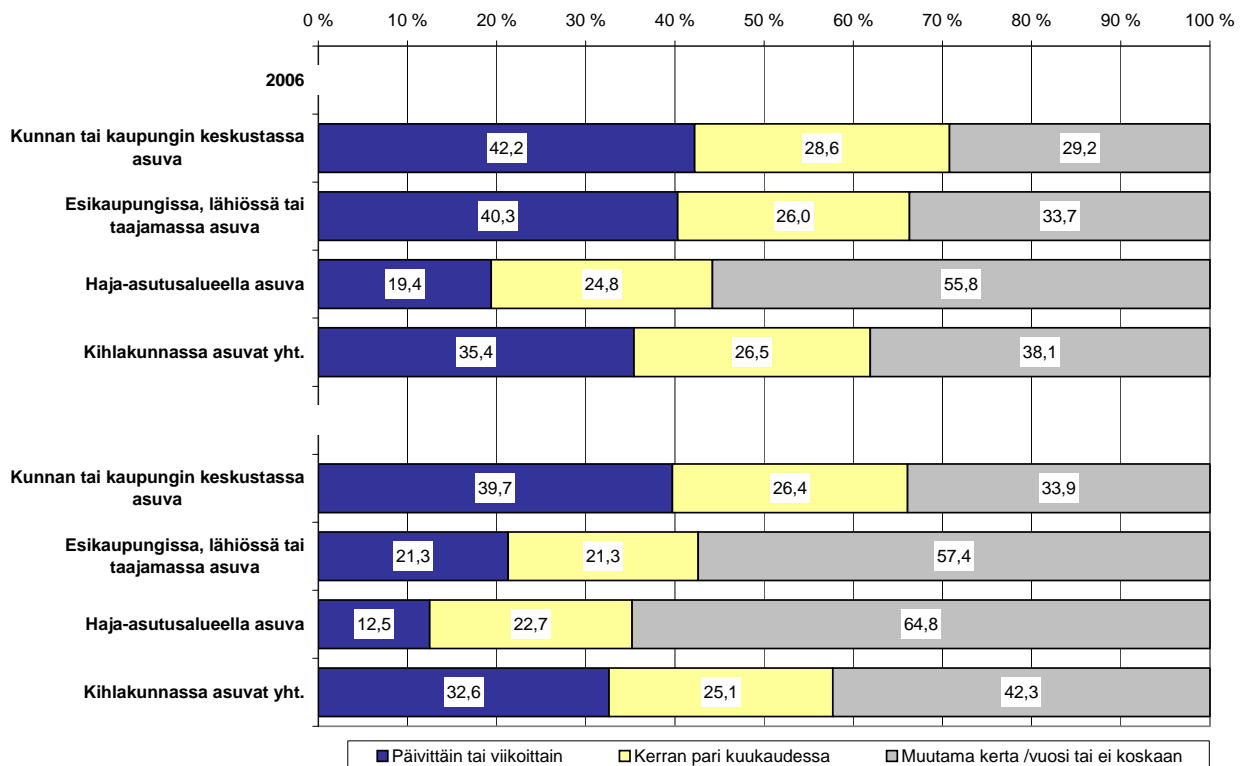
11.4. HUOLESTUNEISUUS RIKOKSISTA, % VASTAAJISTA

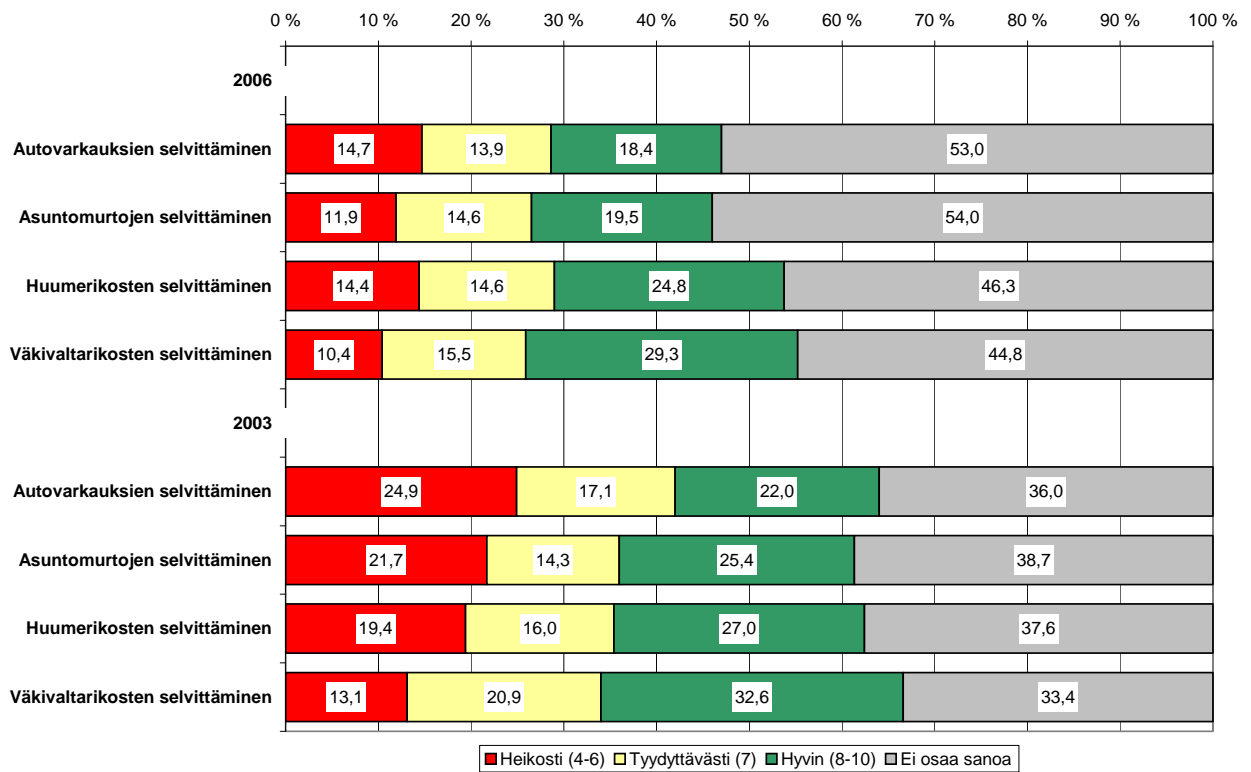

11.5. POLIISIN ONNISTUMINEN TYÖSSÄÄN

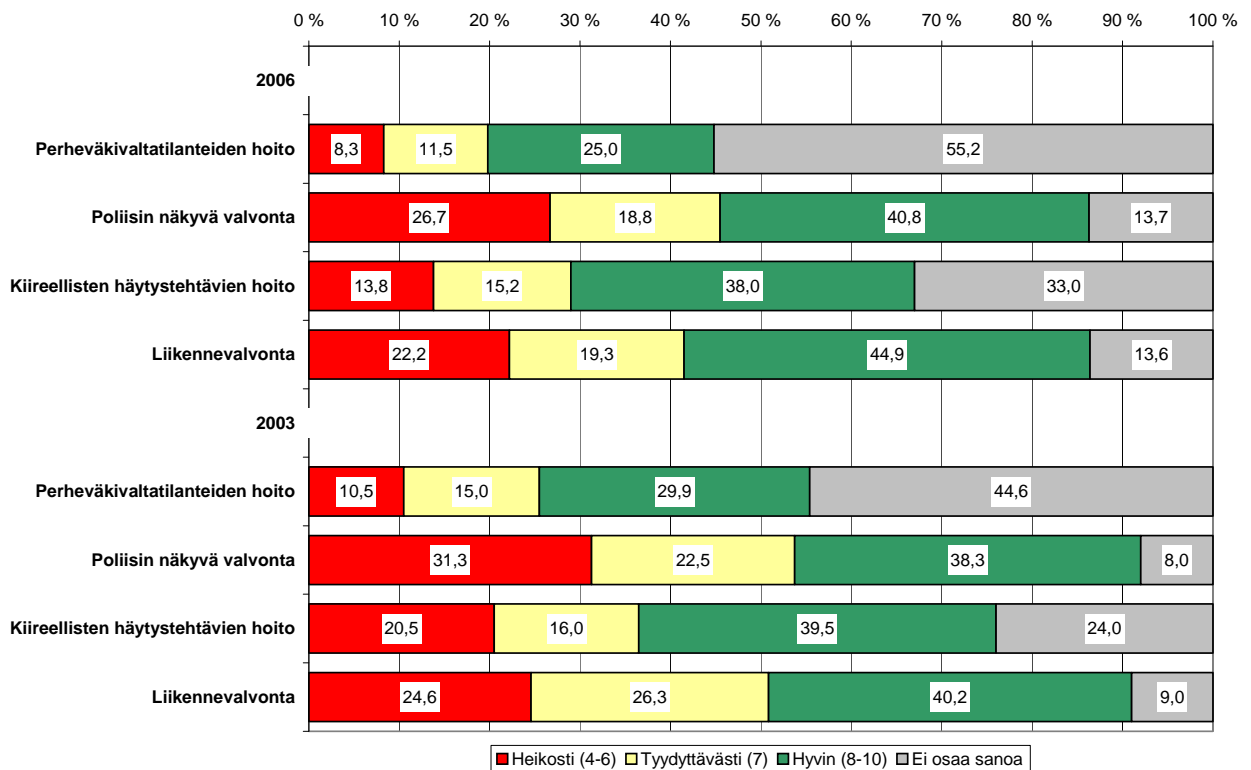
11.5.1. Poliisin liikkuminen asuinalueella

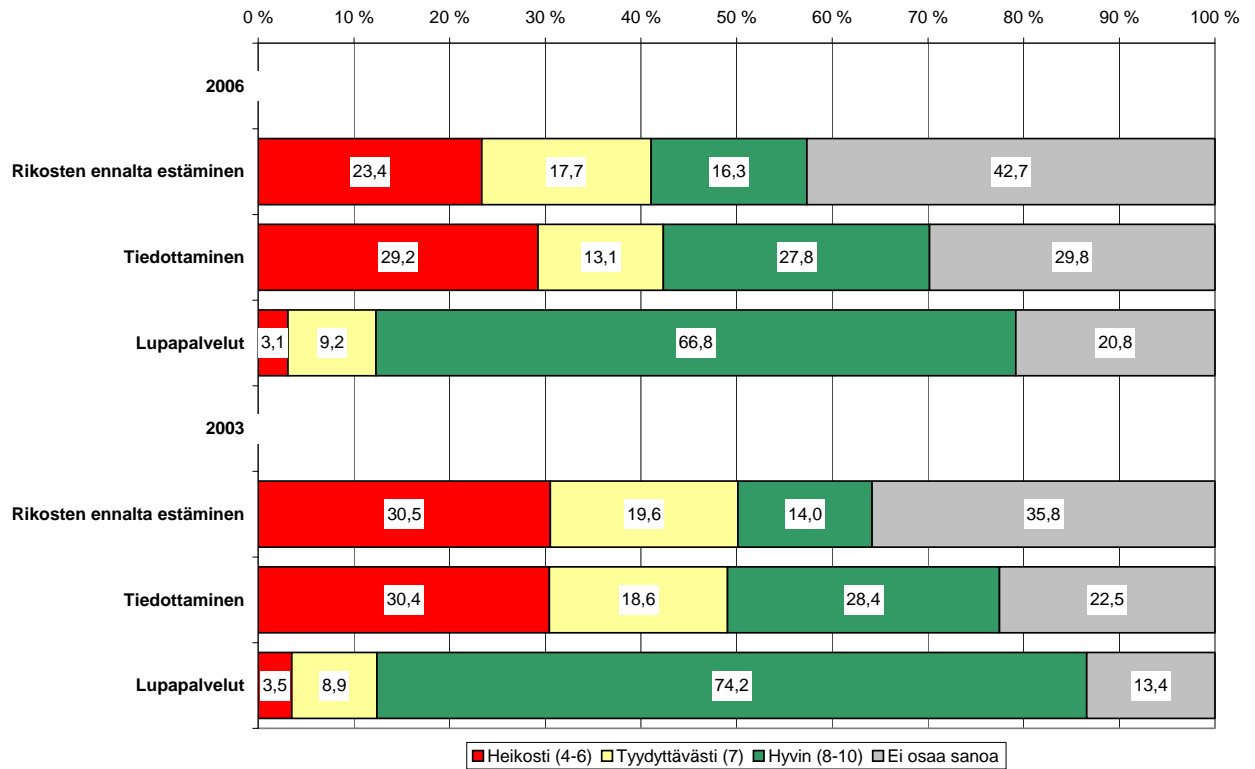
11.5.2. Poliisin onnistuminen tehtävien hoidossa (kuva1)

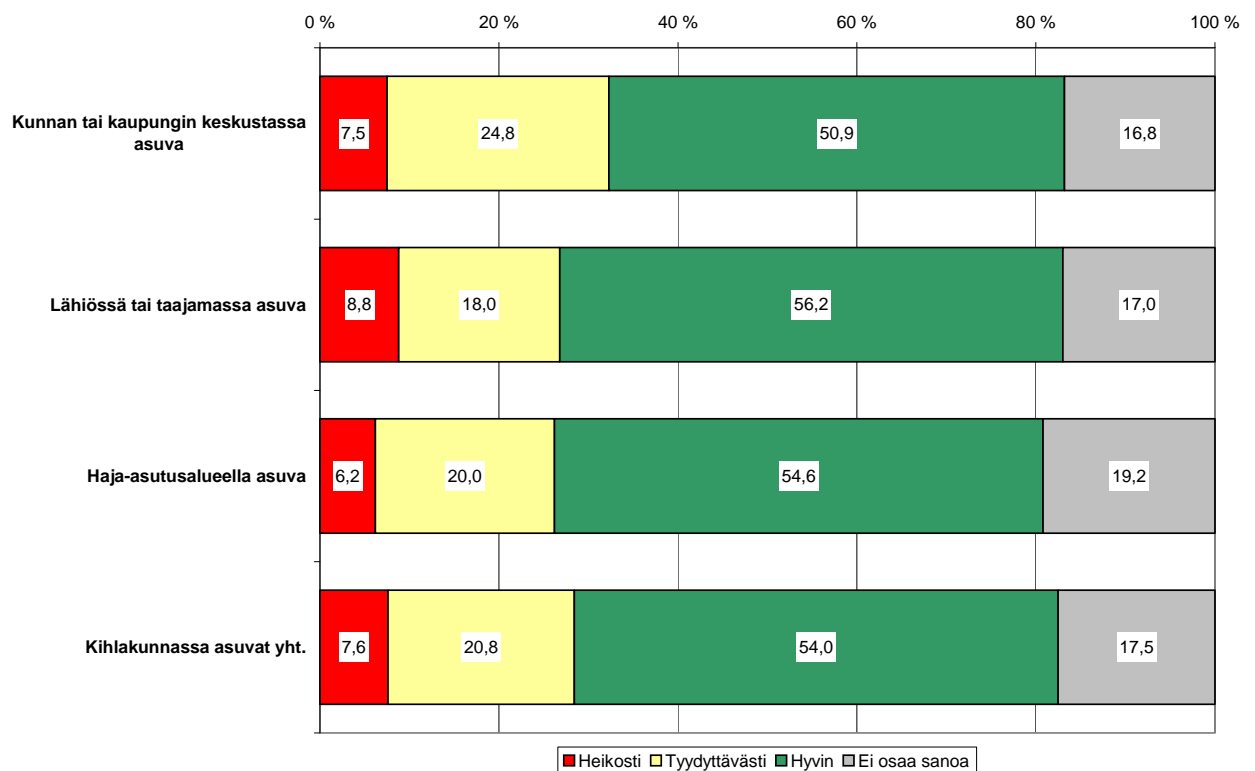
11.5.3. Poliisin onnistuminen tehtävien hoidossa (kuva2)

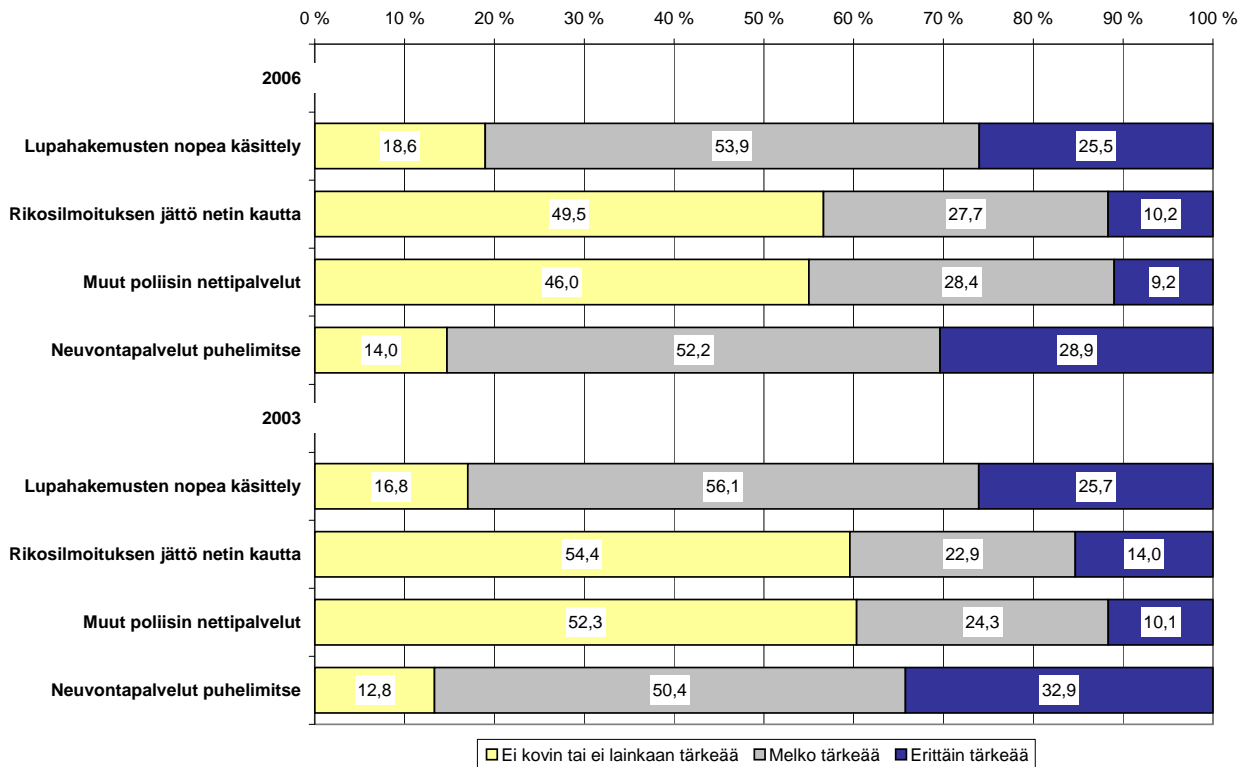
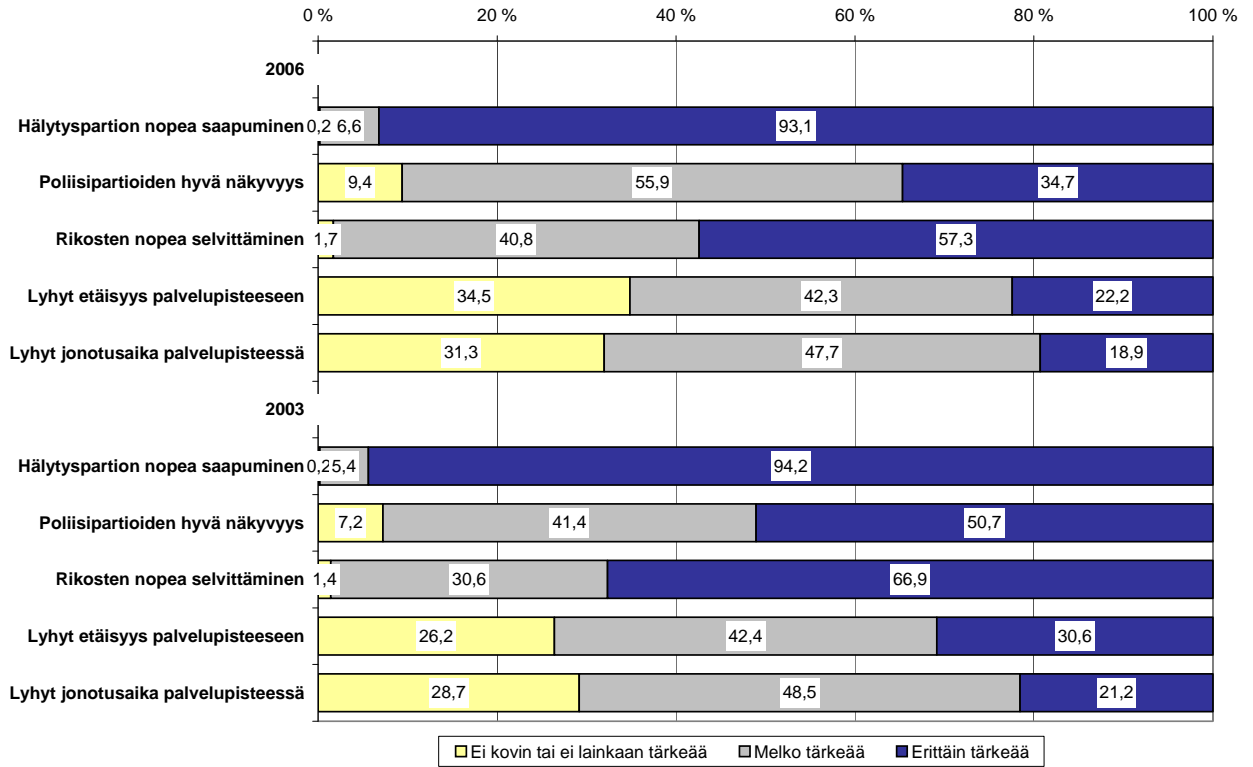
11.5.4. Poliisin onnistuminen tehtävien hoidossa (kuva3)

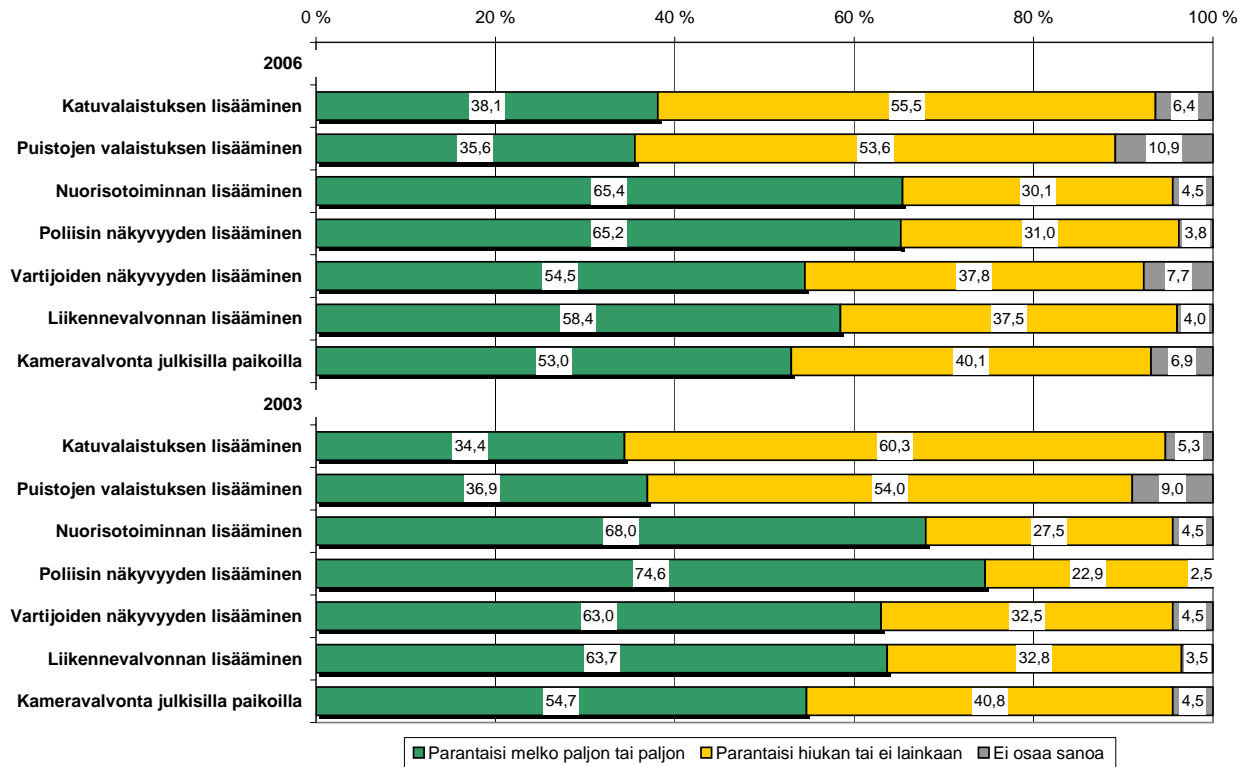
11.5.5. Poliisin onnistuminen kokonaisuudessaan tehtävien hoidossa 2006

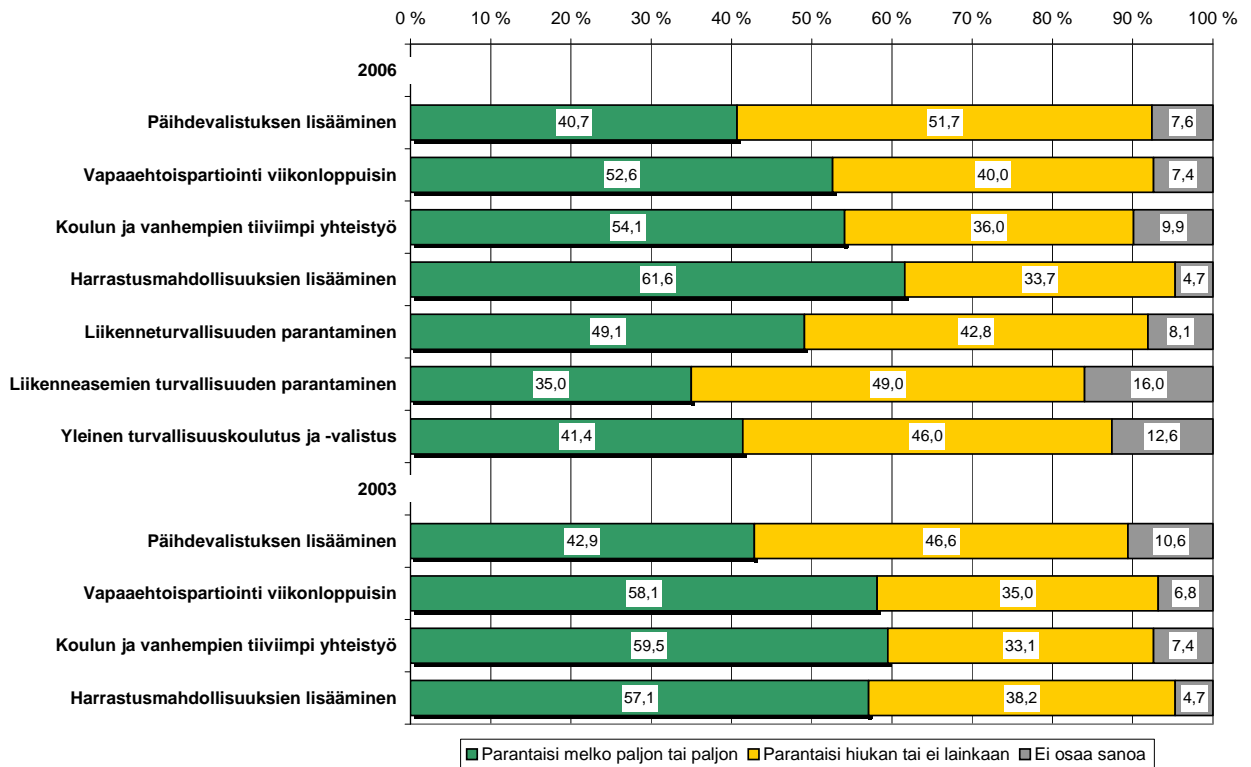

11.6. POLIISIPALVELUJEN TÄRKEYS (% VASTAAJISTA)

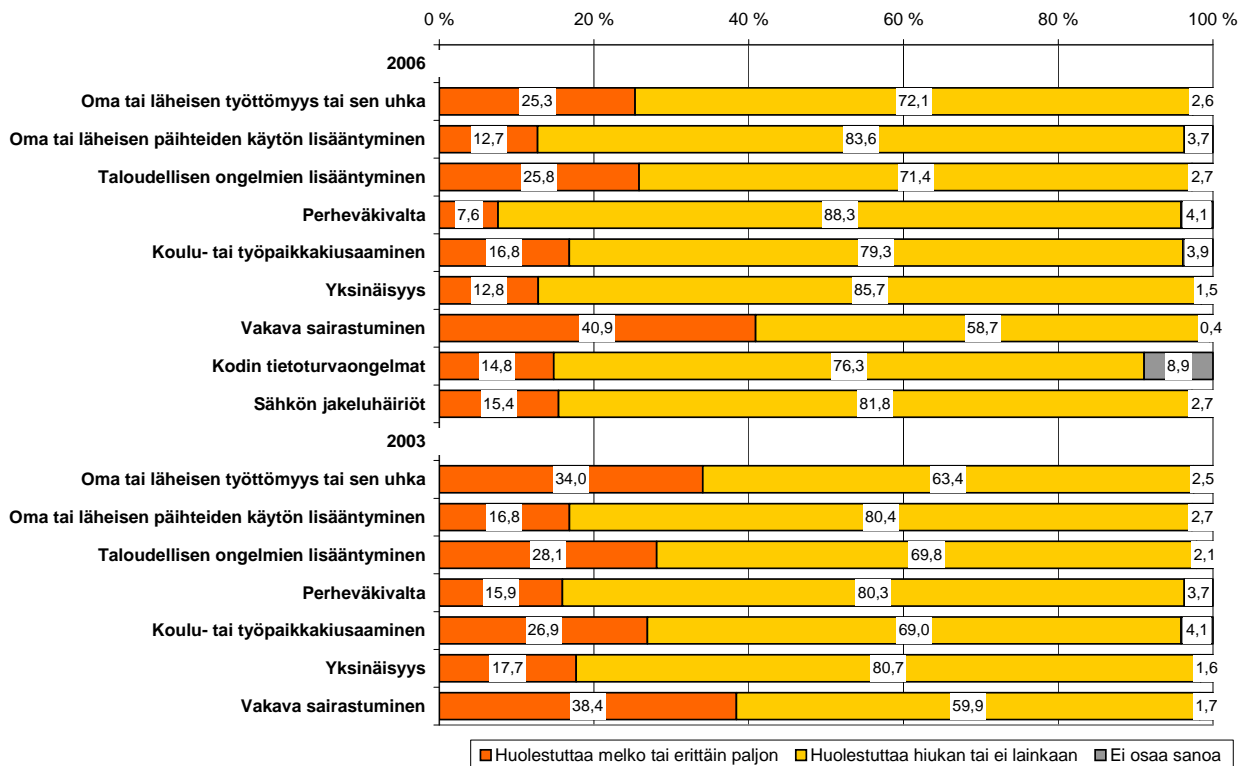

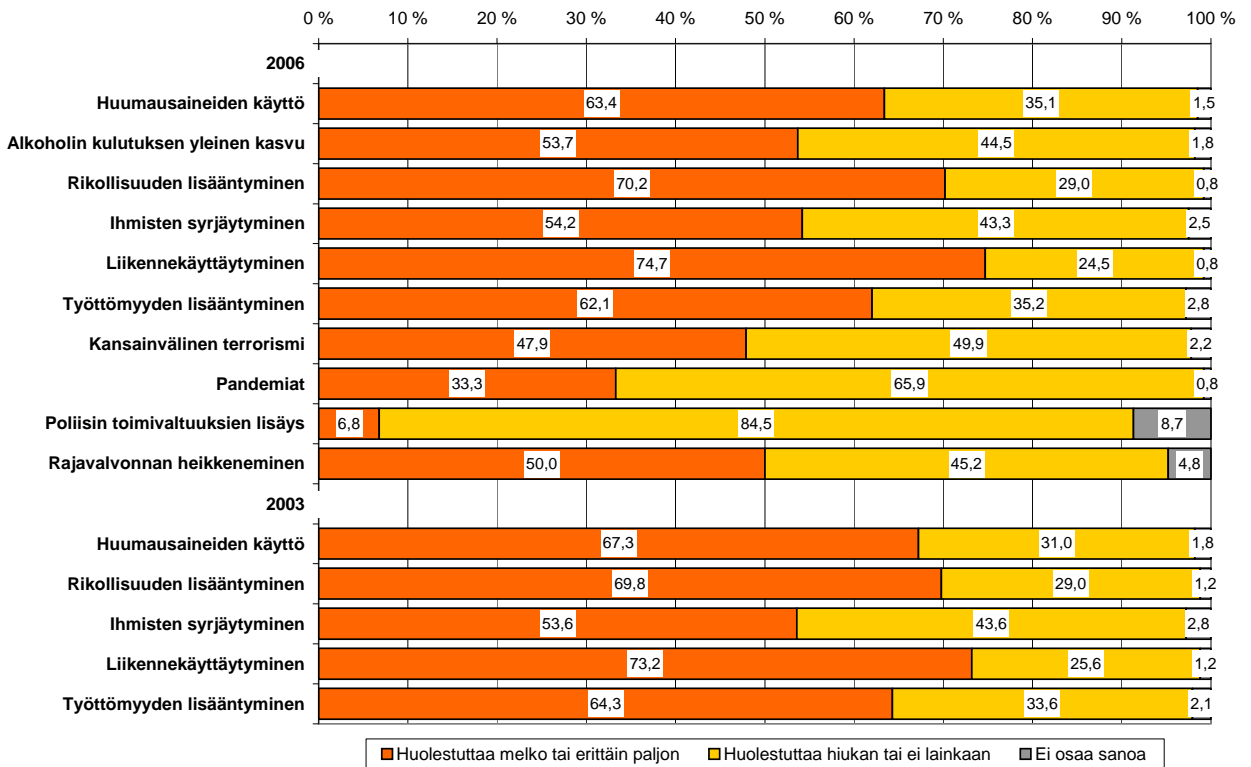
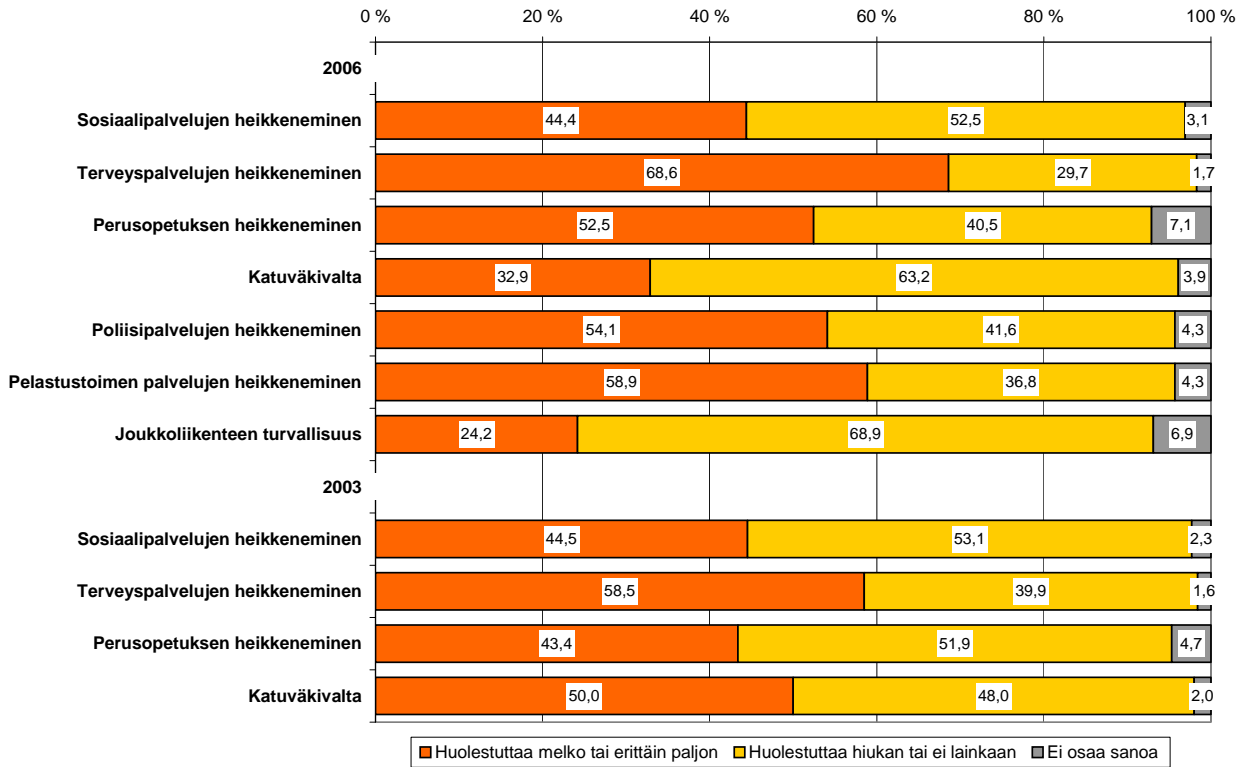
11.7. TURVALLISUUTTA PARANTAVAT TOIMENPITEET

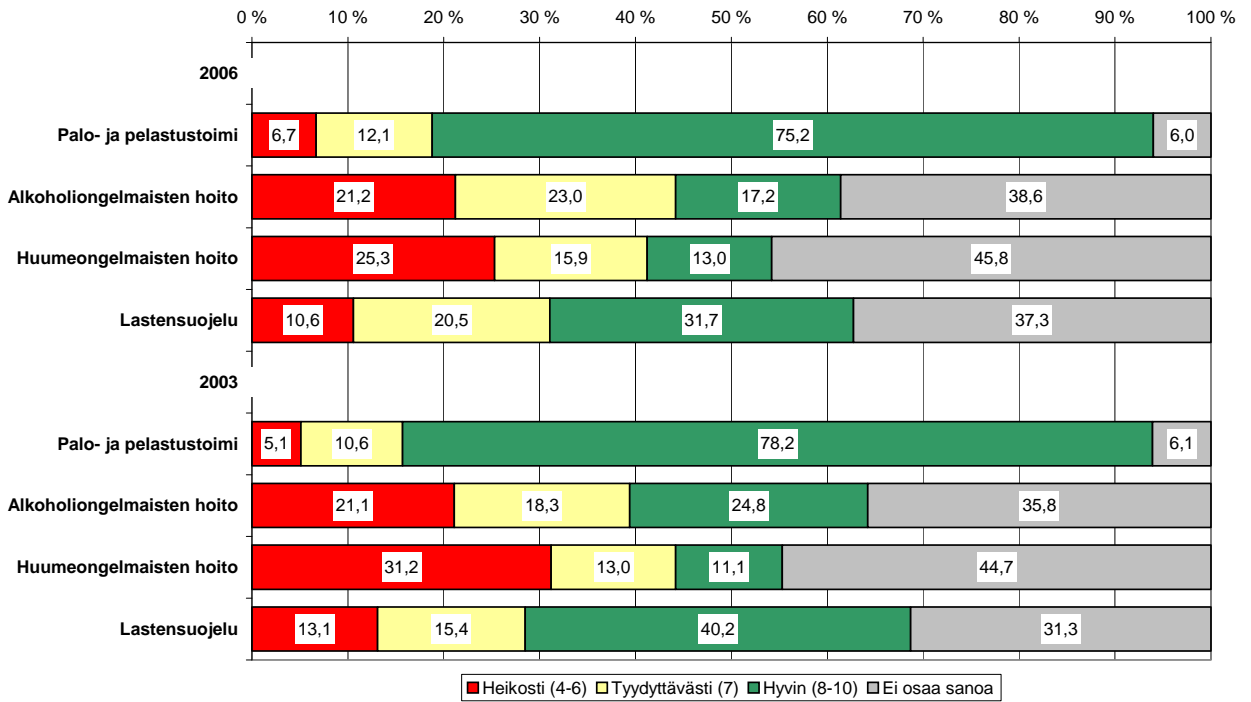
11.8. TULEVAISUUDEN HUOLET (% VASTAAJISTA)

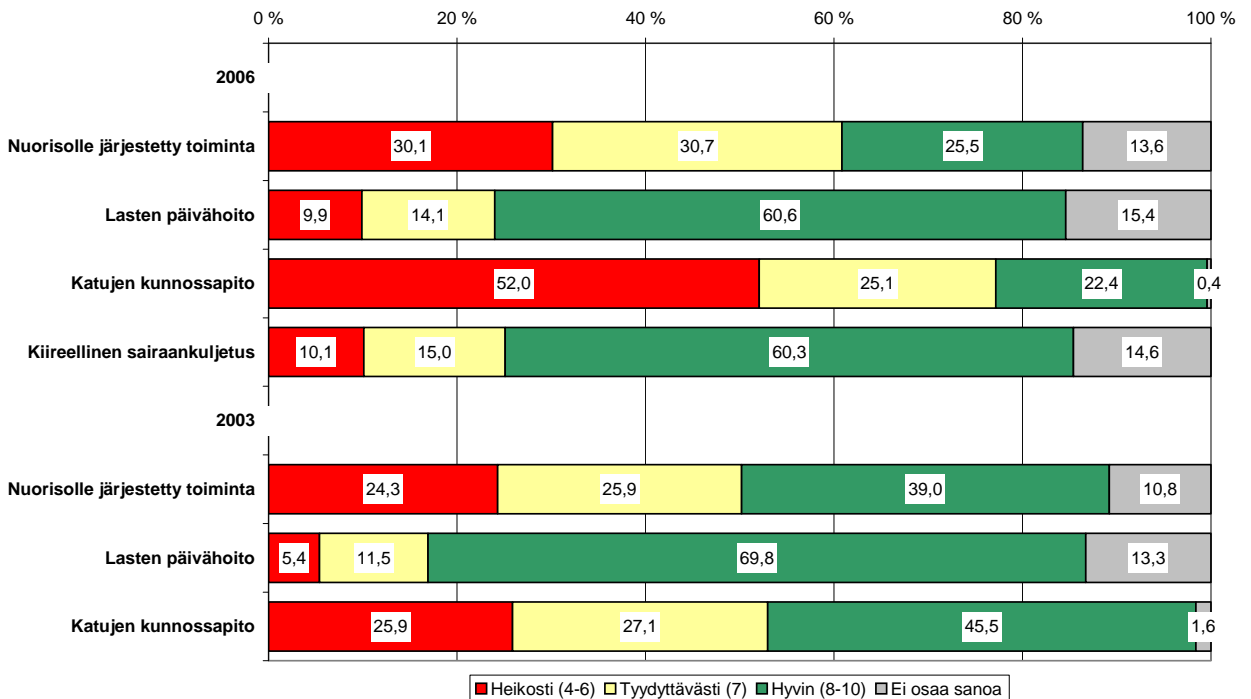

11. 9. TYYTYVÄISYYS KUNNAN PALVELUIHIN JA ASUINALUEESEEN

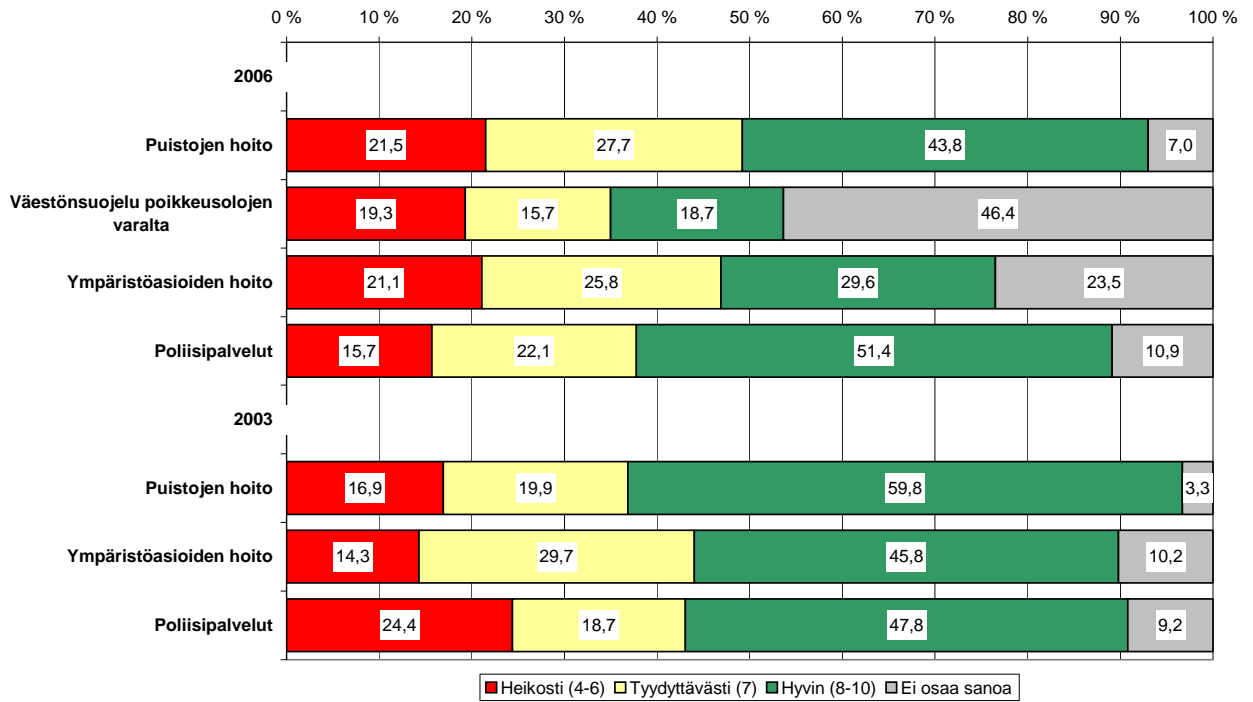
Tyytyväisyys palvelujen järjestämiseen asuinkunnassa 2003-2006 (kuva1)

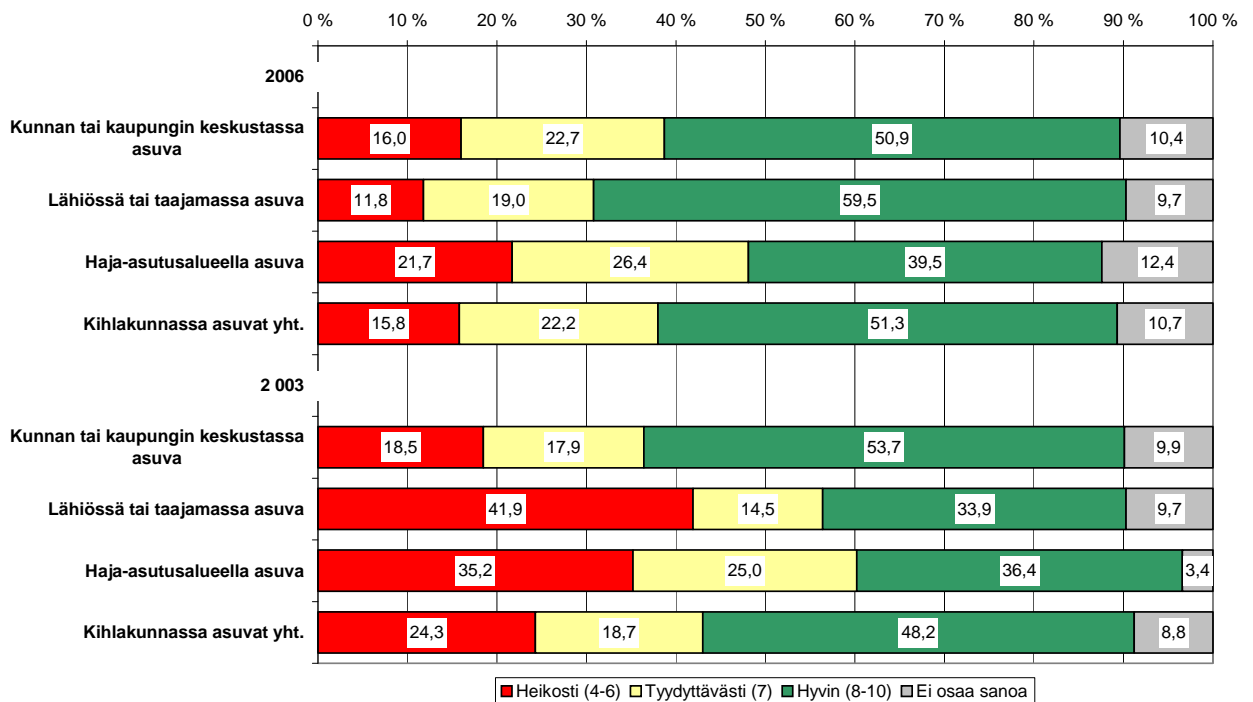
Tyytyväisyys palvelujen järjestämiseen asuinkunnassa 2003-2006 (kuva2)

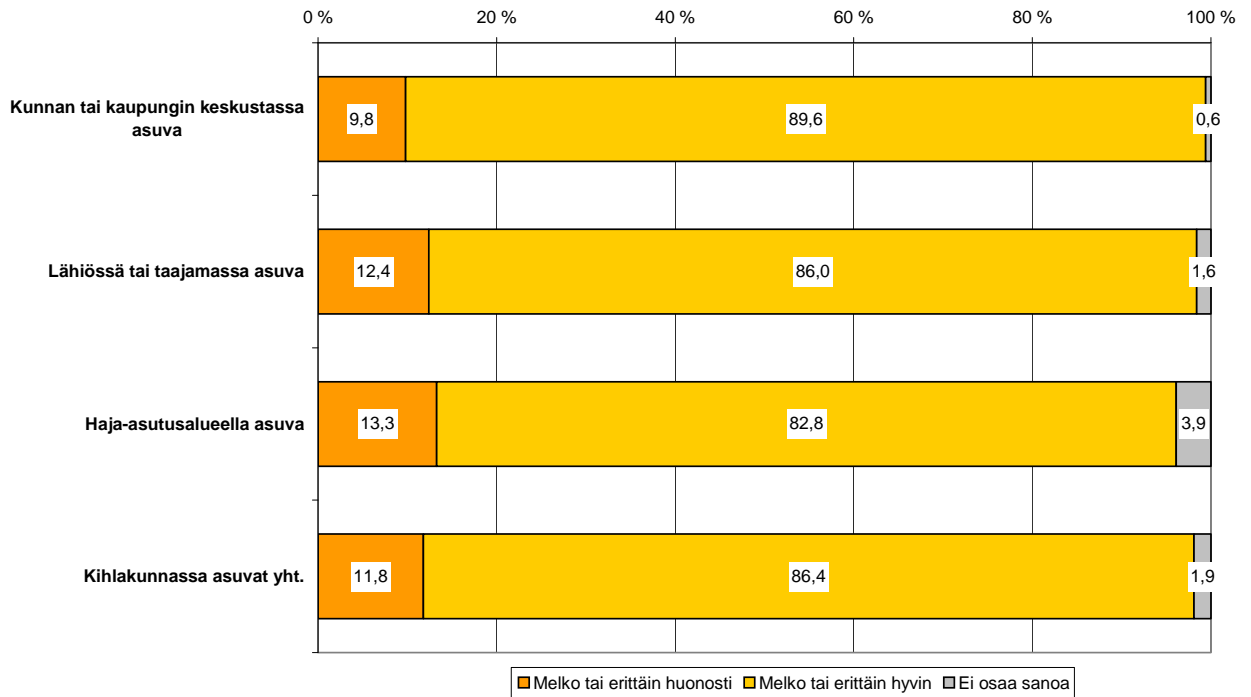
Tyytyväisyys palvelujen järjestämiseen asuinkunnassa 2003-2006 (kuva3)

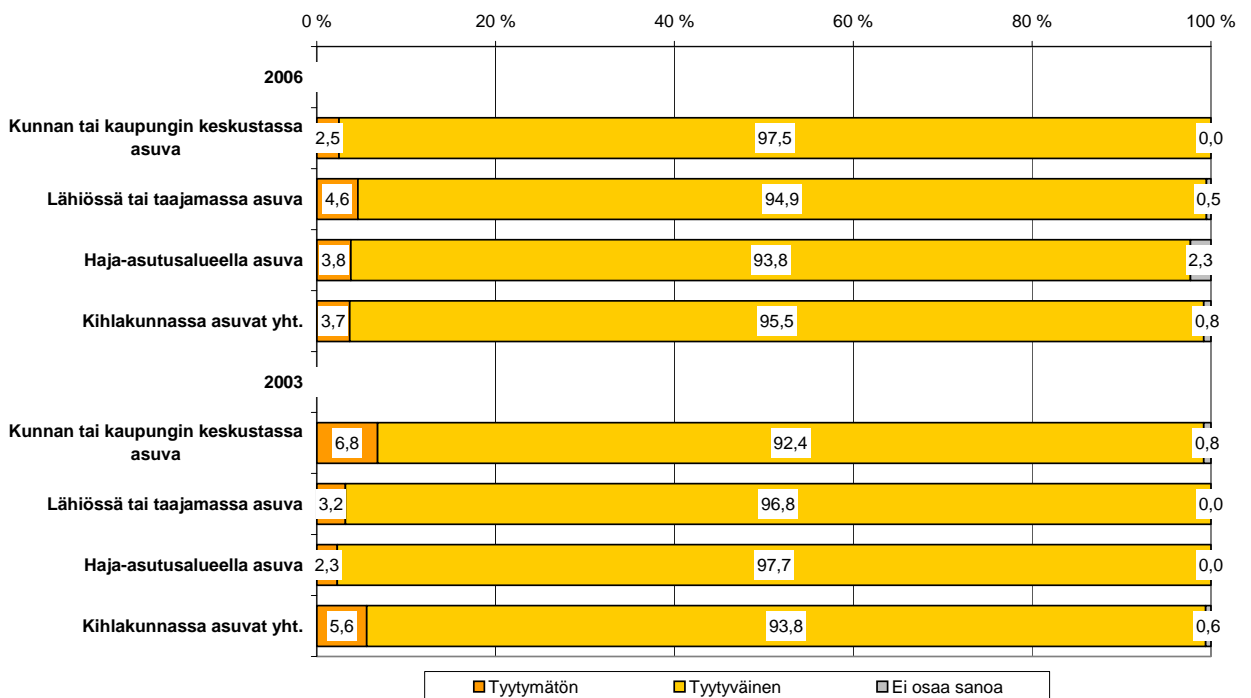
Tyytyväisyys poliisipalveluihin 2003-2006

Miten kunta pärjäisi asuinpaikkavertailussa (vuosi 2006)

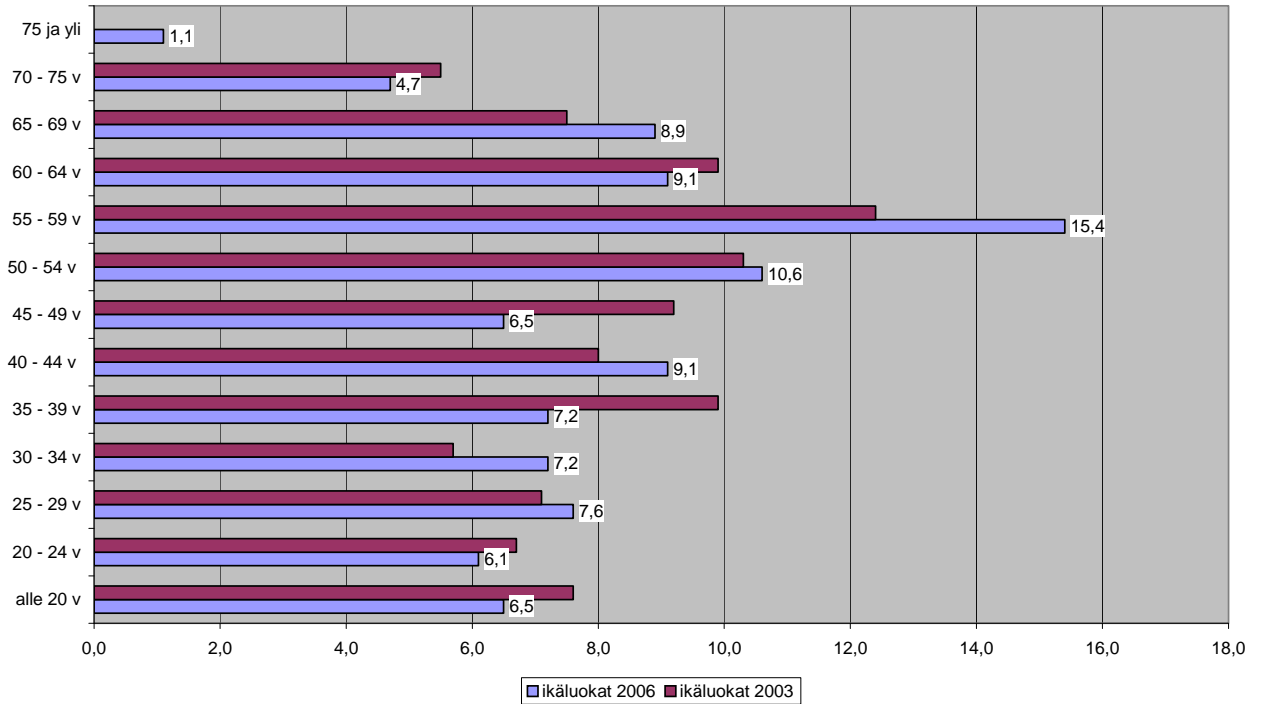

Tyytyväisyys asuinalueeseen 2003-2006

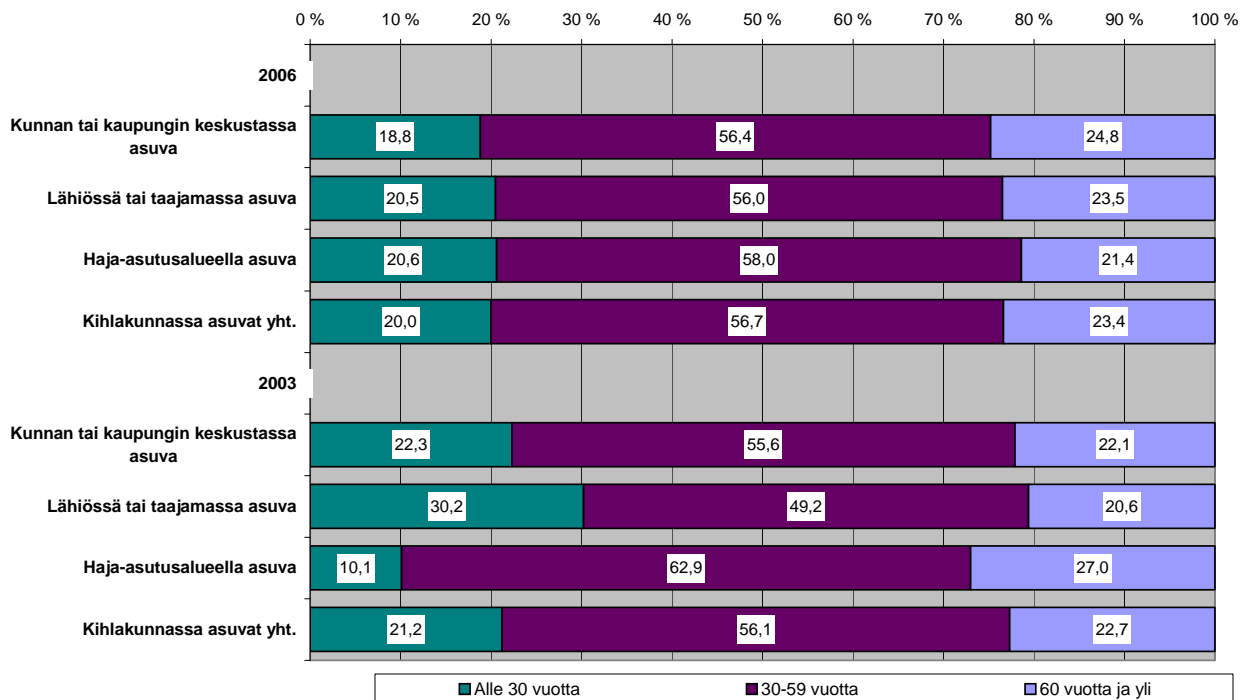

VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT:

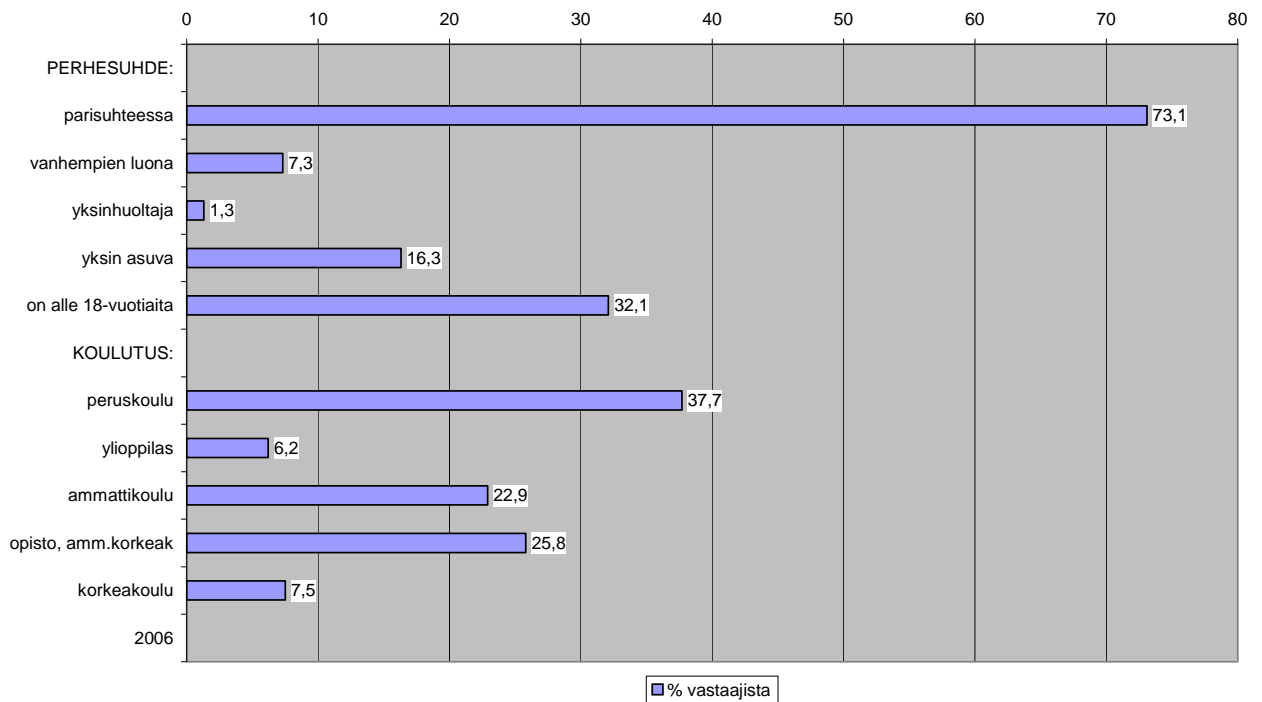
Ikä ikäluokittain, % vastaajista 2003-2006

Ikä asuinalueittain, % vastaajista 2003-2006

Perhe ja koulutus, % vastaajista 2006

Työmarkkina-asema, % vastaajista 2003-2006

